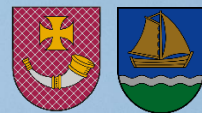

1.pielikums

Apstiprināts ar Ventspils valstspilsētas pašvaldības domes
2021.gada 11.novembra lēmumu Nr.82

Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības

Kopīgā ilgtspējīgas attīstības
stratēģija līdz 2030.gadam

1. redakcija

2021. gada 9. novembris

Šajā ziņojumā ir 106 lappuses

Saīsinājumi un apzīmējumi

ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
AS	Akciju sabiedrība
ATR	Administratīvi teritoriālā reforma
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
ES	Eiropas Savienība
EUR	Eiro
FT	Funkcionāli traucējumi
GMI	Garantētais minimālais ienākums
GRT	Garīga rakstura traucējumi
Ha	hektāri
IAP2027	Valsts Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam
IAS	Ilgtermiņa attīstības stratēģija 2030.gadam
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
ĪADT	Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās
KPR	Kurzemes plānošanas reģions
Latvija 2030	Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam
LR	Latvijas Republika
LVĢMC	Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
MK	Ministru kabinets
NAP2027	Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027.gadam
novads	Ventspils novada pašvaldība
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVS	Neatkarīgo valstu sadraudzība
RMC	Reģionālais mācību centrs
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
Spars	Ventspils Sporta skola "Spars"
SVID	Stiprās, vājās puses, iespējas un draudi
Stratēģija	Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgā ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam
TEN-T	Eiropas Transporta tīkls
valstspilsēta	Ventspils valstspilsētas pašvaldība
VDC	Ventspils Digitālais centrs
VeA	Ventspils augstskola
VMS	Ventspils Mākslas skola
VMV	Ventspils Mūzikas vidusskola
VPVKAC	Valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs
VT	Ventspils Tehnikums
VUGD	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta

Saturs

Ievads	4
1. Pašvaldību raksturojums	10
2. Pašreizējas situācijas analīze	14
2.1. Ventpils valstspilsētas pašvaldības SVID analīze	49
2.2. Ventpils novada SVID analīze	53
3. Stratēģiskā daļa	58
3.1. Ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija) un virsmērķis	58
3.2. Ilgtermiņa stratēģiskie mērķi un prioritātes	59
3.3. Ekonomikas profils/ specializācija	63
3.3.1. Ventpils valstspilsētas pašvaldības ekonomikas profils	63
3.3.2. Ventpils novada pašvaldības ekonomikas profils	66
4. Telpiskās attīstības perspektīva	68
4.1. Saskaņota telpiskās attīstības perspektīva	68
4.2. Apdzīvojuma struktūra un priekšlikumi attīstības centru izvietojumam	69
4.2.1. Ventpils valstspilsētas pašvaldības apdzīvojuma struktūra	69
4.2.2. Ventpils novada pašvaldības apdzīvojuma struktūra	75
4.3. Galvenie transporta koridori un inženierinfrastruktūra	80
4.3.1. Ventpils valstspilsētas galvenie transporta koridori un inženierinfrastruktūra	81
4.3.2. Ventpils novada pašvaldības galvenie transporta koridori un inženierinfrastruktūra	86
4.4. Dabas teritoriju telpiskā struktūra	91
4.4.1. Ventpils valstspilsētas pašvaldības dabas teritoriju telpiskā struktūra	92
4.4.2. Ventpils novada pašvaldības dabas teritoriju telpiskā struktūra	94
4.5. Ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgākās teritorijas un citas īpašas teritorijas	95
4.5.1. Ventpils valstspilsētas pašvaldības ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgākās teritorijas	95
4.5.2. Ventpils novada pašvaldības ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgākās teritorijas	96
4.6. Prioritāri attīstāmās teritorijas	98
4.6.1. Ventpils valstspilsētas pašvaldības prioritāri attīstāmās teritorijas	98
4.6.2. Ventpils novada pašvaldības prioritāri attīstāmās teritorijas	101
4.7. Citas ilgtermiņa attīstībai nozīmīgas telpas un struktūras elementi	102

4.7.1.	Ventspils novada pašvaldības citas ilgtermiņa attīstībai nozīmīgas telpas un struktūras	102
--------	--	-----

Ievads

Lai darbība būtu iespējami efektīva, lai katra nākamā diena būtu labāka par iepriekšējo, jau šodien svarīgi domāt par nākotni. Tāpēc pašvaldībām un sabiedrībai jāvienojas par to, ko vēlamies sasniegt rīt. Pašvaldībā plānošana, kā vadīšanas un pārvaldes daļa, ir nepārtraukts process gan tāpēc, ka strauji mainās sociālekonomiskie un tehnoloģiskie apstākļi, gan arī tāpēc, ka mainās valsts likumdošanas prasības uz attīstības plānošanu pašvaldībās.

Ilgtermiņīgas attīstības mērķis ir nodrošināt pārdomātu sociālo, ekonomisko un vides resursu izmantošanu šodien tā, lai veidotu un saglabātu kvalitatīvu dzīves vidi savām un nāmajām paaudzēm. Termins attīstība plānošanas ietvaros ir saprotams kā kvalitātes jēdziens, kas ietver idejas un risinājumus turpmākai pašvaldības izaugsmei.

2020.gada jūnijā Saeima pieņēma un Valsts prezidents izsludināja “Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu”¹, atbilstoši kuram no 2021.gada pašvaldību vēlēšanām Ventspils pilsētas pašvaldība turpmāk tiek dēvēta par Ventspils valstspilsētas² pašvaldību. Valstspilsētas statuss kopumā tika piešķirts 10 Latvijas pilsētām, bet kopējais pašvaldību skaits valstī tiks samazināts līdz 43 administratīvajām teritorijām. Atbilstoši minētajam likumam, pēc 2021.gada 1.jūlija Ventspils valstspilsētas pašvaldībai ir jāsadarbojas ar Ventspils novada pašvaldību ilgtermiņīgas attīstības stratēģijas (turpmāk – IAS) un attīstības programmas (turpmāk – AP) izstrādē.

Saskaņā ar Latvijas ilgtermiņa attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam (turpmāk – Latvija 2030), Ventspils ir viens no nacionālas nozīmes attīstības centriem, kurā ir attīstīta rūpniecība, transports, sabiedriskie pakalpojumi un sociālā infrastruktūra³. Ventspils pilsētai sadarbojoties un mijiedarbojoties ar tuvākajām pilsētām un lauku teritorijām, tiks veidota izaugsmei nepieciešamā kritiskā masa, kā arī mazināts teritoriju nomales efekts. Ventspils ir arī viena no Baltijas jūras reģiona nozīmes pilsētām. Ventspils potenciāls ir pietiekams, lai tā nostiprinātos kā konkurētspējīgs partneris Baltijas jūras reģiona valstu pilsētu tīklā, pildot starptautiskas nozīmes attīstības centra lomu transnacionālajā un pārrobežu sadarbībā. Ventspilij, balstoties uz pilsētas loģistikas un multimodālo transporta pakalpojumu nodrošinājumu, izglītības iespējām, zinātnes un pētniecības potenciālu, ir iespēja kļūt par inovāciju, augstas pievienotās vērtības rūpniecības un inženierozaru (īpaši elektronikas, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju jomā), kā arī loģistikas un tranzīta attīstības centru Baltijas jūras reģionā.

Tajā pat laikā Latvija 2030 atzīts, ka mazajām pilsētām un atsevišķos gadījumos lielākajām lauku apdzīvotajām vietām ir jāpilda novadu nozīmes attīstības centru loma, sniedzot apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem pakalpojumus un nodrošinot darba vietas⁴.

¹ “Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums”, Saeima, 10.06.2020., pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/315654-administrativo-teritoriju-un-apdzivoto-vietu-likums>

² “Par termina “republikas pilsēta” neiederību Latvijas Republikas administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu nosaukumu sistēmā”, LZA Terminoloģijas komisija, 13.05.2008., pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/199075-par-termina-republikas-pilseta-neiederibu-latvijas-republikas-administrativo-teritoriju-un-apdzivoto-vietu-nosaukumu-sistema>

³ Latvijas ilgtermiņīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam, Latvijas Republikas Saeima, pieejams: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/Latvija_2030_6.pdf

⁴ Turpat.

Ievads

Novadu nozīmes attīstības centriem ir jāiekļaujas kopējā nacionālās un reģionālās nozīmes attīstības centru funkcionālajā tīklā. Tāpēc novadu nozīmes attīstības centros ir jākoncentrē pakalpojumi, kas nodrošina pievilcīgu dzīves vidi un priekšnoteikumus ekonomikas attīstībai. Novada nozīmes attīstības centrus nosaka reģionālā un vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentos.

Latvija 2030 ir norādīts, ka pilsētu un lauku mijiedarbība un sadarbība sniedz iedzīvotājiem plašākas iespējas un dažādo kvalitatīvas vides pieejamību neatkarīgi no dzīves vietas⁵.

Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgā ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (turpmāk – Stratēģija) nosaka abu pašvaldību ilgtermiņa attīstības redzējumu, mērķus, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīvu attiecīgajam laika periodam. Hierarhiski augstākais pašvaldības dokuments – ilgtspējīgas attīstības stratēģija – tiek izstrādāta, ņemot vērā nacionāla un reģionāla līmeņa augstākos plānošanas dokumentus, kā arī blakus esošo pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentus. Saskaņā ar Stratēģiju var tikt izstrādāti detalizētāki tematiskie plānojumi, kuros risināt daudzās, katrai pašvaldībai specifiskās tēmas, piemēram, izglītība, sociālie pakalpojumi, tūrisms, kultūras mantojums u.c.

Stratēģijas tiesiskā ietvara pamatu veido:

- Likums “Par pašvaldībām”;
- Attīstības plānošanas sistēmas likums;
- Teritorijas attīstības plānošanas likums;
- Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums;
- Ministru kabineta (turpmāk – MK) 2014.gada 14.oktobra noteikumi Nr.628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”;
- MK 2009.gada 25.augusta noteikumi Nr.970 “Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”;
- MK 2020.gada 13.oktobra noteikumi Nr.631 “Jaunizveidojamo pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentu projektu valsts līdzfinansējuma piešķiršanas kārtība”;
- Likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu”;
- MK 2004.gada 23.marta noteikumi Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”;
- Ventspils valstspilsētas pašvaldības (turpmāk arī – valstspilsēta) nolikums;
- Ventspils novada pašvaldības (turpmāk arī – novads) nolikums;
- u.c. dokumenti.

⁵ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam, Latvijas Republikas Saeima, pieejams: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/Latvija_2030_6.pdf

Ievads

Stratēģijas izstrādē ir ņemtas vērās Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk – VARAM) 2021.gadā sagatavotās vadlīnijas pašvaldību IAS izstrādei.

Plānojot abu pašvaldību attīstību, Stratēģijas izstrādē ņemti vērā Latvijas Republikas (turpmāk – LR), Eiropas Savienības (turpmāk – ES), dažādu mērogu reģionālie (Baltijas jūras reģiona, Kurzemes plānošanas reģiona (turpmāk – KPR), Piekrastes) teritorijas attīstības plānošanas dokumenti, kā arī sekots līdzi vēl neapstiprinātu dokumentu izstrādes gaitai. Attiecīgi Stratēģijā ievēroti:

- Latvija 2030;
- Valsts ilgtermiņa tematiskais plānojums Baltijas jūras piekrastes publiskās infrastruktūras attīstībai;
- Nacionālās attīstības plāns 2021.-2027.gadam (turpmāk – NAP2027);
- Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam;
- KPR telpiskais plānojums 2006.-2026.gadam;
- KPR Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.-2030.gadam;
- KPR Attīstības programmas 2021.-2027.gadam 1.redakcija;
- u.c. dokumenti.

Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas (turpmāk – ATR) komisija 2021.gada 1.oktobrī konceptuāli atbalstīja ierosinājumu izveidot jaunu Ventspils novadu, apvienojot Ventspils valstspilsētu un Ventspils novadu⁶. Deputāti nolēma virzīt izskatīšanai Saeimā attiecīgus grozījumus Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā. Papildus Saeimas ATR komisija nosūtījusi Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldībām aicinājumu līdz 2021.gada 29.oktobrim pieņemt domju lēmumus, paužot attieksmi pret pilsētas un novada apvienošanu. Jauno novadu izveide būtu paredzēta līdz pašvaldību vēlēšanām 2025.gadā. Patlaban Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldībām ir jānodrošina sadarbība teritorijas attīstības plānošanas, civilās aizsardzības, izglītības un atkritumu apsaimniekošanas jautājumos. Tomēr vēl 2019.gada 19.septembrī Ventspils novada dome pieņēma lēmumu neatbalstīt un atzīt priekšlikumu par Ventspils pilsētas un Ventspils novada apvienošanu jaunā administratīvajā teritorijā “par juridiski nekorektu un netaisnīgu”⁷. Savukārt 2019.gada 13.septembrī Ventspils pilsētas dome pieņēma lēmumu atzīt priekšlikumu par jaunas administratīvās teritorijas izveidošanu ar Ventspils novadu un Ventspils pilsētu “par juridiski nekorektu un netaisnīgu”⁸.

Kopš Ventspils novada izveides 2009.gada 1.jūlijā pašvaldība laika posmā līdz 2021.gada 20.janvārim ir veikusi nozīmīgus ieguldījumus novada attīstībā, īstenojot atpūtas, tūrisma, sporta, kultūras, autoceļu, sociālās palīdzības, ūdenssaimniecības un pārējās komunālās saimniecības nodrošināšanai izmantojamo objektu atjaunošanas un

⁶ “Saeimas komisija atbalsta ieceri valstspilsētas apvienot ar blakus novadiem”, Saeima, 01.10.2021., pieejams: <https://www.saeima.lv/lv/aktualitates/saeimas-zinas/30171-saeimas-komisija-atbalsta-ieceri-valstspilsetas-apvienot-ar-blakus-novadiem>

⁷ “Par Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izstrādāto pašvaldību administratīvi teritoriālās reformas modeli”, Ventspils novada dome, 19.09.2019. Pieejams: http://ventsipilsnovads.lv/wp-content/uploads/2019/09/2019.09.19_VentspilsNDSa_49.pdf

⁸ “Par būtiskiem pārkāpumiem Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas piedāvātās administratīvi teritoriālās reformas virzībā un jauna Ventspils novada izveidē”, Ventspils pilsētas dome, 13.09.2019., pieejams: https://www.ventsipils.lv/files/dokumenti/domessedes/lemumi/2019/13092019/86_par-butiskiem-varam-piedavatas-administrativi-teritorialas-reformas-virziba-un-jauna-ventsipils-novada-izveide.pdf

Ievads

būvniecības projektus. Ir veikta arī publisko ēku energoefektivitātes, sabiedriskās drošības un iedzīvotājiem sniedzamo pakalpojumu (t.sk. plašāku un pilnīgāku pieejamību elektroniskā vidē) kvalitātes uzlabošana, ūdenstilpju apsaimniekošana, inženiertehnisko būvju remonts, teritorijas labiekārtošana, uzņēmējdarbībai pievilcīgas vides radīšana un nodrošināta izglītības ilgtspēja. Šo darbību realizēšanai kopējais piesaistītais ES struktūrfondu līdzfinansējuma apmērs ir sasniedzis teju 21 milj. EUR⁹.

Lai noskaidrotu Ventspils pilsētas un Ventspils novada iedzīvotāju attieksmi pret plānoto pilsētas un novada apvienošanu, SIA "Pētījumu centrs SKDS" 2019.gada novembrī-decembrī veica iedzīvotāju aptauju. Iedzīvotāju aptaujā piedalījās 600 Ventspils pilsētā dzīvojošie, no kuriem tikai 29% piekrīt (pilnībā vai drīzāk) Ventspils pilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības apvienošanai vienā pašvaldībā, bet 48% nepiekrīt (pilnībā vai drīzāk). Iedzīvotāju aptaujā piedalījās arī 400 Ventspils novadā dzīvojošie, no kuriem tikai 33% piekrīt (pilnībā vai drīzāk) pašvaldību apvienošanai vienā pašvaldībā, bet 53% nepiekrīt (pilnībā vai drīzāk). Informācija par iedzīvotāju aptaujas rezultātiem tika prezentēta Saeimas ATR komisijas 2020.gada 7.februāra sēdē¹⁰.

Atbilstoši Ventspils valstspilsētas pašvaldības domes viedoklim, ierosinājums izveidot jaunu Ventspils novadu, apvienojot Ventspils valstspilsētu un Ventspils novadu, ir sagatavots bez atbilstoša teorētiska un praktiskā funkcionālā pamatojuma, netiek balstīts uz Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada autonomo funkciju izpildes pētījumiem un tās pārvaldības sistēmisku analīzi, nav veikta objektīva Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldību sniegto pakalpojumu izpēte, kā arī neatbilst Ventspils pilsētas un Ventspils novada iedzīvotāju 2019.gada novembrī-decembrī paustajam viedoklim¹¹.

Nemot vērā augstāk minēto, kā arī Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldību spēju patstāvīgi piesaistīt lielas investīcijas un nodrošināt savu administratīvo teritoriju ilgtspējīgu attīstību, Ventspils pilsētas dome un Ventspils novada dome 2019.gadā vairākās reizes paudušas savu attieksmi pret apvienošanu, katrai pieņemot trīs lēmumus neatbalstīt un atzīt priekšlikumu par Ventspils pilsētas un Ventspils novada apvienošanu jaunā administratīvajā teritorijā "par juridiski nekorektu un netaisnīgu". Arī 2021.gada 28.oktobrī gan Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome gan Ventspils novada pašvaldības dome pieņēma lēmumu neatbalstīt ieceri par jaunas Ventspils novada administratīvās teritorijas izveidošanu, apvienojot Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldības¹².

Stratēģijas tālākās nākotnes redzējums Ventspils valstspilsētas pašvaldībā un Ventspils novada pašvaldībā lielā mērā balstās uz jau apspriestiem un pieņemtiem attīstības plānošanas dokumentiem – Stratēģijā turpināts "Ventspils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam", "Ventspils pilsētas attīstības programmas 2021.-2027.gadam" 1.redakcijā, "Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz

⁹ Ventspils novada domes 2021.gada 28.oktobra sēdes protokols Nr.10 7.§ "Par likumprojektu "Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā" (NR.1171/Lp13)", pieejams: http://ventspilsnovads.lv/wp-content/uploads/2021/10/2021.10.28_VentspilsNDS_10.pdf

¹⁰ Ventspils valstspilsētas pašvaldības domes 2021.gada 28.oktobra lēmums Nr.62 "Par attieksmi pret Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisijas atbalstīto likumprojektu "Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā" (Nr. 1171/Lp13) saistība ar Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldību apvienošanu", pieejams: https://www.ventspils.lv/lat/ventspils_parvalde/publiskie_dokumenti/domes_lemumi/2021_gads/28_10_2021_/?doc=38080

¹¹ Skatīt iepriekšējos avotus

¹² Skatīt iepriekšējos avotus

Ievads

2030.gadam” un “Ventspils novada attīstības programmā 2020.-2026.gadam” paustais. Attīstības programmas tika sagatavotas laika periodā no 2019.gada līdz 2021.gadam, balstoties uz detalizētu situācijas analīzi, tāpēc to saturs lielā mērā raksturo abās pašvaldībām aktuālās attīstības tendences un galvenos izaicinājumus.

Stratēģija strukturēta četrās nodaļās. Pirmajā nodaļā sniegts īss pašvaldību raksturojums. Otrajā nodaļā ietverta vienota pašreizējās situācijas analīze, koncentrēti aprakstot attīstības programmās identificētās problēmas, noteiktās tendences un prognozes, kas apkopotas arī katras pašvaldības stipro un vājo pušu, kā arī iespēju un draudu (turpmāk – SVID) analīzē. Trešā nodaļa jeb Stratēģiskā daļa sastāv no pašvaldību kopīgās vīzijas formulējuma, ilgtermiņa attīstības mērķiem un ilgtermiņa attīstības prioritātēm. Tāpat šī nodaļa ietver katras pašvaldības teritorijas ekonomisko profilu. Dokumenta ceturtā nodaļa ietver Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada saskaņoto telpiskās attīstības perspektīvu, kas rakstiski un grafiski attēlo abu pašvaldību attīstībai nozīmīgākās telpas un telpiskās struktūras elementus. Telpiskās attīstības perspektīva sniedz vien koncentrētu ieskatu par šiem jautājumiem, un katrai pašvaldībai specifiskās tēmas tiks risinātas specifiskākos tematiskajos plānojumos.

Stratēģijas izstrāde uzsākta ar Ventspils pilsētas domes 2021.gada 25.marta lēmumu Nr.49 “Par Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam un Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgās attīstības programmas 2021.-2027.gadam izstrādes uzsākšanu” un Ventspils novada domes 2021.gada 25.marta lēmumu nr.81 “Par Ventspils novada un Ventspils valstspilsētas kopīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam un Ventspils novada un Ventspils valstspilsētas kopīgās attīstības programmas 2021.-2027.gadam izstrādes uzsākšanu”. Atbildīgie par šo attīstības plānošanas dokumentu izstrādi ir Ventspils valstspilsētas pašvaldības iestādes «Ventspils domes administrācija» Ekonomikas un iepirkumu nodaļas vadītājs Austris Galindoms un Ventspils novada pašvaldības Attīstības nodaļas vadītāja Ginta Roderte. To sagatavošanai ir izveidota Konsultatīvā padome, kuras sastāvā ir Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pārstāvji, kā arī viens Kurzemes plānošanas reģiona pārstāvis. Konsultatīvās padomes sēdes vada Ventspils valstspilsētas pašvaldības domes priekšsēdētājs Jānis Vītoliņš. Papildus attīstības plānošanas dokumentu izstrādāšanai tika izveidotas septiņas tematiskās darba grupas (Izglītības, Kultūras, Veselības un sporta, Sociālās aizsardzības un drošības, Ekonomiskās attīstības, Vides un infrastruktūras un Pārvaldības darba grupas), kā arī pieaicināts konsultants – KPMG Baltics AS. Darba grupās tika iesaistīti Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldību struktūrvienību pārstāvji, kā arī sabiedrības pārstāvji.

Šī stratēģija ir pamats citu Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības un to struktūrvienību attīstības un teritorijas plānošanas dokumentu izstrādei, tai skaitā teritorijas plānojumam, lokālplānojumiem, attīstības programmai, kā arī budžeta sastādīšanai, projektu izstrādei, valsts, ES finansējuma un cita ārvalstu finansējuma plānošanai, ārvalstu un vietējo privāto investīciju piesaistei.

1. Pašvaldību raksturojums

1. Pašvaldību raksturojums

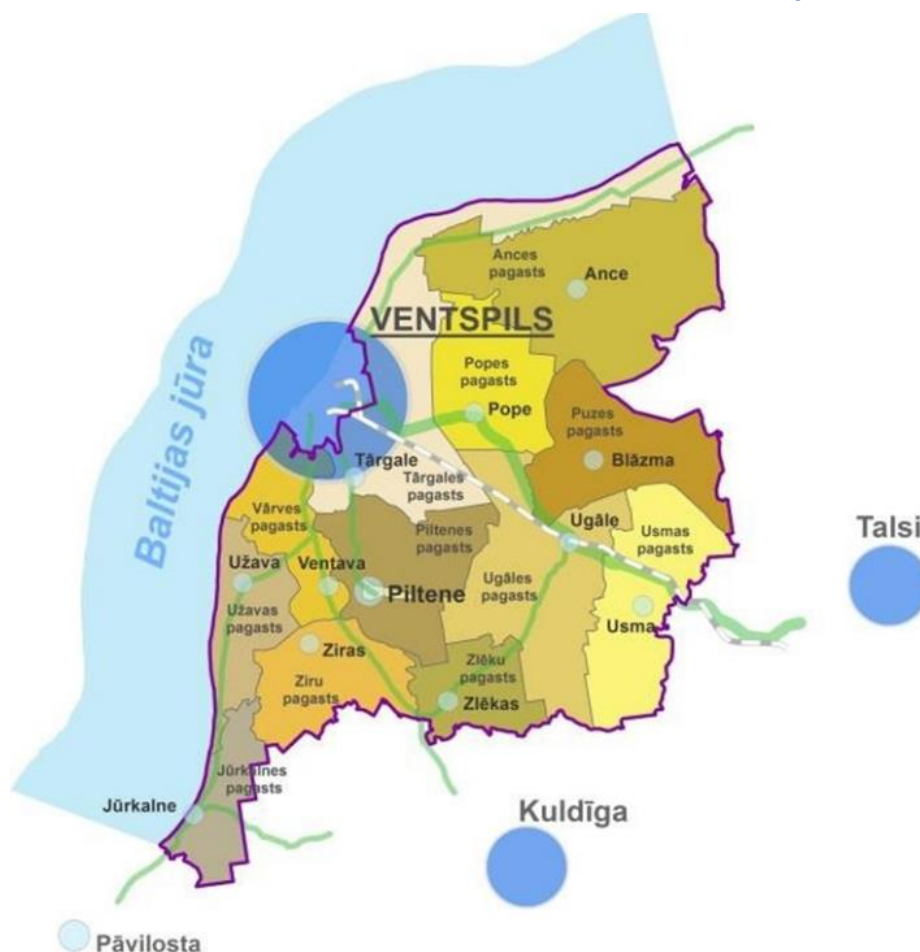
Atbilstoši VARAM 2021.gada dokumentam "Vadlīnijas pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģiju izstrādei", šīs nodaļas saturā iekļaujama šāda informācija:

- Īss plānojamās teritorijas raksturojums, kas sniedz priekšstatu par tās platību, iedzīvotājiem, atrašanās vietu un saistību ar apkārtējām teritorijām.

Platība¹³

Abu pašvaldību kopējā teritorijas platība ir 2 516 km². Valstspilsētas teritorijas ir 58 km², pēc teritorijas tā ir sestā lielākā pilsēta Latvijā. Novada platība aizņem 2 458 km², kas ir desmitā lielākā platība starp Latvijas pašvaldībām. Novadu veido Piltenes pilsēta un 12 pagasti: Ances pagasts; Jūrkalnes pagasts; Piltenes pagasts; Popes pagasts; Puzes pagasts; Tārgales pagasts; Usmas pagasts; Užavas pagasts; Vārves pagasts; Zirū pagasts; Zlēku pagasts (skatīt attēlu Nr.1).

Attēls Nr.1: Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada teritorija

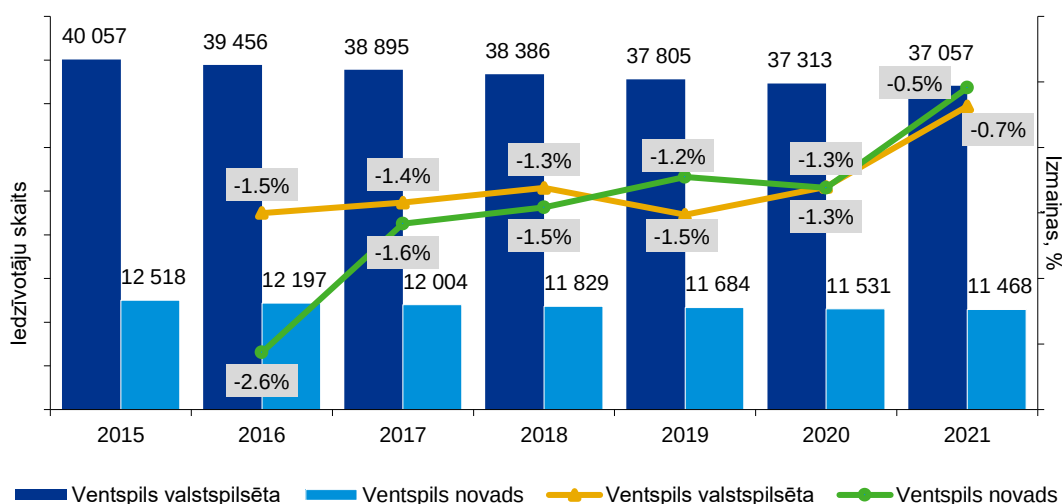
¹³ CSP Dati https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENV_DR_DRT/DRT010/table/tableViewLayout1/

1. Pašvaldību raksturojums

Iedzīvotāji

Abās pašvaldībās kopā deklarēto iedzīvotāju skaits 2021.gada sākumā bija 48 525¹⁴. Deklarēto iedzīvotāju skaits Ventspils valstspilsētā 2021.gada sākumā bija 37 057 (638,9 iedz./km²), bet Ventspils novadā – 11 468 (4,7 iedz./km²)¹⁵. Pēc iedzīvotāju skaita Ventspils valstspilsēta ir sestā lielākā pilsēta Latvijā. Lai gan Ventspilī un Ventspils novadā nodarbinātības un atalgojuma iespējas ir līdzvērtīgas un augstākas nekā citviet Latvijā, iedzīvotāju skaitam pēdējos gados, tāpat kā citur Latvijā, ir tendence samazināties – kopš 2015.gada Ventspils valstspilsētas iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 7,5%, bet Ventspils novada iedzīvotāju skaits – par 8,4%. Tas galvenokārt notiek migrācijas ietekmē, kā arī mirušo skaitam pārsniedzot dzimušo skaitu. Šie procesi tālāk veicina arī sabiedrības novecošanos, jo migrācija ir biežāk raksturīga gados jauniem iedzīvotājiem, savukārt jaundzimušo skaits ir daudz mazāks nekā senioru skaits, kas mazina ilgtermiņa iespējas nodrošināt izglītības, veselības aprūpes u.c. speciālistu nomaiņu un nākotnē radīs arvien lielāku slogu sociālajiem un veselības aprūpes pakalpojumiem. Tiesa 2021.gadā, visticamāk globālās Covid-19 vīrusa pandēmijas un iedzīvotāju pārvietošanās aktivitātes samazināšanās dēļ, iedzīvotāju skaita samazināšanās temps salīdzinājumā ar 2016.-2020.gadu ir krities abās pašvaldībās – no vidēji -1,4% uz -0,7% gadā valstspilsētā un no vidēji -1,6% uz -0,5% gadā novadā (skatīt attēlu Nr.2).

Attēls Nr.2: Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada iedzīvotāju skaits un tā izmaiņas

2021.gadā Ventspils valstspilsētā 60% no iedzīvotājiem bija darbaspējas vecumā, bet Ventspils novadā – 62,5%¹⁶. Ventspils novadā ir arī augstāks iedzīvotāju īpatsvars līdz darbaspējas vecumam un zemāks iedzīvotāju īpatsvars virs darbaspējas vecuma – attiecīgi 16,3% un 21,2% – , kamēr Ventspils valstspilsētā – 15,2% un 24,9%.

¹⁴ Pilsonības un Migrācijas Lietu Pārvaldes dati uz 01.01.2021 <https://www.pmlp.gov.lv/lv/media/2881/download>

¹⁵ Turpat

¹⁶ Oficiālās statistikas portāls, iedzīvotāju skaits un galvenie demogrāfiskie rādītāji <https://stat.gov.lv/lv/metadati/5911-iedzivotaju-skaitis-un-galvenie-demografiskie-raditaji>

1. Pašvaldību raksturojums

Atrašanās vieta un saistība ar apkārtējām teritorijām

Valstspilsēta un novads atrodas Baltijas jūras piekrastes centrālajā daļā, Latvijas ziemeļrietumos. Ventspils novads ieskauj Ventspils valstspilsētu, un robežojas ar Dienvidkurzemes, Kuldīgas un Talsu novadiem (skatīt attēlus Nr.3 un 4).

Attēls Nr.3: Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada atrašanās vieta Baltijas jūras centrālajā daļā

Attēls Nr.4: Ventspils valstspilsēta, Ventspils novads un Latvijas rietumu daļas administratīvi teritoriālais iedalījums no 01.07.2021.

2. Pašreizējās situācijas analīze

2. Pašreizējas situācijas analīze

Atbilstoši VARAM 2021.gada dokumentam "Vadlīnijas pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģiju izstrādei", šīs nodaļas saturā iekļaujama šāda informācija:

- Teritorijas stipro un vājo, kā arī iespēju un draudu (turpmāk – SVID) analīze;
- Problēmu, tendenču un prognožu noteikšana, kas būtībā ir esošās situācijas raksturojums;
- Par informatīvu materiālu izmanto pašreizējās situācijas raksturojumu, kas noformēts atsevišķā sējumā un tiek pastāvīgi aktualizēts. Faktiski tā mērķis ir kalpot par datu bāzi, kur atrodami hronoloģiski dati un fakti par teritorijas attīstību dažādās jomās;
- Līdz ar to nav nepieciešams katram plānošanas dokumentam no jauna radīt apjomīgus esošās un vēsturiskās situācijas aprakstus, iekļaut statistikas datus un citu informāciju, kas nereti veido plānošanas dokumenta lielāko apjomu. Norādot atbilstošu atsauci uz pašreizējās situācijas raksturojumu, būs saprotams pamatojums IAS noteiktajiem stratēģiskajiem mērķiem un prioritātēm.
- Nozīmīgs IAS izstrādes etaps ir SVID analīze, identificētās problēmas, noteiktās tendences un prognozes, problēmu risinājumu novērtēšana pēc efektivitātes un prioritāšu izkārtošana, kas ir pamats stratēģijas izstrādei – vīzijas, mērķu un prioritāšu noteikšanai.

Tāpēc kopīgās IAS izstrādē pašreizējās situācijas analīzes nodaļā veikts iespēju robežās koncentrēts apraksts, kas balstīts uz Ventspils pilsētas attīstības programmas 2021.-2027.gadam SVID analīzes saturu un Ventspils novada attīstības programmas 2019.-2026.gadam Pašreizējās situācijas raksturojuma saturu. Aprakstam seko vēl konkrētāks situācijas apkopojums SVID analīzes formā par katru pašvaldību atsevišķi, kas tālāk pamato noteikto vīziju, stratēģiskos mērķus un ilgtermiņa prioritātes. Izstrādes gaitā informācija un dati tika aktualizēti atbilstoši 2021.gada situācijai, ja tas bija iespējams.

Šīs nodaļas mērķis ir koncentrēti raksturot pašreizējo situāciju abām pašvaldībām aktuālajās jomās vienoti un atsevišķi katrā no tām, identificēt pastāvošās problēmas un tendences, un sniegt analīzi par teritorijas kopējām un atšķirīgajām stiprajām, vājajām pusēm, iespējām un draudiem. Pašreizējās situācijas analīze ir balstīta iepriekš izstrādātos esošās situācijas raksturojumos, kas sagatavoti aktuālo attīstības programmu izstrādes gaitā, un papildināta ar septiņu tematisko darba grupu izteiktajiem priekšlikumiem. 2. nodaļa iedalīta tēmās, kas atbilst tematiskajām darba grupām un pašvaldībām uzdotajām funkcijām, kā arī sniedz apkopojumu par katras pašvaldības aktuālo situāciju SVID analīzes formā.

Izglītība

Abu pašvaldību vienotais raksturojums

Abās pašvaldībās kopā darbojas 14 pirmsskolas izglītības iestādes, 18 vispārējās izglītības iestādes (1 valsts ģimnāzija, 6 vidusskolas, 10 pamatskolas un 1 sākumskola), 7 profesionālās izglītības/ievirzes skolas un 1 augstskola. Ventspils Augstskola (turpmāk – VeA) piedāvā pilsētas, novada, Latvijas un pasaules iedzīvotājiem iegūt augstāko izglītību, kā arī piedāvā mūžizglītības iespējas

Ventspils valstspilsētas pašvaldības Izglītības pārvalde un Ventspils novada Izglītības pārvalde Stratēģijas ietvaros plāno sadarboties, lai veicinātu Valsts izglītības attīstības pamatnostādnēs 2021.-2027. gadam (turpmāk – IAP2027) izvirzīto izglītības attīstības

2. Pašreizējās situācijas analīze

mērķu sasniegšanu¹⁷¹⁸: 1) Augsti kvalificēti, kompetenti un uz izcilību orientēti pedagogi un akadēmiskais personāls (profesionālās pilnveides kursu organizēšana, informācijas un pieredzes apmaiņa, metodiskais darbs); 2) Mūsdienīgs, kvalitatīvs un uz darba tirgū augsti novērtētu prasmju attīstīšanu orientēts izglītības piedāvājums (vienotas vadlīnijas kvalitatīvas izglītības nodrošināšanai, karjeras izglītība); 3) Atbalsts ikviena izaugsmei (darbs ar talantīgajiem skolēniem, iekļaujošā izglītība, mūžizglītība, jaunatnes un bērnu tiesību jautājumu risināšana); 4) Ilgtspējīga un efektīva izglītības sistēmas un resursu pārvaldība (valsts pārbaudes darbu, olimpiāžu, konkursu un skašu organizēšana, pedagoģiski medicīniskās komisijas darba organizēšana).

Turklāt minētās darbības jāizvērtē kontekstā ar 2020.gada 10.jūnijā pieņemto Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu, kas nosaka, ka, lai nodrošinātu ATR mērķu sasniegšanu, pēc 2021.gada 1.jūlija Ventspils valstspilsēta un Ventspils novada pašvaldība izveido kopīgu sadarbības institūciju izglītības jomā¹⁹.

Ventspils valstspilsēta

Ventspils valstspilsētā darbojas 10 pirmsskolas izglītības iestādes, 9 vispārizglītojošās dienas skolas (1 valsts ģimnāzija, 3 vidusskolas, 4 pamatskolas un 1 sākumskola), 4 profesionālās izglītības/ievirzes skolas (Ventspils Tehnikums (turpmāk – VT), Ventspils Mūzikas vidusskola (turpmāk – VMV), Ventspils Mākslas skola (turpmāk – VMS) un Ventspils Sporta skola “Spars” (turpmāk – Spars)). Interesu izglītības nodarbības notiek gan vispārizglītojošajās skolās, gan VMS, VMV, Ventspils Digitālajā centrā (turpmāk – VDC), Spars, Ventspils Jaunrades namā un VeA.

Valstspilsētā atrodas augstākās izglītības institūcija VeA, kuru 1997.gadā izveidoja Ventspils pilsētas pašvaldība. Tās dibināšanas mērķis ir nodrošināt ventspilniekiem un visas Latvijas iedzīvotājiem augstākās izglītības pieejamību tuvu dzīvesvietai un pašlaik VeA ir pieejamas profesionālās un akadēmiskās studiju programmas 3 fakultātēs – Informācijas tehnoloģiju, Ekonomikas un pārvaldības un Tulkošanas studiju²⁰. Pieaugušo izglītības piedāvājumu nodrošina VeA Mūžizglītības centrs, VDC un VT. Kopš 2013.gada 20.maija VeA ir zinātniskās institūcijas statuss.

Ar Ventspils valstspilsētas pašvaldības atbalstu Publisko bibliotēku attīstības projekta “Trešais tēva dēls” ietvaros Galvenajā bibliotēkā ir izveidots reģionāls mācību centrs (turpmāk – RMC), kas aprīkots ar mūsdienīgu datortehniku – 18 portatīvajiem datoriem, 10 planšetēm, multifunkcionālu printeri, 3D pildspalvām un interaktīvo tāfeli. RMC iedzīvotājiem ir iespēja saņemt bezmaksas konsultāciju darbam ar datortehniku un iespēja saņemt palīdzību interneta izmantošanā. RMC tiek piedāvāta iespēja apgūt un izmantot īpašas iekārtas cilvēkiem ar redzes traucējumiem. Ventspils bibliotēka ir iesaistīta arī mūžizglītības pasākumos.

¹⁷ MK 22.06.2021. noteikumi Nr.436 “Par Izglītības attīstības pamatnostādņem 2021.-2027.gadam”

<https://likumi.lv/ta/id/324332-par-izglitibas-attistibas-pamatnostadnem-20212027-gadam>

¹⁸ Iekavās norādīti kopīgi veicamie pasākumi, par kuriem informāciju sniedza Ventspils valstspilsētas pašvaldības Izglītības pārvalde

¹⁹ Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums, Saeima, 10.06.2020., pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/315654-administrativo-teritoriju-un-apdzivoto-vietu-likums>

²⁰ Pieejams: <https://www.venta.lv/studijas>

2. Pašreizējās situācijas analīze

Līdz ar to Ventspilī ir pieejams plašs izglītības iespēju klāsts, kas veicina uzņēmējdarbībai nepieciešamo cilvēkresursu sagatavošanu (piemēram, datorprasmju apguve). Izglītības institūciju infrastruktūra ir moderna un piemērota daudzveidīgu programmu īstenošanai visos izglītības veidos. Izglītības pārvaldē un iestādēs strādā profesionāls personāls, kas koordinē gan pieredzes pārneses pasākumus, gan jauna mācību satura ieviešanu Ventspils valstspilsētas izglītības iestādēs. Tuvāko gadu laikā lielākie izaicinājumi izglītības nozarē ir saistīti ar izglītojamo prasmju nodrošināšanu atbilstoši arvien mainīgajām darba tirgus vajadzībām, jo tiem pieejamie cilvēkresursi joprojām nav pietiekami. Ņemot vērā izglītības nozares personāla novecošanās tendenci, ieteicams meklēt risinājumus jaunu pedagogu piesaistei un/ vai jaunu prasmju apguves veidu izstrādē, kā attālinātās mācības, izmantojot digitālos saziņas rīkus.

Ventspils novads

Ventspils novada pašvaldībā darbojas 8 vispārējās izglītības iestādes (7 pamatskolas, 1 vidusskola), 5 pirmsskolas izglītības iestādes, 3 profesionālās ievirzes izglītības iestādes (mūzikas, mākslas un sporta jomās) un 1 speciālās izglītības iestāde. Novada rīcībā esošie personāla un finanšu resursi šobrīd ļauj uzturēt un attīstīt vispārējās izglītības iestāžu tīklu. Pašvaldības kompetencē esošās izglītības funkcijas īsteno Izglītības pārvalde. Katra izglītības iestāde ik gadu izstrādā pašnovērtējuma ziņojumu, kurā vērtē iestādes darbu, sasniegumus un tālāko attīstību. Izglītības pārvalde un izglītības iestādes savā darbā vadās pēc Rīcības programmas izglītības kvalitātes nodrošināšanai, kas šobrīd noteikta laika posmam no 2019. līdz 2022.gadam.

Visas vispārējās izglītības iestādes piedāvā izglītības programmas izglītojamajiem ar īpašām vajadzībām (iekļaujošā izglītība), 1.-6.klašu skolēniem pēcpusdienās ir iespējams apmeklēt mācību un radošā darba grupu nodarbības. Visās vispārējās izglītības iestādēs tiek īstenota interešu izglītība. Skolēniem ir pieejams karjeras konsultants, ir iespējas piedalīties “Ēnu dienās”, atvērto durvju dienās citās izglītības iestādēs, tikšanās ar sabiedrībā zināmiem cilvēkiem, kā arī veidot savus mācību uzņēmumus sadarbībā ar biedrību “Junior Achievement – Young Enterprise Latvija”.

Izglītības iestādēs pēdējo gadu laikā ieviesti dažādi projekti – gan infrastruktūras un materiāli tehniskās bāzes pilnveidē, gan veselīga dzīvesveida, zināšanu, personības un profesionālo prasmju attīstībā un pieredzes apmaiņā, piemēram, Ekoskolas programma, ERASMUS+ projekti “Mūsdienų prasmju un attiecību veidošana mācību procesā”, “Be creative, be innovative (Esi radošs, esi inovatīvs)”, “Our heritage, our wealth (Mūsu mantojums, mūsu bagātība)” un “Mācību stunda 21.gs.” u.c.²¹

Tā kā novada specifika ir vismazākais iedzīvotāju blīvums valstī ar 4,7 iedzīvotājiem uz vienu km², kas skaidrojams ar lielo teritorijas platību un tās galvenajiem izmantošanas veidiem – 75% no novada teritorijas aizņem meži, krūmāji, purvi, ūdeņi –, arī skolas attiecīgi ir ar mazu skolēnu skaitu. Kopējais izglītojamo skaits Ventspils novadā, līdzīgi kā lielākajā daļā Latvijas novadu, ik gadu samazinās. Audzēkņu skaits pirmsskolas izglītības iestādēs (un grupās pamatskolās) pēdējos gados nedaudz samazinājies, tomēr kopumā 2019.gadā tas bija gandrīz vienāds ar 2011.gada rādītāju. Audzēkņu

²¹ Ventspils novada pašvaldības Publiskais pārskats 2020, pieejams: http://ventspilsnovads.lv/wp-content/uploads/2021/06/2020.-gada-Publiskais-p%C4%81rskats_X.docx.pdf

2. Pašreizējās situācijas analīze

skaits pamatskolas grupā laikā kopš 2011.gada samazinājies par 13%, vidusskolēnu skaits samazinājies daudz straujāk – par 57%.

Ventspils novada Izglītības pārvaldes rīcībā esošā statistika un nākotnes prognozes dod pamatu bažām, ka tuvākajos gados, lai saglabātu valsts mērķdotācijas pedagogiem un izglītības iestādes, var nākties apvienot pirmsskolas un vispārējās izglītības iestādes, vai veikt cita veida reorganizāciju. Tādēļ viena no prioritātēm būtu domāt, kā pilnveidot un izmantot jau esošo infrastruktūru tā, lai apvienošana būtu efektīva no telpu izmantošanas, uzturēšanas, ēdināšanas nodrošināšanas viedokļa. Ieteicams meklēt risinājumus, kā, veicot reorganizāciju, piedāvāt konkurētspējīgus izglītības pakalpojumus un veikt darbu efektīvi, vienlaikus nodrošinot ērtu piekļuvi tiem.

Ventspils novada pirmsskolas izglītības iestādēs nav rindas, turklāt 2018.gadā Tārgales pamatskolā tika izveidota PII ar mērķi nodrošināt kvalitatīvu, drošu un mūsdienīgu mācību vidi pirmsskolas vecuma bērniem. Visas vispārējās izglītības iestādes piedāvā izglītības programmas izglītojamajiem ar īpašām vajadzībām (iekļaujošā izglītība), 1.-6. klašu skolēniem pēcpusdienās ir iespējams apmeklēt mācību un radošā darba grupu nodarbības. Papildus valsts mērķdotācijām 1.-4. klašu ēdināšanai, pašvaldība nodrošina brīvpusdienas pirmsskolas izglītības audzēkņiem (arī brokastis un launagu) un skolēniem no 5.-7. klasei. Skolēniem no 8.-12. klasei tiek kompensētas pusdienas 80% apmērā.

Mūžizglītības iespējas Ventspils novada iedzīvotājiem tiek nodrošinātas ES fondu programmu ietvaros un nevalstisko organizāciju īstenotajos projektos. Daudzveidīgs mūžizglītības piedāvājums novada iedzīvotājiem ir pieejams Ventspils pilsētā, tai skaitā, VeA Mūžizglītības centrā. Šo jomu nākošajā periodā būtu ieteicams attīstīt vēl vairāk – veicot vajadzību apzināšanu, iedzīvotāju informēšanu par pieejamajām iespējām, pasākumu organizēšanu u.c. aktivitātes, kas akcentēts sabiedrības līdzdalības pasākumos, kas organizēti Ventspils novada attīstības programmas 2019.-2026.gadam izstrādes ietvaros. Apsverama iespēja ir vairāk mūžizglītības pasākumus organizēt novada kultūras iestādēs, bibliotēkās un izglītības iestādēs.

Ekonomiskā attīstība

Abu pašvaldību vienotais raksturojums

Abās pašvaldībās kopā 2019.gadā bija 3 076²² ekonomiski aktīvi uzņēmumi. Ekonomiskā specializācija abām pašvaldībām atšķiras, jo valstspilsētā lielākā saražotās produkcijas vērtība ir apstrādes rūpniecības, transporta un uzglabāšanas un vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības nozarēs, savukārt novadā tradicionālās ekonomikas nozares ir mežsaimniecība, lauksaimniecība, tūrisms, tirdzniecība un pakalpojumu sniegšana.

Tūrisma pakalpojumu piedāvājums novadā un valstspilsētā ir savstarpēji papildinošs, jo abas pašvaldības ir specializējušās katra savā piedāvājumā. Ventspils novads vairāk koncentrējās uz dabas tūrisma, savukārt, valstspilsēta piedāvā atpūtas un izklaides iespējas ģimenēm un tūristiem ar tūrisma piedāvājumu, kas vairāk tiek asociēts ar

²² CSP dati https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENT_UZ_UZS/UZS030/table/tableViewLayout1/

2. Pašreizējās situācijas analīze

pilsētām. Tomēr abām pašvaldībām kopīgie tūrisma veicinošie aspekti ir Baltijas jūras piekraste, kā arī kultūrvēsturiskās un iedzīvotāju tradīcijas.

Sadarbojoties Ventspils valstspilsētas pašvaldībai un Ventspils novada pašvaldībai, tiek uzturēta un atjaunota tīmekļvietne “visitventspils.com”, kas apkopo apskates objektus un naktsmītnu iespējas abās pašvaldībās. No 2021.gada 2.februāra līdz 2021.gada 31.decembrim abu pašvaldību savstarpējā sadarbība tūrisma jomā ir nostiprināta juridiski ar sadarbības līgumu²³. Tas nosaka Ventspils valstspilsētas pašvaldības domes un Ventspils novada pašvaldības domes pienākumus, tiesības un atbildību, kā arī savstarpējo norēķinu kārtību. Līguma ietvaros abas pašvaldības realizē kopīgas aktivitātes tūrisma attīstības veicināšanā un tūrisma mārketingā – informācijas datu bāzes veidošanu, uzturēšanu un šīs informācijas sniegšanu tūristiem, tūrisma informācijas izvietojumu, tulkošanu, aktualizēšanu un uzturēšanu internetā (www.visitventspils.com), informācijas sagatavošanu un prezentēšanu starptautiskajos tūrisma gadatirgos, statistikas apkopošanu par tūrisma uzņēmumiem un objektiem.

Galvenais izaicinājums tūrisma jomā Ventspils valstspilsētā un Ventspils novadā ir sezonālitate, kā dēļ lielāko daļu no gada nepietiekami tiek izmantota izveidotā infrastruktūra un pakalpojumi. Latvijā vērojama izteikta sezonālitate tūrisma nozarē – noslogojuma palielināšanās sākas aprīlī, vislielākais noslogojums tiek sasniegts vasaras mēnešos (jūlijs, augusts – ap 60%), savukārt ziemas mēnešos pieprasījums pēc naktsmītnu pakalpojumiem krītas (novembris, decembris – zem 30%). Viens no risinājumiem ir veidot tīklveida nišas pakalpojumus, kuriem nav sasaiste ar laika apstākļiem un sezonāliti (putnu vērošana, medības, makšķerēšana, latviešu tradicionālā virtuve, pastaigas dabā, piedzīvojumi mežā, labsajūtas/ SPA tūrisms, tautas medicīna, biznesa pasākumi utt.)²⁴. Tādejādi, papildinot izmitināšanas pakalpojumus, tiktu palielināts pieprasījums pēc tiem arī tā dēvētajā klusajā sezonā.

Plānošanas periodā no 2021. līdz 2027.gadam paredzēts valsts un ES finansiāls atbalsts tūrisma produktu attīstībai, balstoties uz klāsteru pieeju²⁵. Paredzams, ka galvenais akcents būs uz kompleksu tūrisma produktu veidošanu un tirgvedības rīcībām, daļēji līdzfinansējot galamērķa pārvaldības kapacitāti. Uz atbalstu varēs pretendēt vietējā un reģionālā līmeņa galamērķi vai nacionālā līmeņa tematiskie tīklojumi trīs dažādās apakšprogrammās: 1) uz eksportu vērsti tūrisma galamērķi; 2) uz tuvāko valstu mērktirgiem un nacionālo tirgu vērsti mikro-klasteri – tūrisma puduri; 3) nacionālā mērogā tematiskie tīklojumi. Ņemot vērā Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašreizējo sadarbību tūrisma jomā, abām pašvaldībām ir potenciāls kopīgi attīstīt kādu no tematiskajiem tīklojumiem.

Ventspils valstspilsēta

Ventspils valstspilsētas ekonomiku kopumā raksturo attīstības līmenis, kas atbilst Latvijā vidējam. To apliecina nedaudz zemāks bezdarba līmenis un aptuveni tāda pati vidējā bruto darba samaksa. Šie abi rādītāji 2020.gadā bija līdzvērtīgi Pierīgas reģiona pašvaldību vidējai vērtībai, neskatoties uz valsts ekonomiskās aktivitātes augsto

²³ Informāciju sniedza Ventspils tūrisma informācijas centrs

²⁴ Latvijas Tūrisma mārketinga stratēģija 2018.-2023.gadam, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, pieejams: https://www.celotajs.lv/cont/prof/news/2018/Turisma_marketinga_strategija_2018_2023.pdf

²⁵ Darbības programma Latvijai 2021.-2027.gadam, pieejams: <https://www.esfondi.lv/planosana-1>

2. Pašreizējās situācijas analīze

monocentrisko koncentrāciju. Tas ir iespējams, pateicoties Ventspilī radītajiem labvēlīgajiem apstākļiem uzņēmējdarbības attīstībai, ko veicina aktīva pašvaldības darbība. Ventspils uzņēmējdarbības videi raksturīgas gan daudzveidīgas izglītības iespējas, kas sagatavo uzņēmēju vajadzībām atbilstošu darbaspēku, gan daudzveidīgs uzņēmējdarbības atbalsts inkubatora, atbalsta centra u.c. institūciju formā. Piemēram, Ventspils Biznesa atbalsta centrs sniedz atbalstu uzņēmējdarbības uzsākšanā un attīstībā Ventspilī (subsīdijas telpu nomai, konsultāciju sniegšana u.c.), īpaši specializējoties IKT nozaru biznesa projektos²⁶, bet Ventspils augsto tehnoloģiju parks (turpmāk – VATP) nodrošina un attīsta infrastruktūru un komunālos pakalpojumus uzņēmējiem, sniedz informāciju, konsultācijas un atbalstu biznesa ideju autoriem un jauniem uzņēmumiem, nodrošina konsultācijas finansējuma piesaistē, eksporta veicināšanā²⁷. Savukārt Ventspils Digitālais centrs (turpmāk – VDC) katru gadu organizē Ventspils pilsētas pašvaldības IKT pilotprojektu programmas konkursu, kas sniedz atbalstu jaunu IKT risinājumu izstrādei, testēšanai un ieviešanai Ventspilī apjomā no 2 000 līdz 15 000 EUR²⁸.

Saskaņā ar Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk – NVA) datiem 2021.gada 31.septembrī Ventspils valstspilsētā bija 933 reģistrētie bezdarbnieki, kas ir 4,6% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem (Latvijā tobrīd – 4,6%, Kurzemes statistiskajā reģionā – 4,5%)²⁹. Savukārt strādājošo vidējā darba samaksa Ventspils valstspilsētā 2020.gadā bija 1 104 EUR³⁰ (Latvijā vidēji – 1 211 EUR, Pierīgas reģionā – 1 199 EUR, Kurzemes reģionā – 1 028 EUR)³¹.

Svarīgs Ventspils ekonomikas attīstības elements ir Ventspils brīvosta, kas pilsētā nodrošina uzņēmējdarbības infrastruktūru vai tās izveides iespējas un investīcijām labvēlīgu vidi. Ventspils pilsētas pašvaldības un Ventspils brīvostas sadarbībā īstenotās aktivitātes ir devušas rezultātu – kopš 2002.gada uzbūvētas 9 ražošanas ēkas, darbam Ventspils brīvostā piesaistīti vairāk nekā 20 ražošanas uzņēmumu, kas kopā radījuši vairāk nekā 1 700 jaunu darbavietu. Apstrādes rūpniecības izaugsmes rādītāji Ventspilī šobrīd ir augstākie Latvijā, ļaujot Ventspilij ieņemt stabilu vietu reģiona rūpniecisko centru vidū. Apstrādes rūpniecība 2014.-2019.gadā ir augusi gan nodarbināto personu skaita ziņā (+40%, Latvijā vidēji -6%), gan apgrozījumā (+55%, Latvijā vidēji +27%)³². 2019.gadā 85% no Ventspilī saražotās apstrādes rūpniecības produkcijas tiek eksportēti, liecinot par to, ka Ventspils uzņēmumi spēj konkurēt globālajā tirgū. Pēc provizoriskiem datiem 2019.gadā 18% nodarbināto Ventspilī strādāja apstrādes rūpniecībā, kas norāda uz nozares svarīgumu pilsētas kopējai attīstībai.

²⁶ Biznesa atbalsta centrs, pieejams: <https://www.vatp.lv/biznesa-atbalsta-centrs>

²⁷ Par mums, Ventspils augsto tehnoloģiju parks, pieejams: <https://www.vatp.lv/par-mums>

²⁸ Ventspils pilsētas pašvaldības IKT pilotprojektu programma, pieejams:

https://www.ventspils.lv/lat/ikt_pilotprojektu_programma/

²⁹ Nodarbinātības valsts aģentūra, Bezdarba rādītāji un NVA aktivitātes 2021.gadā, pieejams:

<https://www.nva.gov.lv/lv/2021gads>

³⁰ DSV060. Strādājošo mēneša darba samaksa republikas pilsētās un novados (eiro), Oficiālās statistikas portāls, pieejams: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_DS_DSV/DSV060/table/tableViewLayout1/

³¹ DSV040. Strādājošo mēneša darba samaksa reģionos (eiro), Oficiālās statistikas portāls, pieejams:

https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_DS_DSV/DSV040/table/tableViewLayout1/

³² UFR060. Uzņēmumu galvenie uzņēmējdarbības rādītāji pa republikas pilsētām pēc pamatdarbības un pēc biroja vai pamatdarbības vietas, Oficiālās statistikas portāls, pieejams:

https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENT_UF_UFR/UFR060

2. Pašreizējās situācijas analīze

Ventspils valstspilsētas desmit lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma 2020.gadā attēloti Tabulā Nr.1³³.

Tabula Nr.1: Ventspils valstspilsētas uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu 2020.gadā un tā izmaiņa pret 2019.gadu

Nr.	Uzņēmums	Darbības veidi	Apgrozījums, EUR	Izmaiņas pret 2019.gadu
1	2	3	4	5
1	SIA Bio-Venta	Citur neklasificētu ķīmisko vielu ražošana	104 162 461	+18%
2	SIA "Bucher Municipal"	Automobiļu virsbūvju ražošana; piekabju un puspiekabju ražošana; Automobiļu ražošana	57 306 655	-12%
3	AS "Diāna"	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku	53 050 884	+12%
4	SIA "Ventspils nafta" termināls	Kravu iekraušana un izkraušana	30 041 066	-13%
5	AS "UNIFREIGHT LOGISTICS"	Kravu dzelzceļa transports	21 415 635	-14%
6	SIA Malmar Sheet Metal	Detāļu un piederumu ražošana mehāniskajiem transportlīdzekļiem	17 828 677	-27%
7	SIA "Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca"	Slimnīcu darbība	16 823 910	+8%
8	SIA "Ultraplast EU"	Plastmasas plātņu, lokšņu, cauruļu un profilu ražošana	15 571 206	+36%
9	AS "Baltijas ekspresis"	Kravu dzelzceļa transports	12 129 665	-68%
10	SIA VK Terminal Services	Kravu iekraušana un izkraušana	11 620 011	-11%

Ventspils pilsētas dome, 2014.gada 21.novembrī apstiprinot Ventspils informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (turpmāk – IKT) nozares attīstības stratēģiju un rīcības plānu 2014.-2020.gadam, izvirzīja virsmērķi – Ventspils ir Eiropas līmeņa viedo tehnoloģiju centrs³⁴. Lai veicinātu IKT nozares attīstību Ventspilī, 2013.gada 29.maijā tika parakstīts sadarbības memorands starp pašvaldību, izglītības institūcijām, vietējiem un starptautiskajiem lielākajiem IKT nozares uzņēmumiem. Līdz šim vērojama šīs nozares mērķtiecīga attīstība pilsētā, tāpēc tai noteikti ir perspektīvas arī tālākai attīstībai.

³³ Uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu pa gadiem, Lursoft statistika, pieejams:

https://www.lursoft.lv/lursoft_statistika/?&novads=100003060&id=391

³⁴ Ventspils informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nozares attīstības stratēģija un rīcības plāns 2014.-2020.gadam, pieejams: https://www.ventspils.lv/files/dokumenti/domessedes/lemumi/2014/21112014/3_ikt_strategija.pdf

2. Pašreizējās situācijas analīze

Ventspils valstspilsētā no 2012.-2020.gadam IKT uzņēmumu skaits palicis nemainīgs, apgrozījums pieaudzis par 136%, bet nodarbināto skaits par 188%³⁵. IKT nozari Latvijā raksturo izteikta orientācija uz produktu un pakalpojumu ar augstu pievienoto vērtību radīšanu. Viens no veiksmīgas attīstības faktoriem IKT nozarē Latvijā ir sadarbība ar zinātniskajām institūcijām zināšanu, produktu un pakalpojumu kopradei.

Saeima 2019.gada 12.decembrī pieņēma grozījumus Likumā par ostām, paredzot izmaiņas Ventspils brīvostas pārvaldē. Ventspils ostas pārņemšana valsts pārvaldē saskaņā ar Valdības rīcības plānu "Deklarācija par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai", kas paredz palielināt valsts ietekmi lēmumu pieņemšanā ostu pārvaldēs un mainīt ostu pārvaldības modeli, tai skaitā pārveidojot tās par valsts kapitālsabiedrībām³⁶. Pēc grozījumu stāšanās spēkā Ventspils valstspilsēta zaudējusi savu pārstāvniecību Ventspils brīvostas valdē. Kopš 2019.gada 12.decembra Ventspils brīvostas pārvalde ir MK pārraudzībā esošs publisko tiesību subjekts. Nākotnē paredzēts, ka ostas pārvaldes funkcijas, uzdevumus un pienākumus Ventspils ostā veiks 2019.gada 27.decembrī Uzņēmumu reģistrā reģistrēta valstij piederošā kapitālsabiedrība – AS "Ventas osta". Ņemot vērā, ka jaunizveidotās akciju sabiedrības līdzekļu izmantošana nav ierobežota ar Ventspili, tad pilsētas industrializācijas turpināšana ir neskaidra. No 2017. līdz 2019.gadam kravu apgrozījums Ventspils brīvostā bija stabils (20 milj. tonnu gadā), bet 2020.gadā kopējais apgrozījums sasniedza 12,9 milj. tonnu³⁷. Ostas teritorija aizņem ap 46% pašvaldības teritorijas, tāpēc ir nozīmīgs tās resurss.

Ventspils valstspilsētas uzņēmēji min, ka darbaspēka trūkums gan darbinieku skaita, gan viņu prasmju ziņā ir nozīmīgākais kavēklis turpmākai uzņēmējdarbības attīstībai³⁸. Lai gan līdz šim šajā jomā ir izdarīts ļoti daudz, nepieciešama ārvien ciešāka sadarbība starp nodarbinātajiem, uzņēmējiem, izglītības un pētniecības iestādēm un pašvaldību, lai saskaņotu to intereses. Darbaspēka pieejamību negatīvi ietekmē arī nepietiekams dzīvojamais fonds, kas kavē potenciālo iedzīvotāju un darbinieku vēlmi pārcelties uz Ventspili.

Mērķtiecīgas pašvaldības darbības rezultātā Ventspils valstspilsēta ir izveidojusies par iecienītu tūrisma maršrutu galamērķi ar apskates objektiem, atpūtas un brīvā laika pavadīšanas iespējām, kultūras un sporta dzīvi un pasākumiem, kas ir interesanti gan Latvijas, gan ārvalstu tūristiem. Ir veikti dažādi pasākumi, lai pilsētas viesi būtu apmierināti ar redzēto un atgrieztos Ventspilī. Pilsētas apmeklētāji ir pastāvīgi pilsētas pakalpojumu un preču noieta nodrošinātāji, tāpēc arī nākotnē pašvaldība sekmēs tūrisma attīstību. Pilsētas apmeklētāju prioritārā mērķa grupa ir ģimenes ar bērniem. Savukārt viena no vajajām pusēm nozares attīstībai ir biznesa klases viesnīcas trūkums pilsētā.

Apmeklētākie tūrisma objekti Ventspils pilsētā 2020.gadā ir bijuši Piedzīvojumu parks "Lemberga hūte" (100 tūkst. apmeklētāju), Ūdens piedzīvojumu parks (82 tūkst. apmeklētāju), Piejūras brīvdabas muzejs (71 tūkst. apmeklētāju), Livonijas ordeņa pils

³⁵ Lursoft dati, Ventspils valstspilsētas Ekonomikas un iepirkumu nodaļas aprēķini

³⁶ Deklarācijas par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību, pieejams: https://www.mk.gov.lv/sites/mk/files/media_file/kk-valdibas-deklaracija_red-gala-1.pdf

³⁷ Ostas skaitļos, Ventspils brīvostas pārvalde, pieejams: <https://www.portofventspils.lv/lv/par-ostu/osta-skaitlos/>

³⁸ Ventspils pilsētas uzņēmēju aptauja, 2018

2. Pašreizējās situācijas analīze

(34 tūkst. apmeklētāju), ekskursiju kuģītis “Hercogs Jēkabs” (34 tūkst. apmeklētāju), Pludmales akvaparks (26 tūkst. apmeklētāju)³⁹. Katru gadu tūrisma sezonas ietvaros Kultūras centrs organizē lielāko daļu publisko pasākumu, kas norisinājušies gandrīz katru nedēļas nogali, piemēram, Tūrisma un velo sezonas atklāšana, Pārventas svētki, Piekdienas vakara pastaiga “Iznāc vakara gaismā” u.c.⁴⁰.

Projekta “Ziemeļkurzemes kultūrvēsturiskā un dabas mantojuma saglabāšana, eksponēšana un tūrisma piedāvājuma attīstība” ietvaros plānota jaunas multifunkcionālās ēkas būvniecība Piejūras brīvdabas muzejā, izveidojot mūsdienu prasībām atbilstošu un ilgtspējīgu apstākļu nodrošināšanu Piejūras brīvdabas muzeja kolekcijām, t.sk., nodrošinot atbilstošus krājuma glabāšanas, restaurācijas un izpētes apstākļus, radot modernas un izglītojošas telpas muzeja apmeklētājiem⁴¹.

Turpinās darbs pie projekta “Daudzfunkcionālais pakalpojumu centrs “Gāliņciemā””, kas vienlaikus būs arī tūrisma objekts, kā arī projekta “Zinātnes centra jaunbūve Rūpniecības ielā 2, Ventspilī” un “Inovāciju centra un publiskās infrastruktūras izbūve Rūpniecības ielā, Ventspilī” realizācija. Zinātnes centrā tiks izvietotas izglītojošas interaktīvas ekspozīciju zāles, kas būs pieejamas plašai sabiedrībai – gan Latvijas, gan ārvalstu viesiem, tādējādi nodrošinot Ventspils kā starptautiska tūrisma galamērķa attīstību un veicinot Ventspils pilsētas atpazīstamību.

Ventspils novads

Ventspils novadu raksturo labi ekonomiskās vides rādītāji – bezdarba līmenis, strādājošo darba samaksa, nodarbināto skaits, uzņēmumu lielums un apgrozījums u.c. Bezdarbnieku skaits 2021.gada 31.septembrī pēc NVA datiem Ventspils novadā bija 314, bet bezdarba līmenis 4,6% (Latvijā tobrīd – 4,6%, Kurzemes statistiskajā reģionā – 4,5%)⁴². Bezdarbnieku skaits novadā laika posmā no 2011.gada līdz 2021.gadam sarucis 2 reizes. Savukārt strādājošo vidējā darba samaksa Ventspils novadā 2020.gadā bija 1 085 EUR⁴³ (Latvijā vidēji – 1 211 EUR, Pierīgas reģionā – 1 199 EUR, Kurzemes reģionā – 1 028 EUR)⁴⁴.

Tradicionālās Ventspils novada ekonomikas nozares ir mežsaimniecība, lauksaimniecība, tūrisms, tirdzniecība un pakalpojumu sniegšana. Ventspils novadā 2019.gadā bija 835 ekonomiski aktīvi tirgus sektora uzņēmējdarbības subjekti (CSP statistika). Lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma nodarbojas ar kokapstrādi, mežistrādi, pārtikas ražošanu, mazumtirdzniecību, kūdras ieguvī, augkopību, lopkopību un

³⁹ Ventspils pilsētas pašvaldības 2020.gada publiskais pārskats, 2021, pieejams:

<https://www.ventspils.lv/files/dokumenti/2021/maijs/2020-gada-publiskais-parskats.pdf>

⁴⁰ Ventspils pilsētas attīstības programma 2014-2020, Pārskats par īstenošanu 2019.gadā, 2020, pieejams:

https://www.ventspils.lv/files/dokumenti/2021/ventspils_ap2020_uzraudzibas_parskats_2019.pdf

⁴¹ Ventspils pilsētas pašvaldības 2020.gada publiskais pārskats, 2020, pieejams:

<https://www.ventspils.lv/files/dokumenti/2021/maijs/2020-gada-publiskais-parskats.pdf>

⁴² Nodarbinātības valsts aģentūra, Bezdarba rādītāji un NVA aktivitātes 2021.gadā, pieejams:

<https://www.nva.gov.lv/lv/2021gads>

⁴³ DSV060. Strādājošo mēneša darba samaksa republikas pilsētās un novados (eiro), Oficiālās statistikas portāls, pieejams: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_DS_DSV/DSV060/table/tableViewLayout1/

⁴⁴ DSV040. Strādājošo mēneša darba samaksa reģionos (eiro), Oficiālās statistikas portāls, pieejams:

https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_EMP_DS_DSV/DSV040/table/tableViewLayout1/

2. Pašreizējās situācijas analīze

būvdarbiem. Novada ekonomiski attīstītākās teritorijas – Tārgales, Vārves un Ugāles pagasti.

Pēc ekonomiski aktīvo uzņēmumu sadalījuma pēc darbības veidiem, 35% uzņēmumu Ventspils novadā nodarbojas ar lauksaimniecību (291 uzņēmums). Aiz tā seko 88 ekonomiski aktīvās vienības, kas sniedz citus pakalpojumus, kuri lielākoties klasificējami kā pārējie individuālie pakalpojumi (visbiežāk individuālie komersanti).

Tāpat jāatzīmē, ka 59 jeb 7% uzņēmumu nodarbojas ar mežsaimniecību un mežizstrādi, 34 uzņēmumi jeb 4% ar koksnes un tās izstrādājumu ražošanu. Samērā daudz ir arī tirdzniecības uzņēmumu – 59 jeb 7%, kā arī uzņēmumi, kas sniedz profesionālus, zinātniskus, tehniskus pakalpojumus – 43 jeb 5% (lielākoties juridiskie un grāmatvedības, reklāmas, veterinārie pakalpojumi).

Ventspils novada desmit lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma 2020.gadā attēloti Tabula Nr.2⁴⁵.

Tabula Nr.2: Ventspils novada uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu 2020.gadā un tā izmaiņas pret 2019.gadu

Nr.	Uzņēmums	Darbības veidi	Apgrozījums, EUR	Izmaiņas pret 2019.gadu
1.	2.	3.	4.	5.
1	SIA "KUREKSS"	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana	53 860 935	-5%
2	SIA "Niedrāji MR"	Mežizstrāde	17 862 664	+6%
3	SIA "UŽAVAS ALUS"	Alus ražošana	3 679 260	-9%
4	SIA "AA & CO"	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku	3 211 307	+7%
5	SIA "Miesnieks"	Gaļas un mājputnu gaļas produktu ražošana	3 174 299	+3%
6	SIA "AKMENĶKALNI"	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)	2 663 413	-10%
7	SIA "VENTA 1"	Citur neklasificētie specializētie būvdarbi	2 451 164	+6%
8	SIA "ZEMKOPĪBA"	Graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana	2 324 726	+32%
9	SIA "JĀŅLEJAS"	Piena lopkopība	2 213 964	+13%
10	SIA "ZIBU Ventspils"	Kūdras ieguve	2 157 696	+52%

⁴⁵ Uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu pa gadiem, Lursoft statistika, pieejams: https://www.lursoft.lv/lursoft_statistika/?&novads=100016333&id=391

2. Pašreizējās situācijas analīze

Novada ciemos un lauku teritorijās saskaņā ar Ventspils novada teritorijas plānojumu ir attīstībai paredzētas teritorijas dzīvojamās apbūves, publiskās apbūves – darījumu objektu, tūrisma un atpūtas objektu apbūves, rūpnieciskās apbūves – ražošanas objektu, pārstrādes uzņēmumu izveidošanai. Tomēr uzņēmējdarbības attīstību kavē tieši komercplatību un ražošanas telpu trūkums, kā arī nepietiekošs dzīvojamā fonda piedāvājums, kas saistāms ar zemo nekustamo īpašumu tirgus aktivitāti un attiecīgi zemo investoru interesi par infrastruktūras objektu attīstīšanu. Pieprasījums pēc dzīvojamā fonda īpaši pārsniedz piedāvājumu teritorijās, kas atrodas Ventspils valstspilsētas tuvumā. Pašvaldībai būtu ieteicams nākotnē izvērtēt iespējamus ieguldījumus dzīvojamā fonda attīstībā, lai nodrošinātu darbaspēka pieejamību potenciālajiem un esošajiem uzņēmumiem, iespējams, izvērtējot lauksaimniecības teritoriju perspektīvo izmantošanu dzīvojamās apbūves paplašināšanai ciemos un Piltenes pilsētā, kā arī atsevišķu pašvaldības nekustamo īpašumu pārveidošanu par dzīvojamo fondu.

Ventspils novada atrašanās vieta, tuvums jūrai, kultūrvēsturiskās, dabas vērtības, iedzīvotāju tradīcijas un ikdienas saimniekošana veido pievilcīgu tūrisma vidi un daudzveidīgu tūrisma piedāvājumu. Kopējais krasta līnijas garums gar Baltijas jūru Ventspils novada pašvaldībā ir 91,9 km, no kuriem liela daļa ir cilvēku neskarti. Nozīmīgākie tūrisma apskates objekti novada pagastos ir:

- Baltijas jūras piekraste, Ventas upe un citas upes, ezeri, purvi;
- Jūrkalnes stāvkrasts ar neskartu pludmali, kas ir 20 m augsts, un viena no skaistākajām vietām Baltijas jūras piekrastē. 2019.gada oktobrī ASV raidsabiedrība CNN ierindojusi Jūrkalnes stāvkrastu starp 20 skaistākajām dabas teritorijām Eiropā;
- Piltenes pilsdrupas, Ances muiža, Popes muižas ansamblis;
- Ugāles luterāņu baznīca ar vienām no senākajām nepārbūvētajām ērgelēm Eiropā un Ugāles ērģelbūves darbnīca; Zlēku luterāņu baznīca;
- Ovīšu bāka un Miķeļbāka Tārgales pagastā, Užavas bāka Užavas pagastā;
- Ventspils Starptautiskais radioastronomijas centrs;
- Dabas takas, no kurām atsevišķas ir īpaši pielāgotas personām ar kustību traucējumiem – Rīvas loki, gar Usmas ezeru, Vasenieku purva laipa, u.c. –, laivošanas maršruti – Venta, Engure, Irbe, Rinda, Rīva, Užava, Užava-Ventspils, Ventspils-Ovīši –, Grīžu Velna beņķis, kas ir viens no skaistākajiem un lielākajiem Latvijas dižakmeņiem milzu krēsla formā, makšķerēšanas tūrisms, jahtu osta Usmas ezerā,
- Lībiešu ciemi – Ovīši, Lūžņa, Miķeltornis, Suitu kultūrtelpa – UNESCO pasaules kultūras mantojums – unikālas tradīcijas, kulinārais mantojums, dziedāšanas maniere, valodas izloksne un ventiņu dzīvesziņa;

Par tūrisma jomas koordināciju Ventspils novadā atbildīgs ir pašvaldības administrācijas Attīstības nodaļas uzņēmējdarbības atbalsta konsultants. Ventspils novada pagastu

2. Pašreizējās situācijas analīze

pārvalžu lapās ir Tūrisma informācijas sadaļa, kurā pieejama informācija par kultūrvēstures un dabas objektiem, aktīvo atpūtu, sabiedriskās ēdināšanas vietām, naktsmītnēm, velotūrismu, pastaigu takām un ūdenstūrisma iespējām. Tūrisma piedāvājums ir plašs un piemērots ģimenēm, skolēnu ekskursijām, korporatīviem pasākumiem u.c. mērķa grupām

Ventspils novada pašvaldības mērķis ir veidot savu teritoriju ne tikai par tūrisma galamērķi, bet arī par pievilcīgu vietu investoriem un vietējiem uzņēmējiem, jo tūrisma pakalpojumu attīstība veicina uzņēmējdarbības vides attīstību, piemēram, ēdināšanas, tirdzniecības, noma pakalpojumus u.c. Tūrisma nozare saņem pašvaldības atbalstu, dažāda veida aktivitāšu un pasākumu formā. Lai sekmētu Ventspils novada tūrisma attīstības jomas plānošanu, ieteicams diferencēt esošo piedāvājumu pa nozīmīgākajām jomām, kas ir – kultūrvēstures, dabas, aktīvās atpūtas (velo, kājāmgājēju, ūdens) u.c. tūrisms.

Ventspils novadā 2020.gadā tūristiem bija pieejamas 84 dažāda veida naktsmītnes – viesu mājas, brīvdienu mājas, lauku mājas, jauniešu mītnes, telšu laukumi, kempingi, apartamenti, sporta un atpūtas komplekss. Lielākā daļa naktsmītnu (69) izvietotas piekrastes teritorijā, bet pārējās galvenokārt koncentrējas ap Usmas ezeru. Atsevišķos pagastos infrastruktūra ir attīstītāka un piedāvājums plašāks (Jūrkalnes, Usmas, Tārgales, Vārves pagastos), bet tūristiem pieejamas naktsmītnes ir visos novada pagastos. Skaitliski visvairāk naktsmītnes atrodas Jūrkalnes pagastā – 31 –, tāpat Jūrkalnes pagastā ir arī visvairāk ēdināšanas iespēju – četras sabiedriskās ēdināšanas iestādes.

Kopš 2011.gada novērojams Ventspils novada naktsmītnēs izmitināto tūristu skaita pieaugums. 2020.gadā, salīdzinot ar 2011. gadu, viesu skaits bija par 56% lielāks, bet pavadīto nakšu skaits bija par 77% lielāks. 2011.gadā 30% no viesiem bija ārvalstnieki, savukārt 2020.gadā mazāk – 23%, t.sk. 11% no Lietuvas, bet pārējie – no Vācijas, Krievijas, Igaunijas, Polijas, Somijas, Šveices, Nīderlandes u.c.

Tūristu skaita pieplūdums novadā var sekmēt objektu un teritoriju sakopšanu un attīstību, bet, palielinoties tūristu plūsmai, svarīgi ir uzturēt esošo infrastruktūru un attīstīt to arī turpmāk tā, lai apmeklētāji atstātu pēc iespējas mazāku negatīvo slodzi uz vidi. Vietās, kur tūristu skaita būtisks pieaugums var ietekmēt kultūrvēsturiskos objektus vai dabas vērtības, iespējams pilnveidot publiskās infrastruktūras tīklu, piemēram, veicot ceļu un laukumu pārbūvi, veicot atpūtas vietu, laipu, trepju, atkritumu savākšanas konteineru, tuaļu u.c. objektu izvietojumu un uzturēšanu. Ne mazāk būtiskas ir arī uz tūrisma jomas speciālistiem un tūristiem vērstas darbības, kā izglītošana par dabas aizsardzības jautājumiem, novada ceļveža izstrāde un izmantošana mārketinga aktivitātēs un norāžu un informatīvo zīmju izvietojšana.

Novada teritorijas apmeklētības intensitāte ir zema līdz vidēja ar atsevišķām noslogotākām zonām, piemēram, Jūrkalnes stāvkrasts, Užavas grīva, Irbes ieteka jūrā. Potenciāli ietekmējamas teritorijas ir arī kultūrvēsturiskie objekti, piemēram, bākas un vēsturiskie zvejnieku ciemi. Viens no turpmāko gadu galvenajiem izaicinājumiem ir piekrastes attīstības plānu un tās apmeklētāju vajadzību salāgošana ar dabas aizsardzības aspektiem, it īpaši apsaimniekošanas un antropogēnās slodzes mazināšanas jautājumos. Tie ietver tāds aspektus kā augsts no jūras izskaloto

2. Pašreizējās situācijas analīze

atkritumu apjoms, tūristu, makšķernieku radītie atkritumi sezonas laikā, atkritumi bijušo militāro objektu tuvumā, t.sk. liulgabarīta atkritumi, un dabas apstākļi (krasta nogrūvumi un erozija, kas īpaši izteikta Jūrkalnes pagastā). Lai saudzētu jau dabiski jutīgo jūras piekrasti, svarīgi ir veidot atbilstošu, saudzīgu infrastruktūru un novirzīt apmeklētāju plūsmas uz mazāk jutīgām teritorijām.

Kultūra

Abu pašvaldību vienotais raksturojums

Abas pašvaldības raksturo bagātīgs un plašs kultūras dzīves piedāvājums, t.sk. infrastruktūras iespējas, kas piemērotas profesionālās mākslas nodrošināšanai starptautiskā, nacionālā un vietējā līmenī, kā koncertzāle "Latvija" un teātra nams "Jūras vārti" Ventspils valstspilsētā un "Vējturu nams" un dabas un atpūtas parks "Ugunsplāva" Ventspils novadā.

Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldību teritoriju vieno atrašanās Ziemeļkurzemē, kas ir stratēģiska vieta Eiropas kontekstā, un tās ciemu un starpciemu teritorijas vēsture rosina apzināt dažādas saglabājamās arhitektoniskās, dabas un garīgās vērtības. Abu pašvaldību interesēs ir saglabāt un popularizēt latviešu, lībiešu, ventiņu un citu tautu kultūras identitāti nākamajām paaudzēm kā nemateriālo kultūras mantojumu. Tas veicina arī piekrastes teritorijas sakārtošanu un vienota tūrisma tīkla izveidošanu, kas savieno blakus esošo pašvaldību infrastruktūru.

Lībiešu kultūrā vērojami triju kultūru – baltu, Baltijas somu un skandināvu – elementi. Iespējams, ka tie ir veidojušies no Kurzemē dzīvojošajiem Baltijas somiem un skandināviem, kas kuršu spiesti pārceļojuši vispirms uz Daugavas lejteci, vēlāk uz Gaujas lejteci⁴⁶. Lībiešu kultūru mūsdienās visspilgtāk raksturo valoda, paražas, dabas un ciemi, kuros tie dzīvojuši⁴⁷. Šīs vērtības kopā veido piejūras kultūrtelpu Ventspils-Lielbrie 50 kilometru garumā, kas glabā vēstures nospiedumus, kultūrvēsturiskus pieminekļus, dabas liegumus, daudzveidīgus biotopus un piekrastes arhitektūru, kuru iespējams saglabāt vēl ilgi tieši tādu, kāda tā ir pašreiz. Tradīcijas tiek saglabātas ikdienas darbos piemāju saimniecībās, amatiermākslas kolektīvos, piedaloties kultūras pasākumos un atzīmējot gadskārtu svētkus.

Ventiņu kultūrtelpa veidojusies Ziemeļkurzemes reģionā ap Ventas upi, indoeiropieiski baltiskajiem kuršiem saskaroties ar Ziemeļkurzemes senākajiem iedzīvotājiem – t.s. Kurzemes Baltijas somiem – somugriski runājošiem lībiešu priekštečiem⁴⁸. Ilgstošu kontaktu rezultātā šajā reģionā vēsturiski izveidojusies specifiska kultūrvēsturiska teritorija, kurā saplūdis baltiskais un somugriskais, latviskais un lībiskais, kas izpaužas valodā, mentalitātē, valodā, etnogrāfijā, tradicionālajos ēdienos u.c.

Ventspils bibliotēka ir galvenā reģiona bibliotēka, kas koordinē un metodiski vada Ventspils pilsētas struktūrvienību – Galvenās, Bērnu, Pārventas, Gāliņciema, Mūzikas,

⁴⁶ Dzelzs laikmets Latvijas teritorijā, Nacionālā enciklopēdija, pieejams: <https://enciklopedija.lv/skirklis/4946-dzelzs-laikmets-Latvijas-teritorij%C4%81>

⁴⁷ "Ventspils novada lībiešu krasta ilgtspējīgas attīstības priekšlikums", Ventspils novads, 2016

⁴⁸ Ventspils muzeja sagatavota informācija, 2021

2. Pašreizējās situācijas analīze

VeA, Apkalpošanas punkta Ventspils slimnīcā un 13 novada – Ances, Jūrkalnes, Piltenes, Popes, Puzes, Tārgales, Ugāles, Usmas, Užavas, Vārves, Zlēku, Ziru un Zūru vietējās nozīmes bibliotēku – darbību. Bibliotēkas nodrošina publisku pieejamību pašvaldības materiāliem un dokumentiem, veic lokālā kultūras mantojuma apzināšanu, saglabāšanu, apkopošanu, popularizēšanu, iesaistot vietējo kopieni, kā arī piedāvā mūžizglītības pasākumus. Ventspils bibliotēka plāno un vada pilsētas un reģiona bibliotēku speciālistu profesionālās apmācības, pakalpojumus, t.sk. e-pakalpojumu sniegšanu un jaunu pakalpojumu ieviešanu.

Ventspils novada bibliotēkās finansējums krājuma papildināšanai nav pietiekošs. To palīdz risināt Ventspils reģiona Galvenās bibliotēkas Rotējošais fonds, iegādājoties vērtīgas grāmatas, kuras rotācijas kārtībā tiek nodotas no vienas novada bibliotēkas uz citām. Ventspils bibliotēka veido Elektronisko kopkatalogu, kurā atspoguļots arī reģiona bibliotēku un skolu bibliotēku krājums. Ventspils bibliotēka pārrauga skolu bibliotēkas, saistībā ar BIS “Alise” darbību. Visas deviņas Ventspils vispārizglītojošās skolas, VMS, kā arī VT bibliotēkas strādā ar šo informācijas sistēmu. No 8 vispārējās izglītības iestādēm Ventspils novadā, četrus skolu bibliotēkās tiek strādāts ar BIS “ALISE”.

Ventspils valstspilsētā darbojas sešas muzejiskas institūcijas un Ventspils novadā – piecas. Divas no novada institūcijām ir privātmuzeji. Ventspils valstspilsētas un novada muzejiskās institūcijas būtiski atšķiras pēc savas juridiskās un faktiskās situācijas: Ventspils muzejs (valstspilsēta) ir valsts akreditēts muzejs ar reģionālā muzeja statusu, strikti fiksētu muzeja misiju gan muzejam kopumā, gan katrai no struktūrvienībām. Tā krājums ir Nacionālā muzeju krājuma sastāvdaļa un tiek uzglabāts, pētīts un eksponēts sabiedrībai atbilstoši LR normatīvajiem aktiem. Muzeja darbību nodrošina atbilstošs darbinieku skaits un visas struktūrvienības ir atbilstoši muzeju prasībām veidotas ekspozīcijas.

Ventspils novada muzeji šobrīd darbojas novadpētniecības ekspozīciju statusā un tie nav valsts akreditēti muzeji – Piltenes novadpētniecības ekspozīcija, Zūru novadpētniecības ekspozīcija un Jūrkalnes novadpētniecības ekspozīcija jeb “Vētru muzejs. To uzturēšanu finansē pašvaldība un to krājums vairākos gadījumos satur nozīmīgas kultūrvēsturiskas vērtības (cukurgalva, suitu mantojums, Rubeņa fonda darbība u.c.), kam ir potenciāls piesaistīt apmeklētājus arī nākotnē.

Ventspils valstspilsēta

Ventspils valstspilsētai ir raksturīgs plašs kultūras pasākumu piedāvājums ar dažādiem žanriem un mērķauditorijām (t.sk. nacionālajām minoritātēm). Tiek nodrošināta arī plaša profesionālās mākslas pieejamība, ko vēl vairāk veicina 2019.gadā atklātās koncertzāles “Latvija” darbība. Koncertzāles “Latvija” Lielajā zālē atrodas divi pasaules līmeņa, unikāli mūzikas instrumenti – manuālās akustiskās koncertģeļes un šobrīd pasaulē lielākās vertikālās koncertklavieres.

Pilsētas kultūras infrastruktūru veido starptautiskā mērogā atzīts objekts – koncertzāle “Latvija” un Ventspils mūzikas vidusskola, kas saņēmusi goda atzinību dizaina konkursā *World Design Awards 2020* –, kā arī bibliotēkas, muzeji, kultūras centrs, teātra nams “Jūras vārti”, Starptautiskā rakstnieku un tulkotāju māja, kino, kā arī kultūrizglītības iestādes. Kultūras pasākumu norises vietas nav saistītas tikai ar konkrētām kultūras

2. Pašreizējās situācijas analīze

institūciju ēkām, bet tie tiek rīkoti daudzviet pilsētā – arī sporta zālēs, parkos, ielās u.c. Pašvaldības galvenie kultūras dzīves veidotāji un virzītāji ir Kultūras centrs, Ventspils muzejs, Ventspils bibliotēka un SIA “Kurzemes filharmonija”, taču pilsētā darbojas arī nevalstiskās organizācijas (t.sk. mazākumtautību), kuras sniedz ieguldījumu kultūras dzīves dažādošanā un ir aktīvi kultūras patērētāji.

Tajā pašā laikā pašlaik šobrīd trūkst zināšanu par to, cik lielā mērā pilsētas piedāvātie kultūras pasākumi veicina iedzīvotāju piederības sajūtu (iedzīvotāju aptaujās tiek iegūts viedoklis par kultūras pieejamību, bet ne par to, vai tā veicina iedzīvotāju vēlmi palikt pilsētā), kā arī trūkst radošo industriju platformas, kas varētu apvienot un koordinēt vietējo kultūras un mākslas darbinieku darbību.

Ventspils novads

Ventspils novada kultūras iestādes ir svarīgi sabiedriskās dzīves centri, kuri piedāvā iedzīvotājiem apgūt un izzināt kultūras mantojumu, aicina piedalīties mākslinieciskajā pašdarbībā un iepazīt profesionālās mākslas sniegunus. Pastāvīgi tiek paplašinātas kultūras iestāžu piedāvātās iespējas, lai pilnīgāk apmierinātu dažādu sociālo grupu vajadzības pēc pilnvērtīgas atpūtas iespējām. Piemēram, 2019.gadā ekspluatācijā tika nodota dabas koncertzāle “Vējturu nams”. Tā ļauj organizēt dažāda mēroga un rakstura pasākumus brīvdabā, ir pielāgojama akadēmiskās un populārās mūzikas koncertiem, festivāliem, kā arī kāzām, korporatīvajiem un citiem pasākumiem. “Vējturu nams” ir daļa no Jūrkalnes dabas atpūtas parka “Ugunspļava”, kurā suitu tradīcijās tiek svinēti vasaras saulgrieži, tiek organizēti kultūras pasākumi, zaļumballes, gadatirgi un svētku svinēšana.

Ik gadu tiek organizēti dažādi kultūras pasākumi – pagastu svētki, bērnu un ģimeņu svētki, senioru pasākumi, muzeju nakts, saulgrieži, deju, amatiereteātru festivāli, izstādes u.c. Iedzīvotāju aptaujā pausti vairāki viedokļi, ka nepieciešama aktīvāka kultūras dzīve, taču pašvaldībai nākošajā periodā būtu ieteicams vairāk koncentrēties nevis uz izklaides un atpūtas pasākumu organizēšanu, kas ir daļēji arī privāto pakalpojumu sniedzēju kompetencē, bet gan kvalitatīvas amatiermākslas kolektīvu darbības nodrošināšanu un koordināciju, kultūrvēsturiskā mantojuma un tradīciju saglabāšanu un iedzīvināšanu.

Ventspils novadā darbojas 10 kultūras un tautas nami. Tārgales pagastā kultūras pasākumi tiek organizēti, par telpu bāzi izmantojot renovēto Tārgales pamatskolas zāli, savukārt Vārves pagastā darbojas kultūras un sporta centrs “Zūras”. Tāpat nozīmīgs kultūras dzīves veidotājs ir 13 vietējās novada bibliotēkas, novadpētniecības ekspozīcijas un 4 jauniešu centri. Novadā 2019.gada sezonā darbojās 42 amatiermākslas kolektīvi (bērnu un pieaugušo) ar 590 dalībniekiem un dažādu interešu kopas, kas apvienoja 120 interesentus.

Ventspils novada Kultūras nodaļa veic kultūras dzīves koordinējošo un pārvaldības funkciju. Būtisks atbalsts kultūras iestādēm un vietējiem iedzīvotājiem, uzņēmējiem ir ikgadējais Ventspils novada pašvaldības Kultūras projektu finansēšanas konkurss, kura uzdevums ir finansiāli atbalstīt Ventspils novadam nozīmīgu kultūras projektu īstenošanu šādās kultūras nozarēs: mūzika, deja, teātris, kā arī novada kultūrvides projekts.

Novada iedzīvotājiem tiek nodrošināta bibliotēkas pakalpojumu pieejamība, jo katrā pagastā ir bibliotēka ar savu krājumu, resursiem un pakalpojumiem. Bibliotēkas ir

2. Pašreizējās situācijas analīze

vietējās sabiedrības informācijas, izglītības, kultūras un saskarsmes centri, nodrošina bezmaksas internetu (90 datorizētas darba vietas un bezvadu internets, pieeja datu bāzēm Letonika, Lursoft), piedāvā pasākumus un interešu grupu tikšanās (tematiskās izstādes, stāstnieku pēcpusdienas), īsteno lasīšanas veicināšanas programmas (Latvijas Nacionālās bibliotēkas lasīšanas kampaņa "Skaļā lasīšana"), darbojas lokālā kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšanā un saglabāšanā (sistematizēšana un kārtošana fotogrāfiju albumos un izgriezumu mapēs, novadpētniecisko materiālu digitalizēšana, veidojot kolekcijas un digitalizējot fotogrāfijas).

Ventspils novada bibliotēku materiāli tehniskais stāvoklis ir dažāds, ir bibliotēkas, kurās ir nepieciešams telpu remonts, piemēram, Piltenē, kā arī infrastruktūras uzlabošana, piemēram, jauni grāmatu plaukti u.c. Lai kvalitatīvi konsultētu iedzīvotājus e-pakalpojumu izmantošanā, organizētu apmācības un konsultācijas, nepieciešama novecojušās datortehnikas nomaiņa. Šie darbi tiek pamazām veikti pašvaldības finansējuma iespēju robežās.

Ventspils novada pašvaldība pastāvīgi veic kultūras iestāžu infrastruktūras pilnveidi, taču vēl vairākos kultūras/tautas namos un brīvdabas estrādēs nākošajā periodā nepieciešams veikt nozīmīgus ieguldījumus. Šo darbību plānošanai ir izstrādāta Kultūras attīstības programma 2021.-2026.gadam, kas palīdz pēctecīgi plānot budžeta izdevumus kultūras nozarē, izvirzīt prioritātes un veicamos darbus.

Piemīņas vietas, vēsturiskas ēkas, ciemi, senās apmetnes un vietējās tradīcijas ir nozīmīgi kultūrvēsturiski resursi, kurus iekļaujot mūsdienu dzīves aprītē, tiek saglabāta to vērtība un veicināta novada attīstība un atpazīstamība. Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā Ventspils novadā iekļauti 159 nekustamie kultūras pieminekļi, no tiem 86 ir arheoloģijas, 41 mākslas, 30 arhitektūras un 2 industriālie pieminekļi.

Tārgales un Ances pagasti ir iekļauti kultūrvēsturiskajā teritorijā "Lībiešu krasts", kurai vairs nav aizsargājamās teritorijas statusa, bet vietējie iedzīvotāji saglabā vietējās tradīcijas. Tārgales pagastā darbojas līvu folkloras kopas "Kāndla", bērnu un jauniešu līvu folkloras kopa "Piški kāndla".

Jūrkalnes pagasts ietilpst suitu kultūrtelpā, kura ietilpst UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā, kam jānodrošina neatliekama saglabāšana. Spēcīgās katoļu baznīcas un citu tautu kultūras mijiedarbības rezultātā veidojusies un saglabājusies izcila kultūrvide un identitāte. Pagastā darbojas etnogrāfiskais ansamblis "Maģie suiti", kas ir tradīcijām bagāts kolektīvs, kas nodrošina kultūrvēsturiskā mantojuma – suitu tradīciju vērtību saglabāšanu un popularizēšanu. Suitiem raksturīga sievu burdona dziedāšana, suitu valoda, spilgti tautas tērpi, vietējie ēdieni, reliģiskās un gadskārtu tradīcijas. Šajā novadā pierakstītās tautas dziesmas, dejas, melodijas un bagātās kāzu tradīcijas. Suitu novada unikalitāte ir kultūras mantojuma dzīvā ikdienas aprīte.

2. Pašreizējās situācijas analīze

Pārvalde un sadarbība

Abu pašvaldību vienotais raksturojums

Ventspils novadā ar VARAM atbalstu nav izveidots valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs (turpmāk – VPVKAC), kurā tiek pieņemti pašvaldības iedzīvotāju iesniegumi un pieejami vairāku valsts iestāžu pakalpojumi. Taču vairāki valsts iestāžu pakalpojumi pieejami Ventspils pilsētā attiecīgajās iestādēs.

Ventspils pilsētas dome 20.11.2018 noslēgusi sadarbības līgumu ar SIA “Valsts nekustamie īpašumi” par projekta nekustamā īpašuma Kuldīgas ielā 2, Ventspilī, pielāgošanu valsts un pašvaldības klientu apkalpošanas centra izveidei un valsts institūciju vajadzībām īstenošanu, uzņemoties saistības par Ventspils VPVKAC darbību saskaņā ar MK 04.07.2017 noteikumiem Nr.401 “Noteikumi par valsts pārvaldes vienoto klientu apkalpošanas centru veidiem, sniegto pakalpojumu apjomu un pakalpojumu sniegšanas kārtību”.

Ventspils VPVKAC plānots, ka no valsts iestādēm tajā atradīsies Valsts ieņēmumu dienests, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, NVA, Valsts darba inspekcija, kā arī pašvaldība informēs un atbalstīs e-pakalpojumu pieteikšanā par Lauku atbalsta dienesta, PMLP, Uzņēmumu reģistra, Valsts zemes dienesta pakalpojumiem, kā arī iedzīvotājiem būs iespēja sev interesējošos jautājumus par sniegtajiem pakalpojumiem un e-pakalpojumu pieteikšanu uzzināt telefoniski. Ventspils VPVKAC atrašanās vieta ir ērti pieejama gan ar privāto, gan ar sabiedrisko transportu (blakus autoostai) visiem pilsētas un novada iedzīvotājiem.

Ventspils valstspilsēta

Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome 2019.gadā ierindojās pirmajā vietā starp visām pašvaldībām Latvijas pašvaldību e-indeksta topā. Īpaši augstu tika novērtēti pašvaldības iekšējo procesu efektivitātes rādītāji.

Valstspilsētai raksturīga augsta budžeta disciplīna, zems administratīvo izdevumu apjoms, kā arī tai ir salīdzinoši mazas kredītsaistības. Ventspils valstspilsētas pašvaldība laika gaitā ir piesaistījusi lielas investīcijas Latvijas mērogam. Jaunajā plānošanas periodā no 2021.-2027.gadam būs pieejams valsts un ES finansējums tādās jomās kā vide un klimats, infrastruktūra, pārvalde un sadarbība, izglītība, ekonomiskā attīstība, kultūra, veselības aprūpe, sociālā aizsardzība un drošība.

Ventspils valstspilsētas pašvaldības domei ir augsts iedzīvotāju uzticības līmenis, tomēr nepieciešams pilnveidot tās saziņu ar sabiedrību un līdzdalību, pakalpojumu nodrošināšanas efektivitāti, pakalpojumu lietojamību, e-pakalpojumu popularizēšanu.

Ventspils novads

Ventspils novada pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību pašvaldības teritoriālajās vienībās – pagastos – nodrošina 12 pagastu un Piltenes pilsētas pārvaldes, kas ir pašvaldības struktūrvienības. Pagasta pārvaldes funkcijas ir pašvaldības kompetencē esošo izziņu izsniegšana un informācijas sniegšana, nodokļu un nodevu iekasēšana,

2. Pašreizējās situācijas analīze

sociālo pabalstu izmaksu nodrošināšana, iesniegumu pieņemšana, civiltāvokļa aktu reģistrēšana, informācijas pieejamības nodrošināšana par domes pieņemtajiem lēmumiem.

Ventspils novada pašvaldības tīmekļa vietnē www.venspilsnovads.lv ir pieejami pašvaldības sniegtie pakalpojumi deviņās jomās (Dzimtsaraksts, Izglītība, Bāriņtiesa, Nodokļi, Sociālais dienests, Būvvalde, Nekustamie īpašumi, Uzņēmējdarbība, Kanceleja, Komunālie tarifi), piedāvājot iespējas sagatavot iesniegumus, saņemt informāciju par pieejamiem pakalpojumiem u.c. Pašvaldības tīmekļa vietnē iespējams uzdot jautājumu pašvaldībai sadaļā “Jautā pašvaldībai”, obligāti norādot tikai e-pasta adresi. Tāpat sākuma lapā ietverts tuvāko notikumu kalendārs, kurā apkopoti plānotie kultūras, sporta, izglītības un cita veida pasākumi.

Ventspils novadā pašlaik nav izveidots VPVKAC, kurā tiktu pieņemti pašvaldības iedzīvotāju iesniegumi un būtu pieejami vairāku valsts iestāžu pakalpojumi. Vairāki valsts iestāžu pakalpojumi pieejami Ventspils valstspilsētā attiecīgās iestādēs, savukārt iedzīvotājiem novada attālākās vietās pieejami VPVKAC kaimiņu pašvaldībās – Ances iedzīvotājiem tuvāk ir Dundagas VPVKAC, savukārt Jūrkalnes pagasta iedzīvotāji vistuvāk var saņemt valsts pakalpojumus arī Pāvilostas un Alsungas novados. “Pakalpojumu vides pilnveides plāna 2020.-2030.gadam” ietvaros VARAM aicina katrā pagasta bibliotēkā veidot klientu apkalpošanas centru kontaktpunktu, lai iedzīvotājiem būtu ērtākas konsultācijas par valsts un pašvaldību pakalpojumu saņemšanu, kā arī populārāko pakalpojumu pieteikšana klātienē. Ieviešot šos kontaktpunktus, būtu iespējams uzlabot iedzīvotāju piekļuvi pakalpojumiem Ventspils novada teritorijā.

Par Ventspils novada domes, pašvaldības iestāžu darbu un aktualitātēm tiek veikti regulāri publicitātes un informēšanas pasākumi. Galvenie informācijas nodošana kanāli ir pašvaldības tīmekļa vietne www.venspilsnovads.lv, informatīvais izdevums “Ventspils Novadnieks” un sociālie tīkli Facebook (2021.gada oktobrī – 2 970 sekotāju), Twitter (2021.gada oktobrī – 1 437 sekotāji) un Draugiem.lv (2021.gada oktobrī – 454 sekotāji). No trim izmantotajiem sociālajiem tīkliem, visaktīvāk iedzīvotāji seko Facebook lapai “Ventspils novada pašvaldība”. Tāpat informācija regulāri tiek atspoguļota neatkarīgajos medijos – Ventspils vietējā laikrakstā “Ventas Balss” un Kurzemes televīzijā.

Nākamajā periodā nošķirams Ventspils novada pašvaldības mārketinga tēla veidošanai un tūristu piesaistei no tā, kā pašvaldība kā iestāde komunicē ar iedzīvotājiem. Novadam ieteicams aktīvāk izmantot iespējas izmantot sociālos tīklus iedzīvotāju informēšanai un skaidrojošā darba veikšanai par aktualitātēm pašvaldības funkciju veikšanā, kas pašlaik tiek nodrošināts galvenokārt pašvaldības mājaslapā. Piemēram, regulāri publicējama domes sēdēs izskatāmo jautājumu kārtība, norises laiks u.c. saistītā informācija jaunumu sadaļā normatīvos aktos paredzētā kārtībā. Tāpat aktīvāk nododama informācija par administrācijas darbu un paveikto. Pašlaik pašvaldības sociālo tīklu informācijas kanālos tiek atspoguļota galvenokārt sociāla un kultūras rakstura informācija.

Iedzīvotāji var noskaidrot interesējošus jautājumus, saņemt konsultācijas un risināt problēmsituācijas, tiekoties vai sazinoties ar pašvaldības darbiniekiem un deputātiem. Šim nolūkam katrā no novada 12 pagastiem darbojas pagasta pārvalde, kurā norit iedzīvotāju pieņemšana, var iesniegt iesniegumus, saņemt izziņas u.c. pakalpojumus

2. Pašreizējās situācijas analīze

kompetences ietvaros, iespējams veikt maksājumus kasē, u.c. Bāriņtiesa atrodas Tārgalē, savukārt Sociālais dienests Piltēnē.

Nākotnē, turpinoties iedzīvotāju skaita sarukšanas procesiem, iespējams izvērtēt pagastu pārvalžu optimizācijas iespējas un sniegto pakalpojumu apvienošana – piemēram, iespēja pieņemt iedzīvotāju iesniegumus pagasta pārvaldēs, Sociālā dienesta u.c. struktūrvienību kompetencē, vietējās bibliotēkās u.tml., tādā veidā efektīvāk izmantojot pašvaldības budžeta līdzekļus un iespējami novirzot tos infrastruktūras uzturēšanai un attīstībai.

Pašvaldības pārstāvji piedalās arī neformālās sarunās ar atsevišķām iedzīvotāju grupām, lai izzinātu viedokli dažādu jautājumu risināšanā, organizējot individuālas deputātu pieņemšanas pagastos, kurās iedzīvotāji var izklāstīt deputātiem savas problēmas un izteikt ierosinājumus. Tāpēc aktualizējusies nepieciešamība pēc vienota informācijas aprites modeļa katrā pagastā, īpašu uzmanību vēršot uz to, kā pārvaldes vadītājs iegūst no iedzīvotājiem un pagasta iestādēm informāciju par problēmām, aktualitātēm un prioritātēm. Laika posmā no 2021.-2027.gadam pašvaldībai turpināms darbs pie sabiedrības informēšanas attīstības, veicinot ne tikai informācijas nodošanu, bet arī plašāku iesaisti – atgriezeniskās saites un viedokļa saņemšanu, iesaisti ideju izstrādē un lēmumu pieņemšanā.

Novadam ieteicams stiprināt sadarbību un pieredzes apmaiņu ar esošajiem un potenciālajiem sadarbības partneriem (pašvaldībām, uzņēmumiem, institūcijām u.c.), kas sekmēs izglītības, darbaspēka, pakalpojumu, transporta, vides infrastruktūras, kultūras, tūrisma, dabas aizsardzības un citu jomu attīstību ne tikai novadā, bet arī Kurzemes plānošanas reģionā un ārpus tā. Ieteicams sadarboties un veicināt biedrības “Ziemeļkurzemes biznesa asociācija” darbību, ar kuras palīdzību iespējams realizēt sabiedrības virzītu vietējās teritorijas attīstību un realizēt daudzas novada iedzīvotāju idejas, piesaistot ES finansējumu⁴⁹. Papildus novadam iespējams iesaistīties pārrobežu projektos, kā rezultātā iespējams iepazīties ar darbu citās pašvaldībās ārvalstīs.

Veselības aprūpe un veselīgs dzīvesveids

Abu pašvaldību vienotais raksturojums

Veselības pakalpojumu sniegšanu pilsētas un novada iedzīvotājiem, galvenokārt, nodrošina SIA “Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca”. Lai sekmīgi attīstītu veselības nozari un nodrošinātu pakalpojumu pieejamību un kvalitāti pašvaldību iedzīvotājiem, ir nepieciešams valsts budžeta finansējums veselības aprūpes nodrošināšanai un speciālistu pieejamības veicināšanai reģionos (t.sk. turpmākās atalgojuma politikas, rezidentu sadales u.tml. nosacījumu izstrādes).

Sporta jomā abām pašvaldībās kopumā raksturīga atšķirīga līmeņa darbība, ko ietekmē pieejamā infrastruktūra – Ventspils valstspilsētā ir pieejamas gan vietējas nozīmes, gan nacionālas un starptautiskas nozīmes sporta bāzes, savukārt Ventspils novadā galvenokārt ir vietējas nozīmes sporta infrastruktūra pie izglītības iestādēm.

⁴⁹ Biedrība – Ziemeļkurzemes partnerības organizācija, pieejams: <http://www.ziemeļkurzeme.lv/projects>

2. Pašreizējās situācijas analīze

Ventspils valstspilsēta

Veselības aprūpes pakalpojumus Ventspils valstspilsētā galvenokārt, nodrošina SIA “Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca” (stacionārā aprūpe) un pašvaldības SIA “Ventspils poliklīnika” (ambulatorā aprūpe). Iedzīvotājiem papildus slimnīcas pakalpojumiem pieejami arī vairāki veselības aprūpes pakalpojumi: ģimenes ārstu prakses, zobārstniecības prakses, aptiekas un privātās ārstu prakses un ārstniecības iestādes.

Neskatoties uz ikgadējiem ieguldījumiem gan slimnīcas, gan poliklīnikas infrastruktūras un darbības uzlabošanā, samazinājies to iedzīvotāju īpatsvars, kuri atzinīgi vērtē šo institūciju uzturēšanu un veselības aprūpes kvalitāti⁵⁰. Arī 2020.gada iedzīvotāju aptaujā slimnīcas pakalpojumi bija viena no jomām, kurai ir viskritiskākie vērtējumi – atbildes “drīzāk neapmierina” un “neapmierina” sniedza 18% respondentu⁵¹. Viens no kvalitāti ietekmējošiem faktoriem ir speciālistu trūkums, bet iedzīvotāju viedokli ietekmē arī, piemēram, garās rindas uzņemšanas nodaļā un pie speciālistiem, kas veidojas nepietiekama valsts finansējuma dēļ. Neskatoties uz šiem apstākļiem, Ventspils valstspilsētas veselības aprūpes iestādes pēdējo gadu laikā ir uzlabojušas veselības aprūpes rādītājus un veikušas ieguldījumus konkrētu pakalpojumu uzlabošanai, ko iespējams novērtēt tikai ārstēšanās laikā.

Sports ir nozare, kurā Ventspils pašvaldība ievērojami izceļas starp citām pašvaldībām – gan ar plašo iespēju piedāvājumu, gan ar augsto kvalitāti, gan arī ar sporta komandām un sportistu popularitāti un sasniegumiem. Pilsētā dominējošie sporta veidi ir basketbols, futbols, vieglatlētika.

Ventspils pilsētas sporta infrastruktūru veido dažādas sporta halles, sporta nams “Centrs”, stadioni, t.sk. Ventspils valstspilsētas pludmales volejbola stadions, divi 3x3 basketbola laukumi, peldbaseini, Piedzīvojumu parks ar dažādām brīvdabas sporta veidu trasēm un laukumiem, slēpošanas kalns. Pie sporta infrastruktūras savā ziņā var pieskaitīt arī skolu sporta zāles un sporta laukumus, sakoptās takas parkos, pa kurām var skriet, soļot, nūjot, pilsētas parkos izvietotos trenažierus, kā arī pilsētas pludmali.

Sporta jomā Ventspilī darbojas trīs institūcijas – pašvaldības iestāde “Sporta pārvalde”, SIA “Olimpiskais centrs ”Ventspils”” un pašvaldības iestādes “Ventspils pilsētas Izglītības pārvalde” struktūrvienība “Sporta skola ”Spars””. SIA “Olimpiskais centrs ”Ventspils”” ir viens no lielākajiem sporta kompleksiem Latvijā, kas nodarbojas ar olimpiskās kustības popularizēšanu, augstu profesionālā sporta sasniegumu un masu sporta attīstības veicināšanu. Tā pārvaldībā ir basketbola un ledus halles, stadions, ūdens piedzīvojumu parks, sporta halle „Pārventa”, futbola stadions, sporta nams „Centrs”, skeitparks, „Pludmales akvaparks”, airēšanas bāze un Piedzīvojumu parks ar slēpošanas kalnu. Sporta pārvaldes darbības galvenie uzdevumi ir veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sportu, sekmēt sporta organizāciju, t.sk. sporta klubu veidošanos un darbību, sevišķu vērību veltot bērnu un jauniešu sporta aktivitāšu nodrošināšanai, koordinēt sporta pasākumus Ventspils valstspilsētā, organizēt tautas sporta pasākumus iedzīvotājiem, veicināt sporta popularizēšanu plašsaziņas līdzekļos

⁵⁰ Ventspils pilsētas domes darba vērtējums, Ventspils iedzīvotāju aptauja, 2019.gada aprīlis

⁵¹ Ventspils pilsētas domes darba vērtējums, Ventspils iedzīvotāju aptauja, 2020.gada novembris-decembris

2. Pašreizējās situācijas analīze

u.c. Sporta pārvalde sadarbojas ar sabiedriskajām un sporta organizācijām, sporta klubiem, koordinējot un kontrolējot tiem piešķirto līdzekļu mērķtiecīgu izlietojumu.

Ventspils pilsētā visa vecuma iedzīvotājiem tiek nodrošinātas un attīstītas dažādas sporta aktivitāšu iespējas, kā arī pilnveidoti āra trenažieru laukumi un velo infrastruktūra. Bērni un jaunieši iesaistīti sporta aktivitātēs, apmeklējot Sporta skolu un sporta klubus. Turklāt, pateicoties dažādām pašvaldības atbalsta programmām, sporta iespējas ir nodrošinātas arī senioriem un personām ar kustību traucējumiem. Ventspils valstspilsētas pašvaldība ir iekļauta veselīgo pilsētu/ pašvaldību tīklā, kas koncentrējas uz veselības iekļaušanu politisko un sociālo jautājumu darba kārtībā, kā arī sabiedrības veselības stiprināšanu vietējā līmenī.

Ventspils novads

Medicīnas pakalpojumus novadā nodrošina ģimenes ārstu prakses (visos 12 pagastos), un vairākas aptiekas. Ārstu skaits uz 10 000 iedzīvotāju Ventspils novadā 2018.gadā bija 4,6, kas ir vismazāk starp visām apkārtējām pašvaldībām, tāpēc pašvaldībai nepieciešams izvērtēt nepieciešamību veicināt jaunu ģimenes ārstu piesaisti novadā, piedāvājot dažādus atbalsta instrumentus. Apkārtējās pašvaldībās – Ventspils valstspilsētā, Kuldīgas un Talsu novados – ārstu skaits ir ievērojami lielāks.

Sporta darbu pašvaldībā vada novada sporta organizators un sporta organizatori pagastos – Tārgales, Popes, Puzes, Zlēku, Ugāles, Užavas, Vārves un Piltenes pilsētā. Nodarbības un sacensības tiek organizētas izglītības iestāžu sporta bāzēs, kā arī organizatoru izveidotajos sporta laukumos. Gada garumā tiek rīkoti čempionāti un turnīri – nakts turnīrs 3x3, "Mini 3 bumbu spēles", volejbolā, basketbolā, futbolā, pludmales volejbolā, florbolā, telpu futbolā, zolītē, tenisā, galda tenisā, moto sacensībās vieglatlētikā un zolītē. Atsevišķi tiek rīkoti arī ģimeņu sporta svētki, un ik gadu tiek rīkotas novada sporta spēles, kur pulcējas sportot gribētāji no visiem pagastiem. Usmas pagastā darbojas jahtklubs, Ugāles pagastā velo un moto triāla trase, kurā darbojas triāla klubs "Karters". Jūrkalnes, Zūru un Popes pagastos darbojas moto trases. Minētās aktivitātes tiek organizētas sadarbībā ar novada sporta biedrībām un klubiem, kuru darbībai novada pašvaldība ik gadu piešķirt nedaudz vairāk kā 20 tūkst. EUR finansiālo atbalstu.

Novadā atrodas vairākas sporta zāles, stadioni, sporta laukumi, trenažieru zāles, komandu sporta veidu laukumi, āra trenažieri un vieglatlētikas manēža, tādā veidā katrā no pagastiem nodrošinot dažādu sporta infrastruktūru. Pastāvīgi tiek uzlabota sporta objektu infrastruktūra, piesaistot ārējo finansējumu. Pēdējo gadu laikā īstenoti vairāki nozīmīgi projekti – uzbūvēts stadions Ventavā pie Zūru pamatskolas, Ugāles sporta manēža, rekonstruēts Piltenes stadions, sporta zāle Ances, Puzes, Tārgales, Vārves pagastos, ierīkoti bērnu rotaļu laukumi un vingrošanas laukumi, uzstādīti āra trenažieri Piltenē, Jūrkalnē, Usmā u.c. 2020.gadā modernizēta Piltenes un Ugāles trenažieru zāle, uzstādīti āra trenažieri un nodota ekspluatācijā mūsdienīga Ugāles sporta manēža ar kvalitatīvu sporta inventāru. Piltenē pieejams arī novadā vienīgais āra hokeja laukums, kas spēj piesaistīt interesentus gan no Ventspils novada, gan no citām pašvaldībām – Ventspils valstspilsētas, Kuldīgas un Tukuma. Šo laukumu sportiskām aktivitātēm var izmantot ne tikai ziemā, bet arī vasarā. Turpmāk uzturama esošā infrastruktūra un attīstāmi jauni projekti atbilstoši kopienas vajadzībām.

2. Pašreizējās situācijas analīze

Profesionālu darbu sportā ar bērniem un jauniešiem veic Ventspils novada Bērnu un jaunatnes sporta skola. Profesionālās ievirzes izglītības iestāde darbu veci 5 novada vispārizglītojošo skolu sporta bāzēs, kur nokomplektētas 17 mācību treniņu grupas ar 264 audzēkņiem. Viņiem ir iespēja paaugstināt savu sportisko meistarību vieglatlētikā, piedaloties valsts, reģionu un starptautiska mēroga sacensībās. Ar labiem panākumiem sporta skolas audzēkņi startējuši U14, U16, U18 un U23 Latvijas izlases sastāvā, izcīnot godalgotas vietas – Latvijas 2020.gada labāko vieglatlētu sarakstā iekļauti 5 sporta skolas audzēkņi un Latvijas Republikas izlases sastāvā dažādās vecuma grupās – 6 audzēkņi.

Ventspils novada pašvaldība ir aktīva Nacionālā veselīgo pašvaldību tīkla dalībniece ar iespēju piedalīties dažādos veselību veicinošos pasākumos, piesaistot Eiropas Sociālā fonda finansējumu⁵². Pašvaldības darbošanās šajā tīklā uzlabo veselības aprūpes pieejamību novadā, kā arī veicina iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sporta attīstību. Piemēram, 2020.gadā projekta “Sveiks un vesels Ventspils novadā” ietvaros tika organizēta iedzīvotāju apmācību ārstnieciskajā vingrošanā.

Sociālā aizsardzība

Abu pašvaldību vienotais raksturojums

Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada sociālās aizsardzības jomas speciālisti apliecina, ka novada un valstspilsētas iedzīvotāju vajadzības ir atšķirīgas⁵³. Par to liecina atšķirīgais sociālo pakalpojumu skaits (bez valsts) (2019.gadā – Ventspils pilsētā 13, Ventspils novadā 6) un sociālo pabalstu skaits (bez valsts) (2019.gadā – Ventspils pilsētā 41, Ventspils novadā – 16)⁵⁴. Attiecīgi sociālo pakalpojumu nodrošināšanai pilsētā un novadā ir nepieciešams nodrošināt atšķirīgu pakalpojumu klāstu. Kopumā 2019.gadā Ventspils pilsētā bija 566 trūcīgas personas, 1 163 maznodrošinātas personas un 7 100 pensijas vecuma personas un personas ar invaliditāti, bet Ventspils novadā attiecīgi 160, 200 un 1 800⁵⁵.

Ventspils valstspilsēta

Ventspils valstspilsētas Sociālais dienests nodrošina likumos paredzēto sociālo palīdzību, ilgstošās sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas un citus sociālos pakalpojumus, bet daļu sociālo pakalpojumu sniegšanu dažādām iedzīvotāju grupām deleģē nevalstiskajām organizācijām un citiem sociālajiem partneriem. Sociālās palīdzības funkciju nodrošina pašvaldības iestāde “Ventspils Sociālais dienests” un tās struktūrvienības: Sociālās palīdzības nodaļa, Sociālā dienesta pieņemšanas punkts Pārventā un Ventspils sociālās aprūpes nams “Selga”.

Kopumā Ventspils valstspilsētas pašvaldība pilsētas iedzīvotājiem nodrošina 40 dažādus sociālos pabalstus un 12 sociālos pakalpojumus. Sociālo palīdzību 2020.gadā

⁵² Ventspils novada pašvaldības Publiskais pārskats 2020, pieejams: http://ventspilsnovads.lv/wp-content/uploads/2021/06/2020.-gada-Publiskais-p%C4%81rskats_X.docx.pdf

⁵³ Tematiskā darba grupa “Sociālā aizsardzība un drošība”, 2021.gada 5.augustā

⁵⁴ Sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība Ventspils pilsētā un Ventspils novadā, informāciju sagatavoja Ventspils pilsētas Sociālais dienests

⁵⁵ Turpat.

2. Pašreizējās situācijas analīze

saņēmuši 8,5 tūkstoši pilsētas iedzīvotāju. Valstspilsētā tiek īstenots KPR deinstitucionalizācijas plāns 2017.-2020. gadam, atjaunojot ēku atbalsta centra attīstīšanai bērniem, jauniešiem un pilngadīgām personām ar īpašām vajadzībām. Tiks arī izveidoti divi dzīvokļi ģimeniskai videi pietuvinātas aprūpes nodrošināšanai ne vairāk kā 8 bērniem katrā dzīvoklī.

Ventspils Sociālās aprūpes namā "Selga" tiek nodrošināta ilgstoša sociālā aprūpe, sociālā rehabilitācija, īslaicīga sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija 143 pensionāriem un personām ar invaliditāti, kā arī 20 bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem. Ventspils pilsētas bāriņtiesa ir aizbildnības un aizgādības iestāde, kas Ventspils pilsētas administratīvajā teritorijā prioritāri nodrošina bērna vai citas rīcībnespējīgas personas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību. 2020.gadā nodibināta aizbildniecība pār pieciem bērniem, tiesā apstiprināta trīs bērnu adopcija, audžuģimenēs ievietoti 23 bērni, 13 bērni atrodas aprūpes un rehabilitācijas institūcijās, četriem vecākiem pārtrauktas aizgādības tiesības uz trīs bērniem, 10 vecākiem ar tiesas spriedumu atņemtas aizgādības tiesības uz deviņiem bērniem, divām personām atjaunotas pārtrauktās aizgādības tiesības uz diviem bērniem.

NAP2027 prioritārais mērķis ir tautas ataudze un dzīvildze, tādēļ nepieciešams prioritāri attīstīt sociālo pakalpojumu kopumu katra cilvēka vajadzībām. Latvijā, t.sk. Ventspilī, tuvāko 5-7 gadu laikā ievērojami pieaugs iedzīvotāju skaits pensijas vecumā. Rezultātā tas var izraisīt pieprasījuma pieaugumu pēc sociālajiem pakalpojumiem.

Ventspils novads

Ventspils novada Sociālais dienests ir pašvaldības izveidota iestāde, kuras mērķis ir nodrošināt Ventspils novada iedzīvotāju sociālo vajadzību profesionālu izvērtēšanu, kvalitatīvu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu, veicinot šo personu pašpalīdzību un integrāciju sabiedrībā. Sociālā dienesta darbību regulē nolikums, kurā noteiktas iestādes funkcijas, uzdevumi, kompetence, darba organizācija u.c. Sociālais dienests atrodas Piltenes pilsētā, tajā nodarbināti 15 darbinieki – vadītājs, lietvedis, 8 sociālie darbinieki un 5 sociālās palīdzības organizatori. Apmeklētāju pieņemšana ir nodrošināta katrā no pagastiem vismaz reizi nedēļā.

2014.gadā ieviesti tādi sociālie pakalpojumi kā aprūpe mājās un higiēnas pakalpojumi. Biedrība "Latvijas Samariešu apvienība" sociālo pakalpojumu "Aprūpe mājās" nodrošina tiem novada iedzīvotājiem, kuri veselības problēmu vai vecuma dēļ nevar nodrošināt savu aprūpi un pamatvajadzības. 2018.gadā to izmantoja 19 personas. Pašlaik turpinās darbs pie ERAF finansēta projekta "Sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstība Ventspils novadā, Ugāles pagastā", Rūpnīcas ielas 6 ēkā, lai izveidotu grupu dzīvokļus 8 personām ar garīga rakstura traucējumiem (turpmāk – GRT)⁵⁶. Ēkas pirmajā un otrajā stāvā tiks pārbūvēti dzīvokļi un aprīkoti ar visu dzīvei nepieciešamo, kā arī nodrošināta pieejamība, uzstādot pacelēju ēkas rietumu galā visu 5 stāvu augstumā.

⁵⁶ Ventspils novada pašvaldības Publiskais pārskats 2020, pieejams: http://ventspilsnovads.lv/wp-content/uploads/2021/06/2020.-gada-Publiskais-p%C4%81rskats_X.docx.pdf

2. Pašreizējās situācijas analīze

Ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumus 2018.gadā izmantoja 64 Ventspils novada iedzīvotāji – 61 pilngadīga persona un 3 nepilngadīgas personas. Novadā ir 61 bērns ar funkcionāliem traucējumiem (turpmāk – FT), 134 personas ar GRT.

Laikā kopš 2011.gada ievērojami samazinājies trūcīgo ģimeņu/ personu skaits – no 1 046 uz 159 ģimenēm/ personām 2018.gadā. Vairāk nekā divas reizes samazinājies arī maznodrošināto ģimeņu/personu skaits, kuri ir garantētā minimālā ienākuma (GMI) pabalsta saņēmēji – 2011.gadā 432 un 2018.gadā 197 ģimenes/personas.

Nākamajā plānošanas periodā nepieciešams izvērtēt vajadzības Ventspils novadā paplašināt ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu piedāvājuma klāstu, tai skaitā, dažāda veida grupu dzīvokļu infrastruktūras izveidi katrā no pagastiem, ja ir tāda vajadzība.

Drošība

Abu pašvaldību vienotais raksturojums

Ugunsgrēku dzēšanu un civilās aizsardzības pasākumus valstspilsētas un novada teritorijā nodrošina Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (turpmāk – VUGD) Kurzemes reģiona brigādes. VUGD daļas vai posteņa apakšvienības ierašanās laiks notikuma vietā Ventspils valstspilsētā ir 8 minūtes, bet Ventspils novadā – 23 minūtes⁵⁷. Neatliekamā medicīniskā palīdzība Ventspils valstspilsētā tiek nodrošināta ne vēlāk kā 12 minūšu laikā no izsaukuma pieņemšanas laika, bet novada pilsētās – ne vēlāk kā 15 minūšu laikā no izsaukuma pieņemšanas laika. Valsts policijas reaģēšanas laiks, ja saņemta informācija par notikumiem Ventspils pilsētā ir 15 minūtes, bet Ventspils novadā – 25 minūtes pēc informācijas saņemšanas operatīvās vadības struktūrvienībā. 26.09.2017. MK noteikumi Nr.585 (ar 22.06.2021. grozījumiem) paredz Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas izveidošanas kārtību, uzdevumus, tiesības un darba organizāciju. Savukārt Civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas likums paredz, ka pašvaldības domes uzdevums ir apstiprināt sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas nolikumu un sastāvu, kā arī apstiprināt sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plānu (sākotnējais termiņš 31.12.2017.). Šāds plāns Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada sadarbības teritorijai līdz šim brīdim nav izstrādāts, taču plānots, ka Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas sastāvs varētu tikt apstiprināts 2021.gada 14.novembrī.

Civilās aizsardzības plānam ir arī praktiska nepieciešamība, piemēram, lai skaidrāk noteiktu pašvaldības policijas un valsts policijas darbības katastrofas un katastrofas draudu gadījumā, uzlabojot cilvēku drošības un glābšanas nodrošinājumu vietās, kur tas nepieciešams utt. Atbilstoši 07.11.2017. MK noteikumiem Nr.658 sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plāns ietver tādu informāciju kā pašvaldības teritorijā iespējamie riski, kopsavilkums par risku novērtēšanu, preventīvie, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi, reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītāji, iedzīvotāju evakuācija no katastrofas apdraudētajām vai skartajām teritorijām, iesaistāmie resursi,

⁵⁷ Ventspils novada Ekonomikas un iepirkumu nodaļas sniegtā informācija

2. Pašreizējās situācijas analīze

sadarbība ar citu administratīvo teritoriju, sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisiju, valsts un citu glābšanas dienestiem un blakus esošajām pašvaldībām⁵⁸.

Turklāt minētās darbības jāizvērtē kontekstā ar 2020.gada 10.jūnijā pieņemto Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu, kas nosaka, ka, lai nodrošinātu administratīvi teritoriālās reformas mērķu sasniegšanu, pēc 2021.gada 1.jūlija Ventspils valstspilsēta un Ventspils novada pašvaldība izveido kopīgu sadarbības institūciju civilās aizsardzības jomā⁵⁹.

Ventspils valstspilsēta

Drošības un kārtības nodrošināšanā pilsētā iesaistās gan pašvaldība, gan arī valsts institūcijas, kā arī privātais sektors. Ventspils valstspilsētā ir sasniegts augsts drošības līmenis, ko ieteicams nodrošināt arī turpmāk, t.sk. sadarbībā ar valsts policiju un sabiedrību.

Ventspils valstspilsētas pašvaldības policija nodrošina mobilo patruļdienestu visas diennakts garumā, tās rīcībā ir videonovērošanas sistēma, laiva un aprīkojums Ventspils valstspilsētas teritorijas iekšējā ūdens akvatorija kontrolei, kā arī radiosakaru sistēma atbilstoši ES operatīvo dienestu radiosakaru standartiem. Tās darbības vājās puses ir nepietiekama sabiedrisko attiecību un komunikācijas kapacitāte iedzīvotāju informēšanai, noliegties infrastruktūra (pagaidu turēšanas telpa, ventilācija u.c.), kā arī nepilnvērtīgs valsts policijas patruļdienesta atbalsts, kā rezultātā pašvaldības policijai jāveic tās praktiskās kārtības uzturēšanas funkcijas pilsētā.

Ventspils novads

Ventspils novads ietilpst Ventspils novada sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijā, kuras darbības mērķis ir koordinēt pasākumus katastrofas un katastrofas draudu gadījumā, kā arī veicināt civilās aizsardzības, katastrofas pārvaldīšanas vai katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanas jautājumu risināšanu. Pašvaldībā nepieciešams izstrādāt un apstiprināt Ventspils novada sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas nolikumu.

Ventspils novadā atrodas viens VUGD postenis Piltenē. Tuvākie posteņi atrodas Ventspilī, Alsungā, Dundagā un Talsos. Ventspilī reģistrēta biedrība "Ventspils pilsētas un rajona Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība". Pēdējos gados Ventspils novada pašvaldība, piesaistot ES finansējumu, ir uzlabojusi piekļuves vietas pie ūdens VUGD vajadzībām, piemēram, pie Ventas upes Vārves ciemā, Jaunciemā.

Novadā dzīvojošo drošībai tuvākie pieejamie Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta posteņi atrodas Ugālē, Ventspilī, Pāvilostā, Alsungā, Kuldīgā, Talsos, Dundagā.

⁵⁸ MK 07.11.2017. noteikumi nr.658 "Noteikumi par civilās aizsardzības plānu struktūru un tajos iekļaujamo informāciju", pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/294938-noteikumi-par-civilas-aizsardzibas-planu-strukturu-un-tajos-iekļaujamo-informaciju>

⁵⁹ Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums, Saeima, 10.06.2020., pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/315654-administrativo-teritoriju-un-apdzivoto-vietu-likums>

2. Pašreizējās situācijas analīze

Ventspils novadā nav pašvaldības policijas, novada iedzīvotājus apkalpo Valsts Policijas Kurzemes reģiona Ventspils iecirknis, kura Kārtības policijas inspektori pieņem apmeklētājus reizi mēnesī visās pagasta pārvaldēs.

Ventspils novada plašās teritorijas dēļ cilvēku drošības un glābšanas vienmērīga nodrošināšana ir apgrūtināta, jo vairākas apdzīvotās vietas atrodas vairāk nekā 23 km attālumā no VUGD posteņiem. Tāpēc ieteicams veikt preventīvus pasākumus, kas brīdinātu cilvēkus par operatīvo dienestu ierobežotajām iespējām palīdzēt un ieteicams uzlabot operatīvo dienestu iespējas nokļūt līdz attīstāmās vietas pludmalei/jūras krastam savlaicīgi. Uzstādāmas informācijas zīmes par attālumu, kādā atrodas operatīvo dienestu posteņi, un to kontakttālruniem.

Vide un infrastruktūra

Abu pašvaldību vienotais raksturojums

Ventspils valstspilsētu un Ventspils novadu ģeogrāfiski vieno piejūras teritorija, kuras attīstīšana, ievērojot vides aizsardzības prasības, ir ļoti nozīmīga abām pašvaldībām. Abu pašvaldību teritorijas šķērso Ventas upe un abas pašvaldības ir ieinteresētas upes ūdens kvalitātes nodrošināšanā, publisko pieeju un atpūtas vietu iekārtošanā.

Dzīvojamā fonda nepietiekama pieejamība ir ļoti aktuāls jautājums abās pašvaldībās, un tas ietekmē to konkurētspēju piesaistīt jaunas ģimenes un vajadzīgos speciālistus. Nekustamā īpašuma nozares tirgus attīstību ierobežo iedzīvotāju zemā maksātspēja un banku kreditēšanas politika, tāpēc jaunu daudzdzīvokļu māju un īres namu attīstība ir ierobežota un nevar tikt īstenota bez pašvaldības atbalsta.

Sadzīves atkritumu apsaimniekošanu gan valstspilsētā, gan novadā veic Ventspils valstspilsētas pašvaldības SIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts". Atkritumi no Ventspils novada un valstspilsētas tiek nogādāti Ventspils novada Vārves pagastā esošajā cieto sadzīves atkritumu poligonā „Pentuļi”.

2021.gada 22.janvārī MK pieņēma Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.-2028.gadam⁶⁰. Tas turpina Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2013.-2020.gadam noteiktos rīcībpolitikas virzienus, kā arī nosaka jaunus virzienus un pasākumus, kuri nepieciešami, lai sasniegtu starptautiskajos un nacionālajos politikas plānošanas dokumentos un normatīvajos aktos noteiktās saistības un mērķus. Šim plānam ir četri virsmērķi⁶¹:

1. Novērst atkritumu rašanos un nodrošināt kopējā radīto atkritumu daudzuma ievērojamu samazināšanu, izmantojot maksimāli visas labākās pieejamās atkritumu rašanās novēršanas iespējas un labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, palielinot resursu izmantošanas efektivitāti un veicinot ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības modeļa attīstību;

⁶⁰ MK 22.01.2021. rīkojums Nr.45 "Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.-2028.gadam", pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/320476-par-atkritumu-apsaimniekosanas-valsts-planu-20212028-gadam>

⁶¹ Turpat.

2. Pašreizējās situācijas analīze

2. Nodrošināt atkritumu kā resursu racionālu izmantošanu, balstoties uz aprites ekonomikas pamatprincipiem un veicinot, ka resursi pēc iespējas tiek atgriezti atpakaļ ekonomiskajā aprītē tautsaimniecībai noderīgā veidā;
3. Nodrošināt, ka radītie atkritumi nav bīstami vai arī tie rada nelielu risku videi un cilvēku veselībai, veicinot attiecīgu produktu politiku, bīstamo un videi kaitīgo vielu ierobežojumus un pilnveidojot patērētāju informētību;
4. Nodrošināt apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu un atkritumu apglabāšanu cilvēku veselībai un videi drošā veidā.

Nemot vērā pēdējo 10 gadu laikā notikušās izmaiņas atkritumu apsaimniekošanas jomā attiecībā uz galveno aktualitāti, kas ir atkritumu atkārtota izmantošana, pārstrāde un reģenerācija nevis apglabāšana, kā arī iedzīvotāju skaita un radīto atkritumu apjoma izmaiņas, VARAM izvērtēja divus alternatīvus atkritumu apsaimniekošanas reģionu optimizācijas modeļus⁶². Veiktās ieguvumu-izmaksu analīzes rezultāti liecina, ka vislabākos rezultātus attiecībā uz investīciju un ekspluatācijas izmaksu ekonomiju uzrāda 5 atkritumu apsaimniekošanas reģionu scenārijs, kura īstenošana tiek rekomendēta Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2021.-2028.gadam. Šis scenārijs paredz Ziemeļkurzemes AAR izveidošanu ar centru Talsos un poligona "Pentuli" restrukturizāciju. Tiek rekomendēts īstenot poligona specializācijas scenāriju, saglabājot visu poligona ekspluatāciju, bet diferencējot poligonos veicamo atkritumu apsaimniekošanas darbību klāstu, pārveidojot tos par reģionāliem atkritumu apsaimniekošanas centriem. Reformām saistībā ar AAR apvienošanu ir paredzēts pārejas periods 3 gadi, bet līdz 2022.gada 31.decembrim pašvaldībām jāizstrādā reģionālie atkritumu apsaimniekošanas plāni. Turklāt minētās darbības jāizvērtē kontekstā ar 2020.gada 10.jūnijā pieņemto Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu, kas nosaka, ka, lai nodrošinātu ATR mērķu sasniegšanu, pēc 2021.gada 1.jūlija Ventspils valstspilsēta un Ventspils novada pašvaldība izveido kopīgu sadarbības institūciju atkritumu apsaimniekošanas jomā⁶³.

Ventspils valstspilsētas pašvaldības iestāde "Komunālā pārvalde" ir identificējusi vairākas sfēras, kurās varētu sadarboties ar Ventspils novada komunālo saimniecību, piemēram, SIA "V NK Serviss", tai skaitā veikt kopīgus iepirkumus par apgaismojuma uzturēšanu, ceļu un ielu seguma remontu, apstādījumu uzturēšanu, būvdarbiem, kapu teritoriju apsaimniekošanu, klaiņojošo suņu un kaķu ķeršanu, pludmales uzturēšanu⁶⁴. Iepriekš minēto pakalpojumu nodrošināšana potenciāli veicama pašvaldību starpā noslēgta sadarbības līguma ietvaros, iespēju robežās paredzot specializētas pašvaldības iestādes izveidi.

Abu pašvaldību kopējā interese ir pilnvērtīgu inženierkomunikāciju attīstības nodrošināšana, kas sekmētu kvalitatīvas dzīves vides un uzņēmējdarbības attīstību, kā arī alternatīvo enerģijas avotu (vēja, ūdens, saules enerģijas) izmantošanu. Tomēr, apzinoties, ka inženierkomunikāciju infrastruktūra atrodas katrā pašvaldībā atsevišķi,

⁶² MK 22.01.2021. rīkojums Nr.45 "Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.-2028.gadam", pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/320476-par-atkritumu-apsaimniekosanas-valsts-planu-20212028-gadam>

⁶³ Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums, Saeima, 10.06.2020., pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/315654-administrativo-teritoriju-un-apdzivoto-vietu-likums>

⁶⁴ Ventspils pilsētas pašvaldības iestādes "Komunālā pārvalde" sniegtais viedoklis "Par novadu reformu", 25.03.2019.

2. Pašreizējās situācijas analīze

svarīgi saglabāt, ka to pārvaldība arī tiek organizēta atsevišķi, jo attiecīgi Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada speciālisti vislabāk pārzina to pašreizējos stāvokli un attīstības iespējas⁶⁵.

2019. gadā AS “Augstsprieguma tīkls” pabeidzis vērienīgā energoinfrastruktūras attīstības projekta “Kurzemes loks” īstenošanu, kura ietvaros izbūvēta 330 kV gaisvadu augstsprieguma elektropārvades līnija šķērsojot gan Ventspils valstspilsētas, gan Ventspils novada teritoriju.

Ventspils valstspilsēta

Dzīvojamais fonds

Līdz šim Ventspils valstspilsētā ir veikti nozīmīgi uzlabojumi esošā dzīvojamā fonda attīstībā – kopš 2011. gada ēku renovācijas rezultātā gandrīz par pusi (48 %) samazināts siltumenerģijas patēriņš, vairākās daudzdzīvokļu mājās ieviesti viedie ūdensskaitītāji, modernizējot ūdens uzskaites procesu.

Tomēr valstspilsētas iedzīvotājiem un iebraucējiem ir sarežģīti atrast mājokli ilgtermiņā. Tajā šobrīd pieejamas padomju laikā celtas daudzdzīvokļu ēkas, daļa no kurām ir sliktā tehniskā stāvoklī. Valsts monocentriskā attīstības tendence ierobežo dzīvojamā fonda attīstību reģionos, jo investoriem ir zema interese ieguldīt nekustamajos īpašumos, kas atrodas reģionos. Mājokļi, kas ir piemērotas izīrēšanai, bieži tiek izīrēti īstermiņā, lai piemērotos tūristu pieprasījumam vasaras sezonā. Jaunu mājokļu nepietiekamība negatīvi ietekmē iespējas piesaistīt speciālistus, darbaspēku un jauniešus, kas ir svarīgs pilsētas attīstības priekšnosacījums.

Lai veicinātu īres dzīvojamo māju attīstību, Ventspils pilsētas dome 2020. gada 3. aprīlī apstiprināja īres dzīvojamo māju Ventspilī jaunbūvju projektu līdzfinansēšanas konkursa nolikumu. Konkursa 1. kārtas ietvaros kopā tika saņemti divi projekta iesniegumi pašvaldības līdzfinansējuma piešķiršanai īres dzīvojamo māju jaunbūvei Ventspils pilsētā⁶⁶. Ventspils pilsētas pašvaldības līdzfinansējums tiks sniegts kā *de minimis* atbalsts, un tā maksimālais apjoms paredzēts 35% apmērā no būvniecības kopējām attiecināmajām izmaksām. Pašvaldības līdzfinansējums tiks izmaksāts pēc dzīvojamās mājas nodošanas ekspluatācijā, finansējuma saņēmēja īpašuma tiesības nostiprināšanas Zemesgrāmatā un atbilstoša rēķina iesniegšanas Ventspils valstspilsētas domē.

Publiskā ārtelpa un atkritumu apsaimniekošana

Pašvaldības funkciju gādāt par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību Ventspils valstspilsētā veic pašvaldības iestāde “Komunālā pārvalde” un pašvaldības SIA “Ventspils labiekārtošanas kombināts”. Ventspils valstspilsēta ir labiekārtota atbilstoši iedzīvotāju vajadzībām un sniedz iespēju ātri un ērti piekļūt dažādiem pakalpojumiem un atpūtas elementiem. Iedzīvotāji kopumā ir apmierināti ar pašvaldības darbībām, kas veiktas pilsētvides un iedzīvotāju atpūtas iespēju

⁶⁵ Tematiskā darba grupa “Vide un infrastruktūra”, 2021. gada 5. augustā

⁶⁶ Pieejams: https://www.ventspils.lv/lat/konkursi/dzivojamo_maju_lidzfinansejuma_konkurss/

2. Pašreizējās situācijas analīze

uzlabošanai. Kritiskāk ventspilnieki vērtē daudzdzīvokļu māju pagalmus⁶⁷, tāpēc pašvaldība ikgadējā budžeta ietvaros katru gadu realizē pašvaldības atbalsta programmu iekšpagalmu pārbūvei un labiekārtošanai.

Atkritumu apsaimniekošanas jomā Ventspils valstspilsētā jau šobrīd ir ņemti vērā gan nacionālā, gan Eiropas līmeņa mērķi, kas būs aktuāli arī 2021.-2027. gadā. Tomēr svarīgi sasniegt vēl labākus rezultātus, samazinot noglabāto atkritumu daudzumu un pēc iespējas palielinot reģenerēto vai pārstrādāto atkritumu apjomu.

Transporta infrastruktūra

Ventspils valstspilsēta atrodas Eiropas TEN-T transporta pamattīklā un vēsturiski kalpo par stratēģisku Krievijas un NVS valstu eksporta preču tranzīta mezglu ķīmikāliju, kālija sāls, akmeņogļu, graudu, ģenerālkraavu, Ro-Ro un citu kravu pārvadājumiem. Šodien Ventspils ir multimodāla Latvijas osta jebkurai kravai ar pievilcīgākajām ostas maksām Baltijā.

Ventspils valstspilsētā darbojas arī lidosta un prāmju termināls, un šobrīd prāmju operators "Stena Line" ir izvēlējis Ventspils ostu par vārtiem uz Skandināviju, nodrošinot prāmju reisus Zviedrijas virzienā (uz Nīneshamnu) 12 reizes nedēļā. Savukārt SIA "Ventspils lidosta" ir pašvaldības kapitālsabiedrība, kas šobrīd specializējas vispārējās aviācijas lidojumu apkalpošanā.

Ventspili ir ērti autoceļu savienojumi, piemēram, šoseja galvaspilsētas Rīgas, kura atrodas 187 km attālumā no Ventspils, virzienā (autoceļš A10 Ventspils-Rīga), ceļš P111, kas savieno ar Liepāju (118 km) un ceļš P108, kas savieno ar Kuldīgu (56,5 km). Ventspils valstspilsētas pašvaldību ielu garums 2020.gadā bija 192 km, no kuriem 167 km – ar asfaltbetona vai citu bitumizētu segumu, bet 25 km – ar šķembu un grants segumu⁶⁸.

Attīstot Ventspils pilsētas infrastruktūru, liels uzsvars tiek likts uz veloseliņu attīstību, tam piešķirot arvien lielāku nozīmi. Veloseliņus plānots apvienot vienotā veloseliņu tīklā, tā maksimāli cenšoties nodrošināt to nepārtrauktību.

Inženierkomunikācijas

Ventspils valstspilsēta ir nacionālas un starptautiskās nozīmes transporta, uzņēmējdarbības, izglītības un kultūras centrs, tāpēc tajā pieejamo inženierkomunikāciju infrastruktūru ir ieteicams uzturēt augstā līmenī.

Pašvaldības līmenī ar attiecīgajiem jautājumiem strādā Komunālā pārvalde, kas organizē saimniecisko darbību ar mērķi uzturēt, remontēt un būvēt Ventspils pilsētas pašvaldībai piederošo Ventspils pilsētas infrastruktūru (ielas, parki, laukumi, skvēri, iekšpagalmi, pludmales, ēkas u.c.). Centralizēto ūdenssaimniecību pilsētā nodrošina pašvaldības SIA "ŪDEKA", centralizēto siltumapgādi pilsētā nodrošina pašvaldības SIA

⁶⁷ Ventspils pilsētas domes darba vērtējums, Ventspils iedzīvotāju aptauja, 2019.gada aprīlis

⁶⁸ TRG020. Valsts un pašvaldību autoceļu garums un pašvaldību ielu garums statistiskajos reģionos, republikas pilsētās un novados gada beigās (kilometros), Oficiālās statistikas portāls, pieejams: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_OD/OSP_OD_transp_auto_celi/TRG020.px/table/tableViewLayout1/

2. Pašreizējās situācijas analīze

“Ventspils siltums”, ielu uzturēšanas, rekonstrukcijas un izbūves, atkritumu savākšanas un šķirošanas darbus u.c. veic pašvaldības SIA “Ventspils labiekārtošanas kombināts”.

ANO un ES prioritātes ietver enerģijas pieejamības veicināšanu par saprātīgām cenām un augstu atjaunojamo energoresursu īpatsvaru no kopējā centralizētās siltumapgādes kurināmā apjoma, kas Ventspilī jau tiek veiksmīgi nodrošināts. Ventspils valstspilsētā kopš 2003.gada ir veikti būtiski ieguldījumi ūdenssaimniecības infrastruktūras atjaunošanā un attīstībā, ir sasniegti augsti rādītāji centralizētu ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamībai (98,5% apmērā no iedzīvotāju skaita), tomēr daļa iedzīvotāju joprojām neizmanto šos pakalpojumus nepietiekamu finanšu resursu dēļ tīklu pievadu izbūvei līdz savam īpašumam. Iedzīvotāju vērtējums par pašvaldības darbu ūdensapgādes un kanalizācijas jomā pilsētas teritorijā ir lielāks nekā 90%, ir samazināti ūdens zudumi, un palielināts kanalizācijas tīklu garums, tomēr aptuveni 10% pilsētas ūdenssaimniecības tīklu ir novecojuši.

2013.-2019. gadā Ventspilī ir izdevies ievērojami uzlabot energoefektivitāti, uz ko norāda ne vien īpatnējā siltumenerģijas patēriņa samazināšanās, bet arī siltuma ražošanas efektivitātes uzlabošanās un siltuma zudumu samazinājums. Energoefektivitātes paaugstināšanas rezultāti sasniegti pateicoties aktīvām darbībām, kā ēku atjaunošana, tai skaitā siltināšana, daudzdzīvokļu ēku energoefektivitātes uzlabošana, ielu apgaismojuma nomaiņa uz LED apgaismojumu. Taču valstspilsētā joprojām ir ēkas ar zemu energoefektivitāti un zemo siltumapgādes tarifu dēļ investīcijas energoefektivitātes paaugstināšanai ne vienmēr ir ekonomiski izdevīgas māju īpašniekiem.

Vide

Ventspils valstspilsētas pašvaldībai ir vairāku desmitu gadu veiksmīga pieredze vides politikas īstenošanā, izstrādājot un īstenojot vides politikas plānu un rīcības programmu, un to ievērojot. Atbildīgā pašvaldības struktūrvienība šajā jautājumā ir Vides uzraudzības nodaļa. Ventspilī, izvērtējot jebkuru uzņēmumu darbību, ēku celtniecību u.c. attīstības projektus, tiek izvērtēts kā tas atstāj ietekmi uz bioloģisko daudzveidību un vidi kopumā.

Ventspils valstspilsētā galvenās vides aktualitātes ir vides kvalitātes izvērtēšana, potenciāli bīstamo uzņēmumu riska pārvaldības jautājumi, vides kvalitātes monitorings, ostas termināļu darbības ietekmes mazināšana, priekšlikumu sagatavošana Valsts vides dienesta Kurzemes reģionālajai vides pārvaldei izsniedzamajām piesārņojošās darbības atļaujām, jaunbūvējamo objektu būvatļauju un būvprojektu izvērtēšana no vides aizsardzības viedokļa, vides informācija un izglītība, Zilā Karoga kustības prasību nodrošināšana.

Lielāko daļu Ventspils valstspilsētas teritorijas aizņem pārējās zemes (35% smiltāji, kapsētas, parki u.c., ja tās nav uzskatāmas par mežu vai krūmāju), meži (23%), ūdens objektu zeme (13% zeme zem ūdeņiem) un zeme zem ēkām un pagalmiem (11%, ko aizņem ēkas, būves, pagalmi, kā arī ēku un būvju uzturēšanai nepieciešamā zeme)⁶⁹.

⁶⁹ Valsts zemes dienests, Zemes sadalījums zemes lietošanas veidos uz 2020.gada 1.janvāri, pieejams: <https://www.vzd.gov.lv/lv/zemes-sadalijums-zemes-lietosanas-veidos>

2. Pašreizējās situācijas analīze

Ventspils valstspilsētas administratīvajā teritorijā atrodas valsts īpaši aizsargājamā teritorija (turpmāk – ĪADT) dabas liegums “Būšnieku ezera krasts”, kas iekļauta Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju NATURA 2000 sarakstā⁷⁰. Valstspilsētā atrodas arī divi aizsargājамie ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie pieminekļi – “Staldzenes stāvkrasts”, un “Dampeļu atsegums”, kā arī citas interesantas dabas vērtības – vecie parki un dendroloģiskie stādījumi.

Ventspils novads

Dzīvojamais fonds

Pēdējo desmit gadu laikā Ventspils novada pašvaldība ir realizējusi vairākus projektus energoefektivitātes pasākumu īstenošanai pašvaldībai piederošām ēkām un daudzdzīvokļu dzīvojamām ēkām. Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes pasākumi visaktīvāk līdz šim īsteno ti Ugālē. Perspektīvā pašvaldībai un namu apsaimniekotājiem ieteicams strādāt ar daudzdzīvokļu māju apsaimniekošanas biedrībām, lai aktīvāk veiktu energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus novadā. Laikā kopš 2013.gada ir samazinājies ekspluatācijā pieņemto jauno dzīvokļu skaits un platība, tomēr ekspluatācijā visu šo laiku ir pieņemtas galvenokārt viena dzīvokļa mājas (bez vasarnīcām, dārza mājām) jeb savrupmājas. Pēdējos 5 gados novadā vidēji tiek pabeigtas 4 jaunas mājas⁷¹.

Mājokļu pieejamības un kvalitātes problēmas par aktuālām atzinuši iedzīvotāji iedzīvotāju aptaujas⁷² atbildēs – 44% respondentu neapmierina un drīzāk neapmierina mājokļu pieejamība. Viens no steidzamākajiem darbiem mājokļu jomā, ko pēc iedzīvotāju domām būtu ieteicams risināt pašvaldībai, ir daudzdzīvokļu māju infrastruktūras un pagalmu sakopšana un iekārtošana, energoefektivitātes paaugstināšana (16 atbildes). Lai uzlabotu iedzīvotāju dzīves vidi novadā, nepieciešams uzlabot daudzdzīvokļu māju gan tehnisko, gan vizuālo stāvokli, tai skaitā veikt arī ēku energoefektivitātes pasākumus.

Jau ilgstoši iezīmējamā problēma, ka, lai arī pieprasījums iedzīvotāju vidū pēc īres dzīves vietas Ventspils valstspilsētai tuvējos pagastos ir augsts, piedāvājums ir ierobežots un nepietiekams. Tajā pat laikā pašvaldības īpašumā esošās ēkas netiek pietiekami efektīvi izmantotas un noslogotas. Viena no attīstības iespējām ir veikt revīzijas pašvaldības nekustamajos īpašumos, izvērtējot, kur ir iespēja izveidot dzīvokļus, un nodot tās SIA “VNK Serviss” apsaimniekošanā. Viena no tādām ēkām, piemēram, ir Popes pagastmāja, kur jau atrodas īres dzīvokļi un komercplatības, bet otra daļa ēkas tiek izmantotas pagasta pārvaldes vajadzībām. Ņemot vērā, ka pašvaldības administrācijā notiek un arī nākotnē notiks funkciju un pienākumu centralizācija, kā arī nākotnē netiek izslēgta iespēja apvienot vairāku pagastu pārvaldes, nepieciešams izvērtēt, kādiem mērķiem potenciāli var tikt izmantotas brīvās pašvaldības telpas un ēkas. Galvenie mērķi

⁷⁰ Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un dabas pieminekļi, Ventspils pilsētas portāls, pieejams:

https://www.ventspils.lv/lat/par_ventspili/ide_ventspili/ipsi_aizsargajamas_dabas_teritorijas/

⁷¹ BUE020. Ekspluatācijā pieņemto jauno dzīvokļu skaits un platība reģionos, republikas pilsētās un novados, Oficiālās statistikas portāls, pieejams:

https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_NOZ_BU_BUE/BUE020/table/tableViewLayout1/

⁷² Aptauja veikta 2019. gadā, Ventspils novada attīstības programmas 2020.-2026. izstrādes laikā

2. Pašreizējās situācijas analīze

būtu uzņēmējdarbības un dzīvojamā fonda attīstība, kas vienlaikus var palīdzēt iedzīvotāju piesaistei dzīvei novadā.

Ventspils novada pašvaldībā darbojas Būvvalde, kuras kompetencē ir realizēt Būvniecības likumā Būvvaldēm noteiktās funkcijas (kontrolēt būvniecības procesu, izskatīt būvniecības ieceres, izdot būvatļaujas, pieņemt būves ekspluatācijā u.c.). Ventspils novada pašvaldībā darbus ar vidi degradējošām, sabiedrisko drošību apdraudošām vai sagruvušām būvēm veic dažādu nozaru speciālisti katrs savas kompetences ietvaros. Darbi tiek veikti pēc darba pienākumu optimizācijas principa, kur persona var būt atbildīga vairāk nekā par vienu jomu, sadarbojoties nodaļām un ciešās sasaistē ar konkrēto pagasta pārvaldi un tās speciālistiem, iespēju robežās piesaistot kapitālsabiedrību.

Publiskā ārtelpa un atkritumu apsaimniekošana

Teritorijas sakopšanu un labiekārtošanu nodrošina pašvaldības SIA "VNK Serviss" un atsevišķos pagastos to veic vietējās pagasta pārvaldes algoti darbinieki. Visos pagastos teritorijas sakopšanā tiek iesaistīti ilgstošie bezdarbnieki Nodarbinātības valsts aģentūras organizētā programmā "Algoti pagaidu sabiedriskie darbi bezdarbniekiem".

Ventspils novadā ik gadu tiek īstenoti vairāki publiskās ārtelpas uzlabošanas pasākumi, tāpat teritorijas labiekārtošanas darbi tiek veikti līdz ar jaunu objektu būvniecību, rekonstrukciju, energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu īstenošanu u.c. Lielākajiem pēdējo gadu laikā īstenotiem publiskās ārtelpas teritoriju labiekārtošanas projektiem piesaistīts ārējais finansējums no ES fondiem vai valsts aizdevums. Katru gadu pamatbudžeta ietvaros veikti uzturēšanas darbi. Piemēram, 2021.gadā īstenots projekts "Teritorijas labiekārtojums Rožu ielā 2 un Rožu ielā 4 Piltēnē, Ventspils novadā", kura ietvaros tika veikta Rožu ielas brauktuves seguma pārbūve, zem labiekārtojamās teritorijas esošo sadzīves kanalizācijas tīklu pārbūve, lietus ūdens kanalizācijas ierīkošana, autostāvvietas ierīkošana un teritorijas labiekārtošana (t.sk. soliņu, atkritumu urnu, velosipēdu statīvu, bērnu rotaļu laukuma elementu uzstādīšana, teritorijas apzaļumošana).

Kopumā pie lielākajai daļai daudzdzīvokļu dzīvojamo māju nepieciešams labiekārtot iekšpagalmus un autostāvvietas, vienlaikus nodrošinot piekļuvi glābšanas transportam. Ņemot vērā, ka arī iedzīvotāji vairākkārt paiduši vēlmi pēc labiekārtotas, ērtas un drošas vides pie daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām, nākošajā periodā ieteicams izstrādāt atsevišķu programmu, paredzot, kuri iekšpagalmi, kādā laika periodā un par kādu finansējumu labiekārtojami. Iedzīvotājiem iespējams pieteikt idejas dzīves un vides kvalitātes uzlabošanā, kas saistīta ar vides labiekārtošanu, infrastruktūras attīstību vietējā projektu konkursā "Mēs savā novadā", ko pašvaldība organizē kopš 2017.gada.

Saskaņā ar 2019. gadā veikto Ventspils novada iedzīvotāju aptauju, vairākkārt minēta neapmierinātība ar nepietiekamu vides pieejamību publiskajā telpā, konkrēti atzīmējot publiskās vietas Puzes pagastā, kultūras namu, bibliotēku, ambulanci Ances pagastā, izglītības iestādes Ugālē, novada bibliotēkas, ģimenes ārstu prakses Ugālē, Tārgalē, Popē. Pašvaldībā apstiprināts pasākumu plāns no 2017. līdz 2022. gadam, šajā laikā desmit pagastos pielāgojot 19 sabiedriskās ēkas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, izveidojot uzbrauktuves izglītības, veselības aprūpes un kultūras iestādēs, arī ēkās,

2. Pašreizējās situācijas analīze

kurās strādā Sociālā dienesta darbinieki. Katru gadu plānveidīgi tiks veikti darbi 3-5 objektos par pamatbudžeta līdzekļiem.

Ventspils novada teritorijā izvietoti vairāk nekā 20 atkritumu šķirošanas punkti, kuros iespējams nodot stikla un plastmasas atkritumus. Nākamajā plānošanas periodā Ventspils novadā nepieciešams uzlabot atkritumu apsaimniekošanu pašvaldības kapsētās, kā arī paplašināt atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus sadarbībā ar pakalpojumu sniedzēju – iedzīvotāji pauž viedokli gan par vairāk šķirošanas punktu izveidi, gan kompostēšanas laukumu izveidi u.c. darbībām, ar mērķi sekmēt teritorijas ilgtspēju.

Transporta infrastruktūra

Valsts autoceļu kopgarums – 674,905 km, no tiem viens ir galvenais autoceļš A10 Ventspils-Rīga (46,682 km), astoņi reģionālie autoceļi un 50 vietējie autoceļi (413,984 km). Pašvaldības autoceļi galvenokārt sasaista novada ciemus un veido autoceļu atzarus no valsts nozīmes autoceļiem, to kopgarums 783,55 km.

Novadu šķērso dzelzceļa līnija *Ventspils-Tukums II*, kas tiek izmantota tikai kravu pārvadājumiem un demontētā, dzelzceļa satiksmei slēgtā līnija Ventspils-Liepāja.

Pašvaldība no sava budžeta pēdējo gadu laikā vidēji iegulda 90 tūkst. EUR autoceļu atjaunošanai. Ir īstenoti arī vairāki nozīmīgi projektu autoceļu infrastruktūras atjaunošanā, piesaistot finansējumu no ES fondu līdzekļiem – uzņēmējdarbības attīstībai 41 km garumā pārbūvēti grants ceļi, kā arī asfaltēti ceļi 2 km garumā. Neskatoties uz uzturēšanā ieguldītajiem līdzekļiem, kā arī īstenotajiem investīciju projektiem, 2019.gadā veiktajā iedzīvotāju aptaujā visvairāk neapmierināto bija tieši saistībā ar transporta infrastruktūru, lūdzot pašvaldību steidzami to uzlabot.

Ventspils novada attīstības un kopīgo savstarpējo saišu stiprināšanai būtu nepieciešama tilta izbūve pāri Ventai. Tā būtu iespēja šķērsot Ventas upi, nebraucot līdz Ventspils pilsētai, un tiktu savienots novads.

Novadā projekta “Ziemeļkurzemes kultūrvēsturiskā un dabas mantojuma saglabāšana, eksponēšana un tūrisma piedāvājuma attīstība” (SAM 5.5.1 ietvaros) ietvaros 2018.-2019.gadā īstenota kopīga gājēju un velosipēdu ceļa izbūve 0,375 km garumā Tārgalē, kas ir marķēts un labiekārtots. Velonovietnes ir izvietotas katrā pagasta centrā un arī pie izglītības iestādēm. Velosporta infrastruktūra pieejama Vārves pagastā, tāpat Ugāles pagastā ir velotriāla trase

Inženierkomunikācijas

Ventspils novada pašvaldības SIA “VNK Serviss” nodrošina siltumapgādes, ūdensapgādes un notekūdeņu attīrīšanas un dzīvojamo namu pārvaldības un īres

2. Pašreizējās situācijas analīze

pakalpojumu sniegšanu Ventspils novadā⁷³. Tās saimnieciskā darbība ģeogrāfiski tiek organizēta 3 iecirkņos:

- Ugāles iecirknis, kurā ietilpst Ugāles pagasts, Puzes pagasts, Usmas pagasts, Popes pagasts un Ances pagasts;
- Vārves iecirknis, kurā ietilpst Vārves pagasts, Užavas pagasts, Ziru pagasts un Jūrkalnes pagasts;
- Piltenes iecirknis, kurā ietilpst Zlēku pagasts, Tārgales un Piltenes pagasti.

Lai tiktu uzlabots Ventspils novadā esošo ūdensobjektu ekoloģiskais stāvoklis, svarīgi ir pēc iespējas samazināt ūdenssaimniecību ietekmi uz tiem un apkārtējo vidi. Sakārtojot esošos un attīstot jaunus ūdenssaimniecības infrastruktūras objektus, svarīgi ir vidē novadīt pēc iespējas tīrākus notekūdeņus. Centralizētā ūdensapgāde novadā tiek nodrošināta Piltenes pilsētā un 15 ciemos. Centralizētu notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu novadā veic lielākajos apdzīvotajos ciemos un atsevišķos uzņēmumos. Pārējās apdzīvotajās vietās, kurās nav izbūvētas centralizētās notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas ietaises, izmanto atsevišķus risinājumus – kanalizācijas krājbedres.

Centralizētās siltumapgādes pakalpojumi pieejami visos novada pagastos. Atsevišķi tiek uzstādīti apkures katli, kas ar siltumu nodrošina sabiedriskās, dzīvojamās vai uzņēmumu ēkas – lokālā vai individuālā apkure. Pēdējos gados īstenoti vairāki projekti siltumapgādes sistēmu pilnveidei, piemēram, Užavas centralizētās siltumapgādes siltumtrases izbūve 1,805 km garumā, automatiskās siltumapgādes izbūve Užavā, Puzē, Ugālē un Blāzmas ciemā, Ventavas katlumājas rekonstrukcija Vārves pagastā, kā arī pašlaik tiek veikta Ugāles centralizētās siltumapgādes sistēmas attīstība (jauna siltumavota būvniecība un siltumtrašu rekonstrukcija un jaunu trašu izbūve).

Novada teritorijā atrodas virszemes un pazemes zemsprieguma tīkli ar 0,4kV-20 kV spriegumu un transformatoru apakšstacijas. Novadu šķērso 110 kV elektropārvades līnijas. Vairākos novada pagastos – Popes, Tārgales, Užavas un Vārves – ir uzbūvētas vēja elektrostacijas. Popes un Tārgales pagastos izveidots jaudas ziņā lielākais vēja parks, kurā uzstādīti deviņi vēja ģeneratori. Mazās hidroelektrostacijas atrodas uz Engures upes – Gravas un Vecdziņnavu hidroelektrostacijas.

Mobilo elektronisko sakaru pakalpojumus sniedz lielākie Latvijas mobilo elektronisko sakaru operatori. Pieejama digitālā televīzija un interneta pakalpojumi. Publiskie interneta pieejas punkti pieejami novada bibliotēkās. Novada teritoriju šķērso optiskie interneta kabeļi, taču vietējiem uzņēmējiem un iedzīvotājiem ir ierobežotas iespējas tiem pieslēgties, izmantot pakalpojumus, jo daudzviet ir nepietiekams tīkla pārklājums no mobilo sakaru operatoriem. Lai veicinātu kvalitatīvu pakalpojumu nodrošinājumu un iespējas attīstīties uzņēmējiem, nākošajā periodā nepieciešams risināt šo jautājumu. Tāpat daudzviet novadā, īpaši Ances pagasta teritorijā, kā arī Puzes pagasta teritorijās ir neapmierinošs mobilo sakaru tīklu pārklājums

⁷³ Par mums, SIA "VNK serviss" mājaslapa, pieejams: <https://www.vnkserviss.lv/par-mums/>

2. Pašreizējās situācijas analīze

Vide

Ventspils novada vides galvenā aktualitāte ir dabas vērtību aizsardzība. Lielāko daļu novada teritorijas klāj meži, aizņemot 67% teritorijas⁷⁴. Lauksaimniecības zemes veido 19% no novada teritorijas, kas ir salīdzinoši maz, jo teritorijā dominē Piejūras zemienēm raksturīgās podzolētās augsnes, kas ir grūti iekopjamas un tajās galvenokārt aug skujkoku meži.

Ūdenstilpes un ūdensteces veido gan būtiskus saldūdens zivju un sapropeļa resursus, gan tām ir novērtējama ainaviskā vērtība Ventspils novada kultūrainavā. Lielākās upes, ka šķērso novada teritoriju, ir Venta ar pieteku Abavu, Užava un Irbe ar lielākajām pietekām Rindu un Stendi. Lielākie ezeri pēc platības ir Usmas (3469,2 ha), Puzes (520,5 ha), Klāņezers (67 ha) un Sārnotes ezers (60 ha).

Izplatītākie derīgie izrakteņi novada teritorijā ir būvmateriālu un kūdras izrakteņi. Sastopamas arī sapropeļa atradnes un pazemes ūdens atradnes. No būvmateriālu atradnēm, galvenokārt, tiek iegūta smiltis un smiltis – grants.

Novadā atrodas Moricsalas dabas rezervāts (senākā aizsargājamā dabas teritorija Latvijā, aizsardzībā kopš 1912.gada). Īpaši aizsargājumu biotopu, augu un dzīvnieku sugu saglabāšanai un aizsardzībai izveidoti 18 dabas liegumi, divi dabas parki un 95 mikroliegumi. No dabas pieminekļiem novadā ir trīs aizsargājami ģeoloģiski un ģeomorfoloģiski dabas pieminekļi, četri dendroloģiskie stādījumi, divas alejas un ievērojams skaits dižkoku. Novadam rietumos piekļaujas aizsargājamā jūras teritorija Irbes šaurums.

Iedzīvotāju aptaujā paustais viedoklis norāda, ka vietējā sabiedrība visvairāk lepojas ar sakopto, tīro vidi, dabu un ainavu, kas ir vienas no trim visbiežāk minētajām atbildēm. Tas norāda uz jau paveikto pašvaldības darbu dzīves vides kopšanā, esošajiem resursiem, kā arī iezīmē nākamajā periodā vienu no prioritātēm, lai turpinātu īstenot uzlabojumus un apmierinātu sabiedrības vajadzības.

Eiropas ainavas konvencija ieviešana Latvijā tiek veikta caur pašvaldību plānošanas dokumentiem. Tāpēc 2020.gadā tika veikts pētījums "Ventspils novada ainavas un to vērtības", kura mērķis bija raksturot Ventspils novada ainavu daudzveidību un noteikt īpaši augstvērtīgās ainavu telpas⁷⁵. Pētījuma rezultātā izstrādātas rekomendācijas ainavu pārvaldībai, piemēram, ainavu pārvaldes orientēšana novada mērogā, nacionāla, novada un vietēja līmeņa nozīmes piešķiršana ainavām, ainavu kvalitātes mērķu definēšana, datu bāzes veidošana par zaļās infrastruktūras un ekosistēmu pakalpojumiem un ainavu pārmaiņu monitoringa sistēmas veidošana un koordinēšana.

⁷⁴ Valsts zemes dienests, Zemes sadalījums zemes lietošanas veidos uz 2020.gada 1.janvāri, pieejams:

<https://www.vzd.gov.lv/lv/zemes-sadalijums-zemes-lietosanas-veidos>

⁷⁵ "Ventspils novada ainavas un to vērtības", Baltijas Vides forums, 2020.09.20., pieejams: http://ventspilsnovads.lv/wp-content/uploads/2020/11/Ainavu_petijums_VN_20Sept_2020_gala.pdf

2. Pašreizējās situācijas analīze

2.1. Ventspils valstspilsētas pašvaldības SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses
— Plašs izglītības iespēju klāsts, kas veicina gan vispārējās izglītības iegūšanu, gan uzņēmējdarbībai nepieciešamo cilvēkresursu sagatavošanu, iegūstot augstāko izglītību VeA, profesionālo izglītību VT, profesionālās ievirzes izglītību VMV, VMS un Spars vai apgūstot dažādus mūžizglītības kursus (RMC). — VeA ir zinātniskās institūcijas statuss. — Ostas teritorija aizņem 46% pašvaldības teritorijas, tāpēc tā ir nozīmīgs valstspilsētas resurss. — Augoša apstrādes rūpniecības nozare ar augstu konkurētspēju globālajā tirgū, jo aptuveni 87% saražotās produkcijas tiek eksportēti, kā arī attīstīta transporta un uzglabāšanas, mazumtirdzniecības un IKT nozare. — Ventspils valstspilsētas ekonomiku kopumā raksturo augstāks attīstības līmenis, nekā vidēji Latvijā, ko apliecina zemāks bezdarba līmenis un augstāka vidējā bruto darba samaksa. Ventspilī ir radīti labvēlīgi apstākļi uzņēmējdarbības attīstībai, ko veicina pašvaldības nodrošinātie daudzveidīgie atbalsta pasākumi. — Mērķtiecīga IKT nozares attīstības plānošana, kas ir orientēta uz produktiem un pakalpojumiem ar augstu pievienoto vērtību. — Mērķtiecīga pašvaldības darbība tūrisma objektu un pasākumu attīstības jomā ir izveidojusi Ventspils valstspilsētu par pievilcīgu galamērķi gan vietējiem, gan ārvalstu tūristiem. — Ir noslēgts sadarbības līgums ar Ventspils novada pašvaldību tūrisma jomā, kas veicina pilsētas un novada tūrisma piedāvājuma popularizēšanu Latvijā un ārzemēs un tūristu piesaisti. — Ventspils valstspilsētā ir plašs kultūras pasākumu piedāvājums ar dažādiem žanriem un mērķauditorijām (t.sk. nacionālajām minoritātēm). Tiek nodrošināta arī starptautiska, nacionāla un vietēja līmeņa	— Izglītības nozares personāla novecošana. — Darbaspēka trūkums gan darbinieku skaita, gan to prasmju ziņā. — Mūsdienu prasībām atbilstoša un pietiekama dzīvojamā fonda trūkums, kas kavē potenciālo iedzīvotāju un darbinieku vēlmi pārcelties uz Ventspili. — Ventspils valstspilsētā trūkst radošo industriju platformas, kas varētu apvienot un koordinēt vietējo kultūras un mākslas darbinieku darbību. — Samazinājies to iedzīvotāju īpatsvars, kuri atzinīgi vērtē slimnīcas un poliklīnikas uzturēšanu un veselības aprūpes kvalitāti; — Pašvaldības policijai ir nepietiekama sabiedrisko attiecību un komunikācijas kapacitāte un nolietojusies infrastruktūra; — Līdz šim brīdim nav izstrādāts Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plāns; — Pilsētā šobrīd pieejamas galvenokārt padomju laikā celtas daudzdzīvokļu ēkas, daļa no kurām ir sliktā tehniskā stāvoklī. — Nav labiekārtoti visi daudzdzīvokļu māju pagalmi — Ventspilī joprojām ir ēkas ar zemu energoefektivitāti un zemo siltumapgādes tarifu dēļ investīcijas energoefektivitātes paaugstināšanā ne vienmēr ir ekonomiski izdevīgas māju īpašniekiem — Daļa iedzīvotāju joprojām neizmanto ūdenssaimniecības pakalpojumus nepietiekamu finanšu resursu dēļ tīklu pievadu izbūvei līdz savam īpašumam. — Aptuveni 10% pilsētas ūdenssaimniecības tīklu ir novecojuši.

2. Pašreizējās situācijas analīze

profesionālās mākslas pieejamība, ko vēl vairāk veicina 2019.gadā atklātās koncertzāles "Latvija" darbība.

- Ventspils pilsētas dome 2019.gadā ierindojās pirmajā vietā starp visām pašvaldībām Latvijas pašvaldību e-indeksa topā.
- Ventspils valstspilsētas pašvaldībai raksturīga augsta budžeta disciplīna, zems administratīvo izdevumu īpatsvars, kā arī tai ir salīdzinoši mazas kredītsaistības. Vienlaikus tā ir spējusi laika gaitā piesaistīt lielas investīcijas.
- Pašvaldībai ir augsts iedzīvotāju uzticības līmenis, par ko liecina pozitīvais novērtējums iedzīvotāju aptaujās.
- Ventspils valstspilsētas veselības aprūpes iestādes pēdējo gadu laikā ir uzlabojušas veselības aprūpes rādītājus un veikušas ieguldījumus konkrētu pakalpojumu uzlabošanai.
- Ventspils pašvaldība ievērojami izceļas ar plašo sporta iespēju piedāvājumu visa vecuma iedzīvotājiem, augsto kvalitāti, kā arī ar sporta komandām un sportistu popularitāti un sasniegumiem.
- Ventspils valstspilsētas pašvaldība nodrošina plašu sociālo pabalstu un sociālo pakalpojumu klāstu un tiek veikts darbs pie infrastruktūras uzlabošanas.
- Ventspilī ir veikti nozīmīgi uzlabojumu esošā dzīvojamā fonda attīstībā, samazinot siltumenerģijas patēriņu un modernizējot ūdenssaimniecības tehnoloģijas.
- 2020.gadā ir uzsākta dzīvojamo māju jaunbūvju projektu līdzfinansēšanas konkursa prakse, kas veicinās īres dzīvojamo māju pieejamību Ventspilī.
- Ventspils pilsēta ir labiekārtota atbilstoši iedzīvotāju vajadzībām un sniedz iespēju ātri un ērti piekļūt dažādiem pakalpojumiem un atpūtas elementiem. Iedzīvotāji kopumā ir apmierināti ar pašvaldības darbībām, kas veiktas pilsētvides uzlabojumu veikšanā.
- Atkritumu apsaimniekošanas jomā Ventspils pilsētā jau šobrīd ir ņemti vērā gan nacionālā, gan Eiropas līmeņa mērķi.

2. Pašreizējās situācijas analīze

— Veicot ēku atjaunošanu, ielu apgaismojuma nomaiņu u.c. pasākumus, ir izdevies ievērojami samazināt īpatnējo siltumenerģijas patēriņu, siltuma ražošanas efektivitāti un siltuma zudumus. — Ventspils pilsētā ir sasniegti augsti centralizētu ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamības rādītāji (98,5% apmērā no iedzīvotāju skaita), kā arī vairāk nekā 90% iedzīvotāju veiktos darbus vērtē pozitīvi. — Ventspils valstspilsētas pašvaldībai ir vairāku desmitu gadu veiksmīga pieredze vides politikas īstenošanā, izstrādājot un īstenojot vides politikas plānu un rīcības programmu, un to ievērojot.	
Iespējas	Draudi
— Meklēt jaunus risinājumus jaunu pedagogu piesaistei un/ vai jaunu prasmju apguves veidu izstrādei, kā tālmācība. — Sadarbība izglītības jomā ar Ventspils novada izglītības pārvaldi. — Radošo industriju platformas izveide, kas varētu apvienot un koordinēt vietējo kultūras un mākslas darbinieku darbību. — Iespējams ES struktūrfondu un valsts finansējums kultūras mantojuma saglabāšanai. — Valsts un ES finansējuma piesaiste vides un klimata, infrastruktūras, pārvaldes un sadarbības, izglītības, ekonomiskās attīstības, kultūras, veselības aprūpes, sociālās aizsardzības un drošības jomās. — Sadarbība ar Ventspils novada pašvaldību tūrisma tematiskā tīklojuma attīstīšanā, balstoties uz klāsteru pieeju. — Pašvaldības saziņas ar sabiedrību un līdzdalības iespēju pilnveidošana, pakalpojumu efektivitātes, lietojamības un popularitātes pilnveidošana. — Turpināt risināt dzīvojamā fonda jautājumus, organizējot līdzfinansēšanas projektu konkursus un izmantojot pieejamos valsts mājokļu politikas atbalsta mehānismus. — Kopīgu iepirkumu veikšana/ sadarbības līguma noslēgšana ar Ventspils novadu par apgaismojuma uzturēšanu, ceļu un ielu seguma remontu, apstādījumu uzturēšanu, būvdarbiem, kapu teritoriju apsaimniekošanu, klaiņojošo suņu un kaķu ķeršanu.	— ATR ieviešana, neveicot pietiekamu analīzi par tās ietekmi uz Ventspils valstspilsētas sociālekonomisko situāciju. — Ilgstoša iedzīvotāju skaita samazināšanās un sabiedrības novecošana, kas mazina darbaspēka pieejamību, paaugstina pieprasījumu pēc sociālajiem un veselības aprūpes pakalpojumiem un rada citus negatīvus efektus. — Izmaiņas uzņēmumu vajadzībās attiecībā uz darbaspēka izglītību un prasmēm — Ventspils ostas pārņemšana valsts pārvaldībā no 2020.gada janvāra, pēc kā ir novērojams straujš kravu apjoma kritums un apgrūtināta jaunu investoru piesaiste. — Tūrisma sezonas sezonālitate – noslogojuma palielināšanās aprīlī, lielākā noslodze vasaras mēnešos, samazinājums ziemas mēnešos. — Iespējami dabas un kultūrvēsturisko objektu bojājumi laika apstākļu un cilvēku ietekmes rezultātā. — Veselības aprūpes speciālistu trūkums un garas rindas uz veselības aprūpes pakalpojumiem, kas veidojas nepietiekama valsts finansējuma dēļ. — Investoriem ir zema interese ieguldīt nekustamajos īpašumos, kas atrodas reģionos, tāpēc dzīvojamā fonda attīstība ir ierobežota.

2. Pašreizējās situācijas analīze

— Sasniegt vēl labākus rezultātus atkritumu apsaimniekošanas jomā, samazinot noglabāto atkritumu daudzumu un pēc iespējas palielinot reģenerēto vai pārstrādāto atkritumu apjomu. — Resursu efektīvas izmantošanas veicināšana, veicinot pāreju uz tīru aprites ekonomiku (Eiropas Zaļais kurss). — Bioloģiskās daudzveidības atjaunošana un piesārņojuma samazināšana. — Iespējams ES struktūrfondu, valsts budžeta un citu finanšu instrumentu finansējums digitālās transformācijas aktivitātēm	— Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.-2028.gadam paredz AAR optimizāciju un poligona "Pentuļi" restrukturizāciju. Līdz 2022.gada 31.decembrim nepieciešams izstrādāt reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu. — COVID-19 negatīvā ietekme uz sociālo un ekonomisko jomu.
---	--

2. Pašreizējās situācijas analīze

2.2. Ventspils novada SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses
— Novadā ir pietiekami resursi, lai nodrošinātu tās iedzīvotājus ar vispārējās izglītības iespējām. Uz pirmsskolas izglītības iestādēm rindu nav. — Visas vispārējās izglītības iestādes piedāvā izglītības programmas izglītojamajiem ar īpašām vajadzībām (iekļaujošā izglītība), kā arī tiek nodrošinātas dažādas priekšrocības sākumskolas vecuma bērnu laika pavadīšanai pēc mācību stundām un pilnībā vai daļēji nodrošinātas ēdienreizes visu vecuma posmu izglītojamajiem. — Izglītības iestādēs tiek ieviesti dažādi vietēja un starptautiska līmeņa projekti. — Ventspils novadu 2019. gadā kopumā raksturoja labi ekonomiskās vides rādītāji – bezdarba līmenis, strādājošo darba samaksa, nodarbināto skaits, uzņēmumu lielums un apgrozījums u.c. — Lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma nodarbojas ar kokapstrādi, mežistrādi, pārtikas ražošanu, mazumtirdzniecību, kūdras ieguvī, augkopību, lopkopību un būvdarbiem. — Unikāli un pievilcīgi dabas un kultūrvēsturiskie objekti – Baltijas jūras piekraste, Usmas ezers, Ventas upe u.c. — Tūrisma piedāvājums Ventspils novadā ir plašs, tāpat tas tendēts uz dažādām mērķa grupām un ar pašvaldības atbalstu tiek organizētas dažāda veida aktivitātes un pasākumi. — Aktīva kultūras dzīve ar daudzveidīgiem pasākumiem, ko veicina pieejamā kultūras infrastruktūra katrā pagastā, kā arī Kultūras projektu finansēšanas konkurss. — Izveidota dabas koncertzāle “Vējturu nams”, kas piemērota dažāda mēroga un rakstura pasākumiem, ir pielāgojama akadēmiskās un populārās mūzikas koncertiem. — Izstrādāta Kultūras attīstības programma, kurā sagatavots plāns nozares un infrastruktūras attīstībai. — Pašvaldības pakalpojumu pieejamība, izmantojot tīmekļa vietni.	— Komerccplātību un ražošanas telpu trūkums uzņēmējdarbības attīstībai. — Darbaspēka trūkums gan darbinieku skaita, gan to prasmju ziņā. — Vairākos kultūras/ tautas namos un brīvdabas estrādēs nepieciešams pilnveidot infrastruktūras kvalitāti. — Ārstu skaits uz 10 000 iedzīvotāju Ventspils novadā ir vismazākais starp apkārtnējām pašvaldībām. — Līdz šim brīdim nav izstrādāts Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plāns. — Nepietiekams cilvēku drošības un glābšanas nodrošinājums Ventspils novada apdzīvotajās vietās, kas atrodas vistālāk no VUGD posteņiem. — Mājokļu nepietiekamas pieejamības un kvalitātes problēmas par aktuālām atzinuši iedzīvotāji iedzīvotāju aptaujas atbildēs, pastāv arī augsts pieprasījums tieši pēc dzīvesvietas Ventspils valstspilsētā tuvējos pagastos.

2. Pašreizējās situācijas analīze

— Regulāra pašvaldības deputātu un darbinieku saziņa formālās un neformālās sarunās ar iedzīvotājiem pagastu pārvalžu līmenī. — Sporta darbs pašvaldībā tiek organizēts gan novada, gan pagastu līmenī. — Daudzveidīga sporta infrastruktūra un sportošanas iespējas, ko veicina ikgadējo čempionātu un turnīru organizēšana un ieguldījumi infrastruktūrā un aprīkojumā. — Ventspils novada Bērnu un jaunatnes sporta skolas audzēkņiem ir augsti sasniegumi Latvijas līmenī. — Ventspils novadā ir nodrošināti sociālie pakalpojumi un sociālie pabalsti atbilstoši iedzīvotāju vajadzībām.	
Iespējas	Draudi
— Sadarbība izglītības jomā ar Ventspils valstspilsētas Izglītības pārvaldi. — Plašs izglītības iespēju klāsts Ventspils valstspilsētā, kas veicina uzņēmējdarbībai nepieciešamo cilvēkresursu sagatavošanu, iegūstot augstāko izglītību VeA, profesionālo izglītību VT vai apgūstot dažādus mūžizglītības kursus. — Esošās izglītības iestāžu infrastruktūras izmantošana un pielāgošana tā, lai apvienošana būtu efektīva no telpu izmantošanas, uzturēšanas, ēdināšanas viedokļa. Ieteicams meklēt risinājumus, kā, veicot reorganizāciju, piedāvāt konkurētspējīgus izglītības pakalpojumus un veikt darbu efektīvi. — Mūžizglītības vajadzību apzināšana, iedzīvotāju informēšana par iespējām, pasākumu organizēšana novada kultūras iestādēs, bibliotēkās un izglītības iestādēs. — Valsts un ES finansējuma piesaiste vides un klimata, infrastruktūras, pārvaldes un sadarbības, izglītības, ekonomiskās attīstības, kultūras, veselības aprūpes, sociālās aizsardzības un drošības jomās. — Novada ciemos un lauku teritorijās ir attīstībai paredzētas jaunas dzīvojamās apbūves, publiskās (darījumu, tūrisma, atpūtas) apbūves un rūpnieciskās apbūves teritorijas. — Piesaistīt jaunus investorus, izmantojot novada priekšrocības.	— Ilgstoša iedzīvotāju skaita samazināšanās un sabiedrības novecošana. — Vismazākais iedzīvotāju blīvums valstī un ar katru gadu sarūkošs izglītojamo skaits, kā dēļ arī skolas ir ar mazu skolēnu skaitu. Tāpēc tuvākajos gados, lai saglabātu valsts mērķdotācijas pedagogiem un izglītības iestādes, var nākties apvienot pirmsskolas un vispārējās izglītības iestādes, vai veikt cita veida reorganizāciju. — Tūrisma sezonas sezonālitate – noslogojuma palielināšanās aprīlī, lielākā noslodze vasaras mēnešos, samazinājums ziemas mēnešos. — Iespējami dabas un kultūrvēsturisko objektu bojājumi laika apstākļu un cilvēku ietekmes rezultātā. — Investoriem ir zema interese ieguldīt nekustamajos īpašumos, kas atrodas reģionos, tāpēc dzīvojamā fonda attīstība ir ierobežota. — Kopumā nekustamā īpašuma nozares tirgus attīstību ierobežo iedzīvotāju maksātspēja, banku kreditēšanas politika, tāpēc jaunu daudzdzīvokļu māju un īres namu attīstība ir ierobežota un nevar tikt īstenota bez pašvaldības atbalsta. — Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.-2028.gadam paredz AAR optimizāciju un poligona "Pentulī" restrukturizāciju. Līdz 2022.gada

2. Pašreizējās situācijas analīze

— Attīstīt objektus jūras piekrastē, pie Usmas ezera, Ventas upes. — Veidot nišas pakalpojumus, kas balstīti Latvijas dabas vērtībās, veidojot pakalpojumus, kuriem nav sasaiste ar laika apstākļiem un sezonalitāti (putnu vērošana, medības, makšķerēšana, latviešu tradicionālā virtuve, pastaigas dabā, piedzīvojumi mežā, labsajūtas/ SPA tūrisms, tautas medicīna, biznesa pasākumi utt.) — Sadarbība ar Ventspils valstspilsētas pašvaldību tūrisma tematiskā tīklojuma attīstīšanā, balstoties uz klāsteru pieeju. — Iespēja ar valsts atbalstu attīstīt valsts pakalpojumu klientu apkalpošanas centru kontaktpunktus bibliotēkās. — Vienota informācijas aprites modeļa izveidošana katrā pagastā, veicot ne tikai informācijas nodošanu, bet arī plašāku iesaisti – atgriezeniskās saites un viedokļa saņemšanu, iesaisti ideju izstrādē un lēmumu pieņemšanā. — Aktīvāka sociālo tīklu un mājaslapas izmantošana iedzīvotāju informēšanai un skaidrojošā darba veikšanai. — Pašvaldības budžeta līdzekļu efektīvāka izmantošana, apvienojot pagastu pārvaldes un pakalpojumu sniegšanu, un ietaupīto novirzot infrastruktūras uzturēšanai un attīstībai. — Sadarbības stiprināšana ar esošajiem un potenciālajiem sadarbības partneriem, kas sekmētu izglītības, darbaspēka, pakalpojumu, transporta, vides infrastruktūras, kultūras, tūrisma, dabas aizsardzības un citu jomu attīstību. — Sabiedrības virzītas vietējās teritorijas attīstība – vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas, — Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīcas tuvums. — Pārdomāti uzturēt un attīstīt jaunu sporta infrastruktūru, ņemot vērā vietējās kopienas vajadzības. — Paplašināt sociālās aprūpes pakalpojumu piedāvājuma klāstu. — Attīstīt dzīvojamo fondu, izmantojot pieejamos valsts mājokļu politikas atbalsta mehānismus, piesaistot finansējumu energoefektivitātes pasākumu īstenošanai un izvērtējot atsevišķu līdz šim pašvaldības funkcijām izmantotu ēku pārveidi.	31.decembrim nepieciešams izstrādāt reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu.
---	--

2. Pašreizējās situācijas analīze

— Kopīgu iepirkumu veikšana/ sadarbības līguma noslēgšana ar Venstpils valstspilsētu par apgaismojuma uzturēšanu, ceļu un ielu seguma remontu, apstādījumu uzturēšanu, būvdarbiem, kapu teritoriju apsaimniekošanu, klaiņojošo suņu un kaķu ķeršanu.— Izmantojot pieejamos ārējā finansējuma avotus, iespējams attīstīt kvalitatīvu dzīves vidi un uzņēmējdarbības vidi, izmantojot alternatīvos enerģijas avotus.— Resursu efektīvas izmantošanas veicināšana, veicinot pāreju uz tīru aprites ekonomiku (Eiropas Zaļais kurss).— Bioloģiskās daudzveidības atjaunošana un piesārņojuma samazināšana.	

3. Stratēģiskā daļa

1. REDAKCIJA

3. Stratēģiskā daļa

Atbilstoši VARAM 2021.gada dokumentam "Vadlīnijas pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģiju izstrādei", šīs nodaļas saturā iekļaujama šāda informācija:

- Vienots ilgtermiņa attīstības redzējums – kopīga vīzija, stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes;
- Vīzijai jābūt pietiekoši vispārīgai, taču sasniedzamai, vienlaikus atspoguļojot pašvaldību vērtības un īpatnības. Vīzijai jābūt īsai un vienkāršai, lai tā būtu labi uztverama un saprotama ikvienam iedzīvotājam;
- Stratēģiskie mērķi ir koncentrēts politisko uzstādījumu kopums, kas vērsts uz vīzijas sasniegšanu. Tie atbilst vīzijas uzstādījumiem, katrai vīzijas tēmai jābūt nosegtai ar stratēģisko mērķi. Mērķiem ir jābūt konkrētākiem nekā vīzija un katrs mērķis jāierobežo vienas idejas ietvaros.
- Ilgtermiņa prioritātes ir svarīgākie attīstības virzieni vai jomas, kas sekmē stratēģisko mērķu sasniegšanu;
- Mērķiem un prioritātēm jābūt vērstiem uz pievilcīgas dzīves vides un darba vides veidošanu, kas ir priekšnoteikums ekonomikas izaugsmei.

Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgā ilgtermiņa attīstības vīzija un virsmērķis, kā arī tiem pakārtotie stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes tika noteiktas, balstoties uz abu teritoriju līdzšinējiem attīstības plānošanas dokumentiem – ilgtermiņa attīstības stratēģijām un attīstības programmām. Abu teritoriju iepriekš izstrādāto plānošanas dokumentu analīzes rezultātā tika noteiktas kopīgas attīstības intereses un prioritārie virzieni, kā arī sadarbības iespējas šo interešu realizācijai. Lai apstiprinātu identificētos stratēģiskos virzienus, tika organizētas septiņas tematisko darba grupu sanāksmes, kā arī darba grupu rezultāti prezentēti Konsultatīvajai padomei, kas sniedza savus ieteikumus. Tā rezultātā tika definēts Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgs attīstības redzējums.

3.1. Ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija) un virsmērķis

Veicot augstākminētos soļus, tika definēta Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada kopīgā **vīzija**. Abu pašvaldību redzējums ir par to, ka virzību pretī vīzijas sasniegšanai tās veic "mierīgā līdzāspastāvēšanā", saglabājot katra savu pašreizējo statusu un sadarbojoties šajā dokumentā un kopīgajā attīstības programmā definētajos rīcības virzienos:

Ventspils valstspilsēta un Ventspils novads kā vienlīdzīgas un patstāvīgas pašvaldības ir turīgas un pašpietiekamas Baltijas jūras piekrastes teritorijas Latvijā ar augstu dzīves kvalitāti, dabisku un drošu dzīves, darba un atpūtas telpu un integrētu vietējā transporta un mobilitātes tīklu. Piekrastes un mežu dabas teritorijas veido pamatu kvalitatīvam tūrismam, t.sk. zaļā tūrismam, piedāvājumam.

Droša, pievilcīga, inovatīva un cilvēcīga pilsētvide, sakārtota un daudzfunkcionāla infrastruktūra, moderns dzīvojamais fonds, uz izmaiņām reaģējoša, sinerģijās un inovācijā balstīta ekonomika, kas labvēlīga gan organizācijām, gan arī mājās jeb attālinātajās darba vietās strādājošiem indivīdiem, nodrošina iedzīvotāju skaita saglabāšanu. Teritorijas sabiedrību veido gan latvieši, gan arī citas nācijas. Iedzīvotāji ir radoši, veselīgi, sabiedriski aktīvi, patriotiski, sociāli nodrošināti un uzņēmējspējīgi. Komersanti ir konkurētspējīgi, tie piedāvā un nodrošina kvalitatīvas darbavietas un investīciju piesaisti.

3. Stratēģiskā daļa

Ventspils valstspilsēta ir būtisks elements starptautiskajā izglītības un zinātnes institūciju, kā arī kultūras tīklā, augsti attīstīts Eiropas līmeņa viedo tehnoloģiju ražošanas un izmantošanas centrs, ar augstiem sasniegumiem klimatneitralitātes rādītājos. Savukārt Ventspils novads starptautiskā un Eiropas mērogā ir neskartas dabas oāze – videi draudzīga tūrisma centrs, ar specializāciju lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, kokapstrādē un atjaunojamās enerģijas ražošanā.

Centrālais faktors vīzijas izpildei ir cilvēki. Tāpat kā citviet Latvijā, iedzīvotāju skaitam Ventspils valstspilsētā un Ventspils novadā ir tendence samazināties – kopš 2015.gada Ventspils valstspilsētas iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 7,5%, bet Ventspils novada iedzīvotāju skaits – par 8,4%, ko galvenokārt ietekmē negatīva demogrāfiskā situācija un iedzīvotāju migrācija. Ņemot vērā iedzīvotāju skaita tiešo ietekmi teritorijas attīstībā un kvalitatīvu pakalpojumu nodrošināšanā, Ventspils valstspilsētas un novada kopīgais **vīzijas mērķis ir iedzīvotāju skaita saglabāšana.**

3.2. Ilgtermiņa stratēģiskie mērķi un prioritātes

Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada ilgtermiņa attīstībai ir noteikti trīs ilgtermiņa sadarbības mērķi un septiņas ilgtermiņa sadarbības prioritātes (skatīt attēlu Nr.5). Tie ir pakārtoti abu pašvaldību kopīgajai vīzijai un to sasniegšana tiks veikta gan katrai pašvaldībai patstāvīgi, gan sadarbības formā, kur tas ir iespējams.

Attēls Nr.5: Ventspils valstspilsētas un novada ilgtermiņa sadarbības mērķi un prioritātes

Ilgtermiņa mērķis: Izglītota, radoša, sabiedriski aktīva, sociāli nodrošināta un veselīga sabiedrība

Mērķis paredz nodrošināt to, ka Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada iedzīvotājiem ir vienlīdzīga un savlaicīga piekļuve kvalitatīviem un izmaksu ziņā

3. Stratēģiskā daļa

pieejamiem pakalpojumiem neatkarīgi no to dzīves vietas. Ventspils valstspilsētā un Ventspils novadā mājā stipras ģimenes, iedzīvotāji ir veseli un gan fiziski, gan pilsoniski aktīvi. Tiek mazināta nevienlīdzība starp dažādu teritoriju iedzīvotājiem, attīstītas to prasmes un zināšanas konkurētspējīgākai abu pašvaldību attīstībai. Mērķa izpilde balstās uz iedzīvotāju apmierinātību ar valstspilsētas un novada sniegtajiem pakalpojumiem, jaunu izglītības, kultūras, sporta un sociālo iespēju attīstību, kas uzlabos dzīves vides pievilcību, tādējādi saglabājot iedzīvotāju skaitu.

Prioritāte 1: Veselīga dzīvesveida, radošas un izglītotas sabiedrības attīstība

Šī Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada ilgtermiņa prioritāte aptver uz sabiedrību vērsto pakalpojumus un atbalstu tās attīstībai. Veselīgs dzīvesveids ir stūrakmens veselīgiem un laimīgiem iedzīvotājiem, līdz ar to valstspilsētas un novada prioritāte ir nodrošināt pieeju kvalitatīviem veselības aprūpes, sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumiem, kā arī pilnveidot sociālās aizsardzības sistēmu. Svarīgi nodrošināt nepieciešamos veselības aprūpes pakalpojumus gan pilsētas, gan novada iedzīvotājiem, t.sk., organizēt veselības veicināšanas aktivitātes, informējot sabiedrību par veselīga dzīvesveida paradumiem un nodrošinot plaša spektra sporta un aktīvās atpūtas iespējas dažāda vecuma iedzīvotājiem.

Ne mazāk svarīga, kā fiziskā veselība, ir arī psihiskā veselība, kas ļauj katram individuam maksimāli realizēt savas spējas, tikt galā ar dzīves situācijām, strādāt produktīvi un dot ieguldījumu sabiedrībai. Viens no psihiskās veselības stūrakmeņiem ir izglītība, turklāt tā var ļaut tālāk uzlabot ekonomiskās izaugsmes un konkurētspējas rādītājus. Tādēļ būtiski nodrošināt izglītības iespējas dažādām sabiedrības grupām – pamatzglītība, augstākā izglītība, mūžizglītība un interešu izglītība. Valstspilsētas un novada iedzīvotājiem ir vienlīdzīga piekļuve dažādām izglītības programmām, kā arī izglītības programmas tiek organizētas sasaistē ar mūsdienu tendencēm, t.i., digitālo prasmju attīstīšana, viedās specializācijas jomas u.t.t. Lai uzlabotu izglītības kvalitāti un pieejamību, nepieciešams plānot jauno pedagogu atbalsta pasākumus. Lai rūpētos par veselīgu un daudzpusīgu bērnu attīstību un veicinātu vecāku atgriešanos darba tirgū, ieteicams attīstīt pirmskolas izglītības, bērnu pieskatīšanas un brīvā laika pakalpojumus.

Iedzīvotāju radošumu vairo dažādu kultūras pakalpojumu un interešu izglītības iespēju attīstība dažādām vecuma grupām. Efektīvākai kultūras dzīves un radošās industrijas koordinēšanai iespējams izveidot radošo/kultūras industriju platformu, kas rūpētos par kultūras daudzveidību, t.sk., starptautiska, nacionāla un vietēja mēroga kultūras pieejamība.

Prioritāte 2: Mūsdienīga un iedzīvotājiem tuva pārvalde; Sabiedrības pašiniciatīva; Sadarbība; Viedo tehnoloģiju ieviešana

Šī prioritāte aptver inovāciju un aktīvas pilsoniskās iesaistes veicināšanu, lai uzlabotu Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada konkurētspēju un pārvaldību, veidotu jaunas darba vietas, kā arī attīstītu sadarbības iespējas ar kaimiņu pašvaldībām un citām Latvijas pašvaldībām. Prioritātes ietvaros abām pašvaldībām iespējams sadarboties administratīvo un pakalpojumu sniegšanas procesu modernizācijā un digitalizācijā, digitālo risinājumu koplietošanā. Sabiedrības pašiniciatīva tiek veicināta caur atbalstu brīvprātīgajam darbam un jauniešu programmām, sabiedrības saliedēšanas un sociālās

3. Stratēģiskā daļa

integrācijas pasākumiem. Nepieciešams investēt sabiedrības un publiskās pārvaldes prasmju attīstībā, lai veicinātu pāreju uz viedo specializāciju publisko pakalpojumu sniegšanā un saņemšanā, kā arī komunikācijā ar sabiedrību. Veselības un sociālās aprūpes pakalpojumu sniegšanas procesa modernizēšana sekmētu pakalpojumu pieejamības un efektivitātes uzlabošanu, tādējādi veidojot valstspilsētu un novadu par modernu vidi dzīvei un darbam. Vienlaikus viedo tehnoloģiju ieviešana sekmēs arī investoru interesi par pašvaldību, pozicionējot Ventspils valstspilsētu un Ventspils novadu kā mūsdienīgu un pievilcīgu teritoriju uzņēmējdarbībai. Prioritātes ietvaros pašvaldībām ir iespējams sadarboties, ieviešot aprītes ekonomikas principus pilsētvides plānošanā (profesionālās konsultācijas, apmācības programmas, zaļie iepirkumi utt.).

Ilgtermiņa mērķis: Pievilcīga un droša vide dzīvei, darbam un atpūtai

Mērķis paredz nodrošināt Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada vidi tādu, lai tiek izpildītas gan iedzīvotāju pamatvajadzības, gan sekmēta jaunu ģimeņu veidošana, pilnvērtīgs darbs un atpūta. Tas paredz kvalitatīvas un ilgtspējīgas dzīves vides, dzīvojamā fonda un teritoriju attīstību. Mērķa sasniegšana paredz investīciju piesaisti un savstarpēji koordinētu dzīvojamā fonda attīstību pilsētā un novadā, mūsdienīgas un konkurētspējīgas dzīvojamās vides radīšanu, kā arī noturīgas un videi draudzīgas infrastruktūras veidošanu. Tā rezultātā tiktu veicināta Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada iedzīvotāju skaita saglabāšana.

Prioritāte 3: Videi draudzīgas un ilgtspējīgas infrastruktūras attīstība

Prioritāte aptver jaunas infrastruktūras veidošanu un esošās atjaunošanu, radot pēc iespējas mazāku negatīvo ietekmi uz vidi (piesārņojums, siltumnīcefekta gāzes u.c.). Tas paredz zaļas infrastruktūras veidošanu, pašvaldību ceļu un ielu tīkla attīstību iedzīvotāju mobilitātes uzlabošanai, attīstot velosceļus un popularizējot dažādus mobilitātes veidus. Tikpat būtiski ir veidot tādu infrastruktūru, kas ir noturīga un droša pret dažādiem ārējās vides apstākļiem, piemēram, klimata pārmaiņām, kas izpaužas caur pastiprinātiem nokrišņiem un temperatūras svārstībām, satiksmes intensitāti, ceļu satiksmes negadījumiem u.c.

Plānojot inženierinfrastruktūras atjaunošanu vai izbūvi, tiks ņemti vērā vides aspekti un iedzīvotāji tiks mudināti pieslēgties valstspilsētas un novada centrālajiem tīkliem. Būtiski ir uzlabot vides pieejamību dažādiem publiskajiem pakalpojumiem, lai nodrošinātu dažādu sabiedrības grupu sociālo iekļaušanu. Attīstot vai atjaunojot kultūras infrastruktūru svarīgi saglabāt kultūrvēsturiskās un dabas vērtības.

Prioritāte 3: Tīra vide un klimatneitralitāte

Prioritāte aptver tādas dzīves un darba vides radīšanu, kurā iedzīvotāji jūtas veseli un dzīvo harmonijā ar dabu, investori ir ieinteresēti ieguldīt jaunu tehnoloģiju ieviešanā un piekrastes teritorijas tiek attīstītas atbilstoši vides prasībām. Tīra vide tiek veidota, attīrot un sakārtojot vēsturiski piesārņotas un degradētas teritorijas, kā arī ieviešot viedas, ilgtspējīgas tehnoloģijas publiskā un privātā sektora darbībā, kā rezultātā tiek panākts piesārņojuma un ietekmes uz vidi samazinājums. Tiek īstenota pāreja uz mazemisiju un bezemisiju transportlīdzekļiem. Svarīgi organizēt energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus valstspilsētas un novada ēkās, kā arī atbalstīt jaunu energoefektīvu ēku

3. Stratēģiskā daļa

būvniecību, kas ievērojami samazina siltumenerģijas patēriņu, uzlabo siltumenerģijas ražošanas efektivitāti un samazina siltuma zudumus. Nepieciešams palielināt atjaunojamo energoresursu īpatsvaru un stimulēt dažādu viedo tehnoloģiju izmantošanu, kas vienlaikus gan modernizē dažādus pakalpojumus un veicina to pieejamību, gan samazina ietekmi uz vidi.

Ilgtermiņa mērķis: Sadarbībā balstīta ekonomiskā vide, kurā tiek realizēta investīciju piesaiste, digitalizācija un viedo tehnoloģiju izmantošana

Mērķis paredz nodrošināt, ka Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada ekonomiskā vide ir pievilcīga potenciālajiem investoriem gan vietējā, gan starptautiskā mērogā, piedāvājot mūsdienīgus, konkurētspējīgus pakalpojumus un infrastruktūru. Ventspils valstspilsēta un Ventspils novads ir pievilcīgi tūrisma un kultūras galamērķi. Mērķa sasniegšana paredz uzņēmējdarbības vides pilnveidi, sadarbības veidošanu starp dažādām publiskām un privātām institūcijām, izglītības, zinātnes un biznesa sinerģijas veidošanu, tūrisma pakalpojumu attīstību. Īstenojot prioritāšu kopumu, tiek attīstīta valstspilsētas un novada ekonomika, uzlabota sabiedrības dzīves kvalitāte un saglabāts iedzīvotāju skaits.

Prioritāte 4: Konkurētspējīgas un daudzveidīgas uzņēmējdarbības attīstība

Lai sekmētu konkurētspējīgu un daudzveidīgu uzņēmējdarbības attīstību, nepieciešams turpināt attīstīt Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada priekšrocības, kā ostas infrastruktūra, daudzveidīgās izglītības iespējas, apstrādes rūpniecības, mežsaimniecības un lauksaimniecības, kā arī IKT nozares attīstība, kas attīsta produktus un pakalpojumus ar augstu pievienoto vērtību. Nepieciešams attīstīt ilgtspējīgu ostas teritorijas infrastruktūru un pakārtot tās darbību klimatneitralitātes mērķu sasniegšanai, kā arī veicināt savienojamību ar valsts un starptautiskas nozīmes transporta mezgliem. Nākotnē atbalstāma industriālo parku izveide, lai piesaistītu uzņēmumus un radītu jaunas darbavietas Ventspils valstspilsētā un Ventspils novadā. Nepieciešams attīstīt nākamās paaudzes tīklu, apdzīvotajās novada teritorijās, kā arī attīstīt platjoslas infrastruktūru.

Prioritāte 5: Izglītības, zinātnes un biznesa kompleksa sadarbība; Energoefektivitāte; Inovāciju radīšana un pārnese, viedo tehnoloģiju plaša izmantošana

Lai veidotu konkurētspējīgu un mūsdienīgu uzņēmējdarbības vidi, nepieciešams ieviest dažādus viedo tehnoloģiju risinājumus, kas ne tikai samazina ietekmi uz vidi, bet arī veicina pāreju uz automatizāciju un robotizāciju, paaugstinot ražošanas procesa un pakalpojumu sniegšanas produktivitāti un radot jaunas darba vietas augsti kvalificētam darba spēkam. Lai sekmētu šādu tehnoloģiju un inovāciju ieviešanu, nepieciešams veidot sadarbību starp izglītības, zinātnes iestādēm un privāto sektoru. Sadarbību iespējams veidot caur kopīgu inovāciju un zināšanu platformu, kuras ietvaros starpinstitutionālā līmenī tiek koordinēta efektīva esošo resursu izmantošanu un sadarbība starp pašvaldībām un dažādām augstākās izglītības iestādēm un institūtiem. Inovatīvie risinājumi tiktu tālāk testēti un pārnesti biznesa vidē. Nepieciešams pētīt iespējas un ieviest aprites ekonomikas principus uzņēmējdarbībā, lai samazinātu nepieciešamo resursu apjomu un blakusproduktu, galaproduktu ietekmi uz vidi. Tāpat būtiski ir veicināt energoefektivitāti ražošanas un industriālajām ēkām.

3. Stratēģiskā daļa

Prioritāte 6: Vienota tūrisma piedāvājuma attīstība

Ventspils valstspilsēta un Ventspils novads ir bagāti ar kultūrvēstures pieminekļiem, ainaviskām dabas vietām un aktīvās atpūtas iespējām, kam jau pašlaik sabiedrībā ir populāra tūrisma galamērķa statuss. Nepieciešams attīstīt jaunus un vienotus tūrisma pakalpojumus, lai izlīdzinātu pastāvošo tūrisma sezonalitāti un arvien piesaistītu gan vietējos, gan ārvalstu tūristus, kas radītu papildus pienesumu ekonomikai. Tai pat laikā tūrisma infrastruktūras attīstību ieteicams atbalstīt saskaņā ar kultūras un dabas pieminekļu aizsardzības prasībām, saglabājot tos nākamajām paaudzēm.

3.3. Ekonomikas profils/ specializācija

Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada ekonomiskie profili ir atšķirīgi, kas paver sadarbības iespējas dažādās jomās, gan reģiona, gan nacionālā un starptautiskā mērogā. Ventspils valstspilsētas specializācija ietver mūsdienīgu un plaša klāsta dažādu jomu pakalpojumu nodrošināšanu un modernu industriju un tehnoloģiju veidošanu, t.sk., nodrošinot nacionālo un starptautisko sasniedzamību, savukārt novada uzņēmumi galvenokārt darbojas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarēs. Abām teritorijām ir kopēja interese par tūrisma un atpūtas pakalpojumu attīstību.

3.3.1. Ventspils valstspilsētas pašvaldības ekonomikas profils

Ventspils valstspilsēta saskaņā ar Latvija 2030 ietvertajiem valsts attīstības principiem ir Baltijas jūras reģiona līmeņa un Latvijas nacionālas nozīmes attīstības centrs. Tāpēc tās attīstības procesi ir skatāmi plašākā mērogā nekā tikai pilsētas kontekstā, kā arī stratēģijā jāietver attīstības izaicinājumi, kuru rezultāti sniedzas pāri pilsētas administratīvajām robežām un pozitīvi ietekmē apkārtējās teritorijas un reģionu kopumā.

Latvija 2030⁷⁶ Ventspils valstspilsētai noteikts kļūt par loģistikas, izglītības, zinātnes un inovāciju centru, kas būs viens no valsts attīstības vadošajiem virzītājspēkiem ar pieaugošu starptautisko potenciālu. Kopā ar Liepāju šīs pilsētas sadarbosies ar Kuldīgu, Talsiem un Saldu, nodrošinot specializēšanos konkurētspējīga tranzīta un loģistikas biznesa jomā, kā arī tehnoloģiski modernā pārtikas produkcijas ražošanā, zvejniecībā un tūrismā.

Balstoties uz Ventspils valstspilsētas loģistikas un multimodālo transporta pakalpojumu nodrošinājumu, izglītības iespējām, zinātnes un pētniecības potenciālu, ģeogrāfisko novietojumu un tās lomu valsts attīstībā, Latvija 2030 Ventspils valstspilsētai paredz šādus attīstības mērķus:

- Ventspils valstspilsētai ir jāpārprofilējas par ekonomiskās izaugsmes un zināšanu radīšanas centru, ekonomiskās attīstības dzinējspēku;

⁷⁶ Pieejams: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/Latvija_2030_6.pdf

3. Stratēģiskā daļa

- Ventspils valstspilsētai ir jānostiprinās kā konkurētspējīgam partnerim Baltijas jūras reģiona valstu pilsētu tīklā, pildot starptautiskas nozīmes attīstības centru lomu transnacionālajā un pārrobežu sadarbībā;
- Ventspils valstspilsētai ir jāklūst par inovāciju, augstas pievienotās vērtības rūpniecības un inženierozaru (īpaši elektronikas, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju jomā), kā arī loģistikas un tranzīta attīstības centru Baltijas jūras reģionā.

Valstspilsētas ekonomiskais profils definēts, ņemot vērā tās ģeogrāfisko novietojumu, sasniedzamību, vēsturisko ekonomiskās vides un uzņēmējdarbības veidu attīstību, kā arī nacionālas attīstības centram izvirzītos pienākumus un atbildību. Attēls Nr.6 apkopo Ventspils valstspilsētas specializāciju un ekonomisko profilu reģionālā, nacionālā un starptautiskā mērogā.

Attēls Nr.6: Ventspils valstspilsētas specializācija reģionālā, nacionālā un starptautiskā mērogā (Avots: Ventspils pilsētas attīstības programmas 2021.-2027.gadam 1.redakcija)

Ventspils valstspilsētas ekonomisko profilu veido:

- Nozares, kuru attīstībai valstspilsētā ir vēsturiski izveidojies pamats – attīstībai piemērota infrastruktūra, uzkrātas zināšanas un pieredze, kā arī izdevīgāka ģeogrāfiskā atrašanās vieta

Ventspils valstspilsētas osta atrodas ES, NVS un Centrālās Āzijas reģionu transporta savienojumu punktā un ir viens no Austrumu-Rietumu tranzīta koridora un Eiropas

3. Stratēģiskā daļa

nozīmes TEN-T transporta pamattīkla savienojumu mezgliem Latvijā un Baltijas jūras reģionā. 2017.gadā lielākā daļa nodarbināto strādāja transporta un uzglabāšanas nozarē (18 %), apstrādes rūpniecības nozarē (12 %) un vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības; automobiļu un motociklu remonta nozarē (12 %). Šīs nozares kopā veido aptuveni 77 % no visu pilsētas uzņēmumu saražotās produkcijas vērtības un 67 % no visu pilsētas uzņēmumu pievienotās vērtības.

— Nozares, kuras sniedz komercpakalpojumus ražojošajām nozarēm

Ventspils augstskolā jau vairāk nekā 10 gadus darbojas Ventspils Starptautiskais Radioastronomijas centrs, kura virsmērķis ir kļūt par atzītu un atpazītu IKT, inženierzinātņu un dabaszinātņu pētniecības institūciju Baltijas valstīs. Ventspils pilsēta aktīvi organizē dažādus izglītojošus pasākumus IKT nozarē un attīsta infrastruktūru, balstoties uz IKT uzņēmumu vajadzībām, lai padarītu Ventspili daudz redzamāku Eiropas IKT kartē. 2014.gadā tika izstrādāta Ventspils IKT nozares attīstības stratēģija un rīcības plāns 2014.-2020.gadam, ko plānots izstrādāt arī 2021.-2027.gada periodam. 2020.gada 22.jūlijā tika parakstīts saprašanās memorands par Eiropas Digitālās inovācijas centra (European Digital Innovation Hub) apvienības izveidi, kopēji veidojot nacionālo pieteikumu Eiropas Digitālā Inovāciju centra izveidei Latvijā⁷⁷. Starp memoranda dalībniekiem ir arī Ventspils Augsto tehnoloģiju parks, kas šobrīd ir vienīgais Latvijā darbojošais Digitālo inovāciju centrs⁷⁸, kas sniedz informēšanas un prasmju radīšanas, zināšanu un sadarbības tīklu, koprades infrastruktūras nodrošināšanas, pētījumu, biznesa attīstības pakalpojumus digitalizācijas jomā.

— Nozares, kuras veicina vispārēju interesi par pilsētu, mudina uz viesošanos tajā un tajā ražoto preču un sniegto pakalpojumu iegādi

Tūrisma nozare Ventspils valstspilsētā tiek veiksmīgi attīsta un ir viena no vadošajām jomām Ventspils pilsētā. Mākslas, izklaides un atpūtas darbības veida pievienotā vērtība Ventspils pilsētā 2017.gadā bija 4 444 tūkst. EUR un produkcijas vērtība sasniedza 7 247 tūkst. EUR.

— Nozares, kuras sniedz pakalpojumus iedzīvotājiem

Ventspils valstspilsētas izglītības iestādes nodrošina izglītības apguvi mūsdienās pieprasītās profesijās IKT un citās jomās gan valstspilsētas, gan reģiona, gan valsts, gan starptautiskā līmenī. Viena no iestādēm – Ventspils Digitālais centrs – ir pilnībā specializējusies datorprasmju un tehnoloģiju interešu izglītības nodarbību organizēšanā, kas veicina gan skolēnu, gan pieaugušo, gan uzņēmēju digitālās prasmes. Ventspils valstspilsētā ir izveidots Ventspils biznesa atbalsta centrs, kura mērķis ir motivēt veidot jaunus uzņēmumus un motivēt esošos uzņēmējus uzsākt uzņēmējdarbību Ventspilī, asistēt šajā procesā un palīdzēt risināt dažādus ar uzņēmējdarbības uzsākšanu saistītus jautājumus, informēt sabiedrību par atbalsta iespējām Ventspilī un nodrošināt biznesa atbalsta instrumentu pieejamību. Ventspilī atrodas Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca, kas ir daudzprofilu reģionālā slimnīca ar filiāli Talsos.

⁷⁷ <https://www.itbaltic.com/single-post/2020/07/23/PARAKSTA-MEMORANDU-PAR-EIROPAS-DIGIT%C4%80L%C4%80-INOVC%C4%80CIJU-CENTRA-IZVEIDI>

⁷⁸ <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/digital-innovation-hubs-tool>

3. Stratēģiskā daļa

3.3.2. Ventspils novada pašvaldības ekonomikas profils

Ventspils novada specializācija norāda esošās spēcīgākās jomas un potenciālos ekonomiskās attīstības virzienus:

- Meži aizņem lielāko daļu novada teritorijas, mežsaimniecība ir vēsturiski nozīmīga nozare. Veiksmīgi attīstās mežizstrādes un kokapstrādes nozares;
- Baltijas jūras piekraste, iekšzemes ūdens resursi (upes un ezeri), tīrā vide, kultūrvēsturiskie un dabas resursi veicina tūrisma jomas attīstību;
- Novadā attīstīta lauksaimniecība, attīstās arī netradicionālā lauksaimniecība, kas ieņem nozīmīgu lomu arī tūrisma nozarē.

Attēls Nr.7: Ventspils novada specializācija reģionālā, nacionālā un starptautiskā mērogā (Ventspils novada attīstības programma 2019.-2026.gadam)

Nākotnē būtisku jomu novada attīstībā ieņems atjaunojamās enerģijas ražošana. Vairākos novada pagastos izvietotas gan atsevišķas vēja elektrostacijas, gan izveidoti vēja parki. Liels potenciāls ir derīgo izrakteņu ieguvē, jo novada teritorijā atrodas gan būvmateriālu derīgo izrakteņu atradnes, gan kūdras un sapropeļa atradnes.

Ilgspējīgai attīstībai ir jābūt Ventspils novada izaugsmes pamatā, jo teritorijā atrodas liels skaits īpaši aizsargājamu un neskartu dabas objektu, kā arī saglabāties izcils kultūrvēsturiskais mantojums ar vietējo iedzīvotāju paaudžu paaudzēs koptām tradīcijām.

4. Telpiskās attīstības perspektīva

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Atbilstoši VARAM 2021.gada dokumentam "Vadlīnijas pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģiju izstrādei", šīs nodaļas saturā iekļaujama šāda informācija:

- Saskaņota telpiskās attīstības perspektīva – apjomīgāka, jo ietver abu pašvaldību attīstībai nozīmīgākās telpas un telpiskās struktūras elementus, kas attēloti dažādos mērogos. Vienlaikus dokumentam jābūt kompaktam un koncentrētam, tādēļ daudzās, katrai pašvaldībai specifiskās tēmas būs jārisina tematiskajos plānojumos
- Konceptuālāka pieeja vai detalizētāks risinājums;
- Veido brīvā formā, maksimāli īsu, koncentrētu aprakstu, ko papildina ar grafiskajiem attēliem;
- Vadlīnijas teritoriju plānošanai un attīstībai. Priekšnosacījumi teritorijas plānojumam un lokālplānojumam.

4.1. Saskaņota telpiskās attīstības perspektīva

Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada telpiskās attīstības perspektīva grafiski ataino un apraksta vēlamā teritorijas struktūru un attīstības perspektīvas līdz 2030.gadam šādos tematos:

- Apdzīvojuma struktūra un priekšlikumi attīstības centru izvietojumam;
- Galvenie transporta koridori un infrastruktūra;
- Dabas teritoriju telpiskā struktūra;
- Ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas un citas īpašas teritorijas;
- Prioritāri attīstāmās teritorijas.

Telpiskās attīstības perspektīvas mērķis ir radīt līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus abu pašvaldību iedzīvotājiem caur kvalitatīvas infrastruktūras un publisko pakalpojumu pieejamību, uzņēmējdarbības attīstību un saskaņotām vides aktivitātēm. Ņemot vērā Baltijas jūras piekrastes un kultūrvēstures nozīmi gan valstspilsētas, gan novada iedzīvotājiem, telpiskās attīstības perspektīva ietver nosacījumus daudzveidīgā dabas un kultūras mantojuma saglabāšanai.

Potenciāli straujāku teritorijas izaugsmi veicinās spēcīga telpiski un funkcionāli saliedēta novada un valstspilsētas apdzīvojuma pilnveidošana, kurā, saglabājoties Ventspils valstspilsētas kā galvenā centra vadošajai lomai, lielākās Ventspils novada apdzīvotās vietas, kā novada nozīmes attīstības centri, stiprinās iespēju dominēt apkārtnes teritorijā (pagastu vai vairāku pagastu teritorijās).

Apdzīvoto vietu telpiskās attīstības perspektīva paredz priekšnoteikumus Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada teritoriālo struktūru integrētai attīstībai. Ilgtermiņa attīstības stratēģija apkopo dažādu attīstības centru potenciālu un kapacitāti, nosakot to lomu kopējā apdzīvoto vietu tīklā.

Telpiskās attīstības perspektīva ir veidota, saglabājot spēkā esošo perspektīvu no Ventspils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam un Ventspils novada

4. Telpiskās attīstības perspektīva

ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam. Tā veidota iespēju robežās kompakti un koncentrēti, un daudzās, katrai pašvaldībai specifiskās tēmas būs jārisina tematiskajos plānojumos.

4.2. Apdzīvojamā struktūra un priekšlikumi attīstības centru izvietojumam

Ventspils valstspilsētas un novada teritorijas apdzīvojamā struktūra paredz:

- Ventspils valstspilsētu kā kopējā Ventspils apdzīvoto vietu tīkla⁷⁹ attīstības centru;
- Pilteni, Ugāli, Ventavu, kā novada nozīmes attīstības centrus;
- Anci, Blāzmu, Jūrkalni, Popi, Tārgali, Stiklus, Usmu, Užavu, Ziras, Zlēkas, Zūras, Vārvi, kā vietējās nozīmes attīstības centrus.

Apdzīvoto vietu tīkla attīstības mērķi ir nodrošināt līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus visu Ventspils centru iedzīvotājiem, kā arī teritoriju attīstību nodrošināt harmonijā ar dabas teritorijām, īpaši, Baltijas jūras piekrasti. Svarīgi veidot un stiprināt vertikālas saites starp valstspilsētu un novadu, sniedzot apdzīvoto vietu iedzīvotājiem piekļuvi kvalitatīviem un pieejamiem sabiedriskajiem pakalpojumiem – veselības aprūpi, izglītību, kultūru u.c.

4.2.1. Ventspils valstspilsētas pašvaldības apdzīvojamā struktūra

Ventspils valstspilsētas telpisko struktūru raksturo tās ģeogrāfiskais dalījums Ventas kreisā krasta un Ventas labā krasta apbūves rajonos. Pilsētas daļas abpus Ventai vieno divi autotransporta tilti, un arī dzelzceļa tilts.

Ventspils valstspilsētas urbānā struktūra ir divdaļīga – vienas daļas risinājumi vērsti uz mūsdienīgas un daudzfunkcionālas pilsētas integrētu attīstību ar jauktu teritorijas izmantošanu, otras daļas telpiskos risinājumus un attīstību nosaka ostas un augošas rūpniecības pilsētas specifika, kur dominē loģistikas un rūpniecības infrastruktūras tīkli.

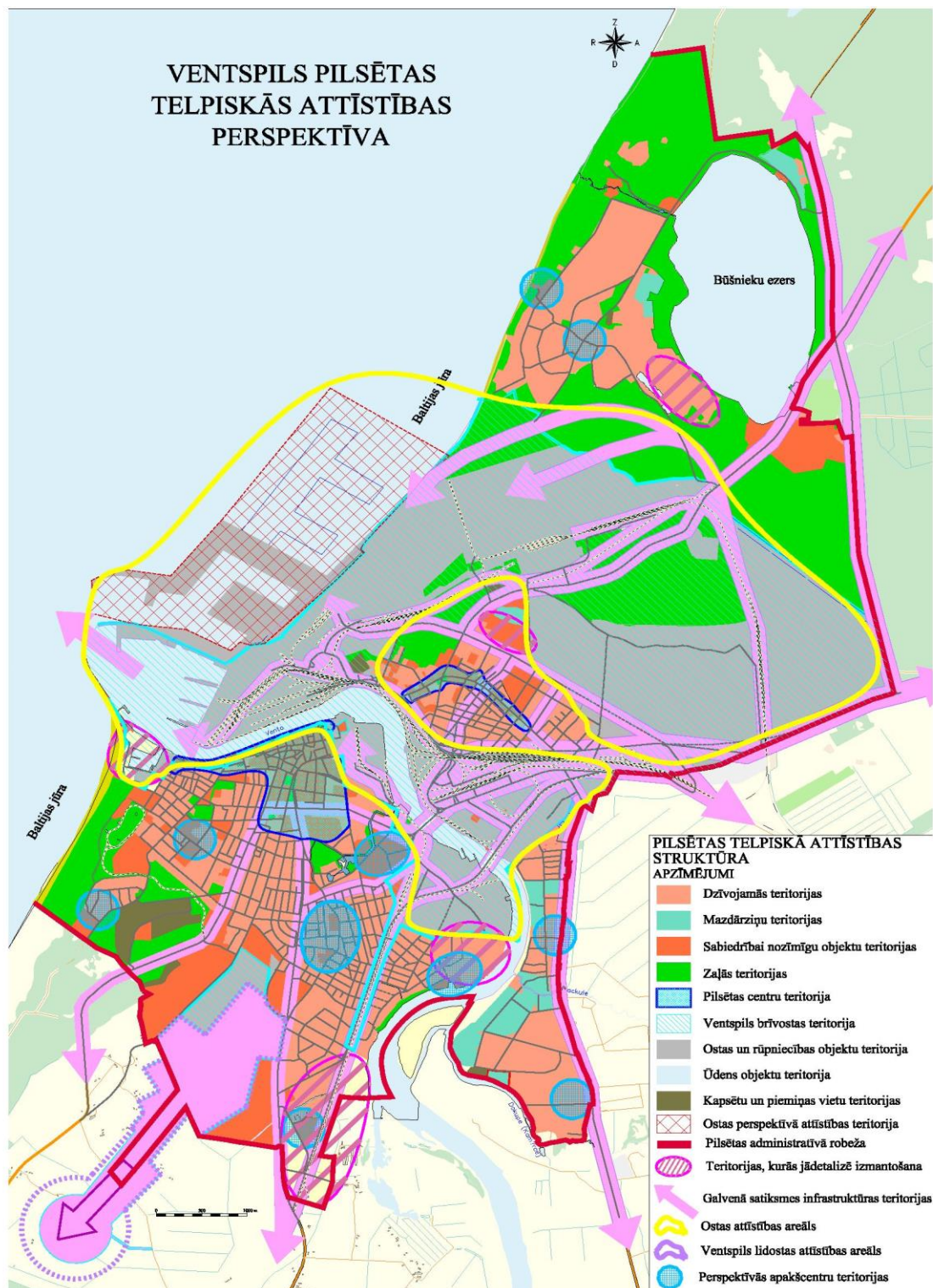
Pilsētas telpiskās attīstības struktūras galvenie elementi (Attēls Nr.8) ir strukturēti šādās tematiskajās daļās:

- Dzīvojamā un sabiedriskas nozīmes apbūves telpiskā struktūra;
- Pilsētas zaļā telpiskā struktūra (sadaļa “Dabas teritoriju telpiskā struktūra”);
- Ostas, rūpniecības teritoriju un maģistrālo inženierkomunikāciju telpiskā struktūra (sadaļa “Citas ilgtermiņa attīstībai nozīmīgas teritorijas”);
- Satiksmes infrastruktūra (sadaļa “Galvenie transporta koridori un infrastruktūra”).

⁷⁹ Saskaņā ar VARAM Vadlīnijām pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģiju izstrādei (projekts)

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Attēls Nr.8: Ventspils pilsētas telpiskās attīstības struktūra

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Dzīvojamā un sabiedriskas nozīmes apdzīvojuma struktūra (Attēls Nr.9)

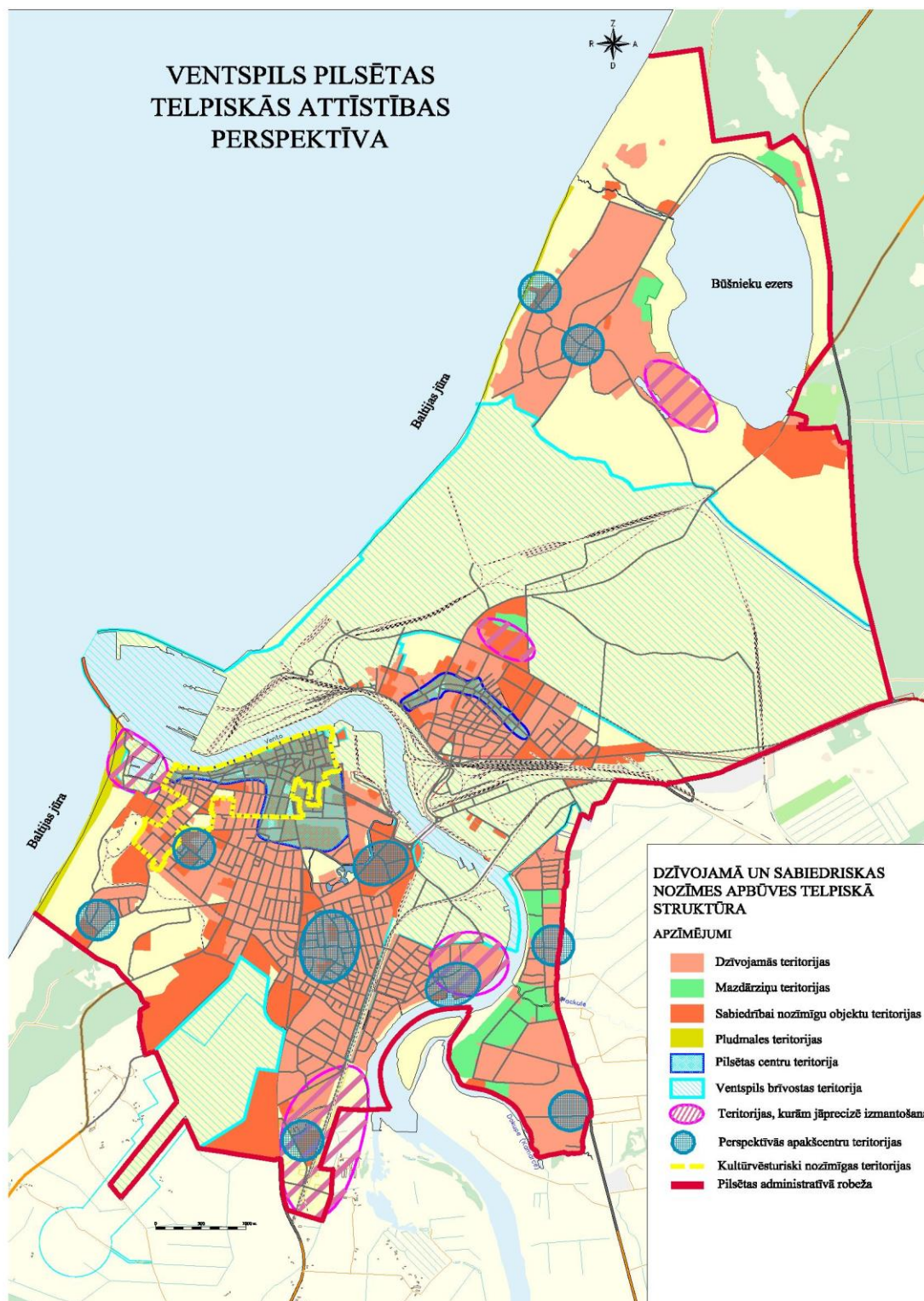
Ventspils valstspilsētas apdzīvojuma struktūra ir tieši saistīta ar pilsētas ģeogrāfisko sadalījumu Ventas kreisā krasta un Ventas labā krasta apbūves daļās. Pilsētā ir divi izteikti, bet atšķirīga mēroga centri – pilsētas galvenais centrs kreisajā krastā un centrs Pārventā Ventas labajā krastā.

Lielākā daļa iedzīvotāju mājo Ventas kreisajā krastā, kur atrodas arī pilsētas galvenais centrs un Vecpilsēta. Ventas kreisās puses urbāno telpu raksturo individuālo ēku, daudzstāvu daudzdzīvokļu, kā arī mazstāvu daudzdzīvokļu namu apbūve.

Pilsētas labajā krastā (Pārventā) vairāk dominē daudzstāvu daudzdzīvokļu apbūve. Pārventā vietām dzīvojamā apbūve robežojas ar komercapbūvi, ražošanas un ostas infrastruktūras telpām.

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Attēls Nr.9: Dzīvojamā un sabiedriskas nozīmes apdzīvojuma struktūra

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Ventspils valstspilsētas attīstības centri:

- 1) Pilsētas centrs – teritorijas centrālā daļa Ventas kreisā krasta apbūves rajonā teritorijā starp Saules, Mēness, Pāvila, Kuldīgas, Sporta ielu, iekļaujot Ventspils olimpiskā centra teritoriju līdz Brīvības ielai, Brīvības ielu līdz Kuldīgas ielai, Kuldīgas ielu līdz Prāmja ielai, Prāmja ielu līdz Ventas upes piekrastei, Ventas upes piekrasti, iekļaujot īpašumus Valdemāra ielā 24b, Loču ielā 1 un Karlīnes 40, Valdemāra ielu līdz Avotakas laukumam, Pils ielu līdz Saules ielai. Pilsētas centra teritorija daļēji sakrīt ar vēsturisko pilsētas pirmsākumu, iekļaujot Lineārā centra apbūves struktūru.

Vadlīnijas pilsētas centra attīstībā – ieteicams panākt izteiksmīgas pilsētvides veidols iekļaujot atjaunotās kultūrvēsturiskās vērtības. Pilsētas centrā, lai saglabātu apdzīvojuma struktūru vienlaicīgi veicinot komercdarbību, tiek pieļauta jaukta dzīvojamā un komerciāla rakstura apbūve, kas paredz dzīvojamo māju pirmajos stāvos izvietot komerciāla rakstura un darījumu iestāžu objektus.

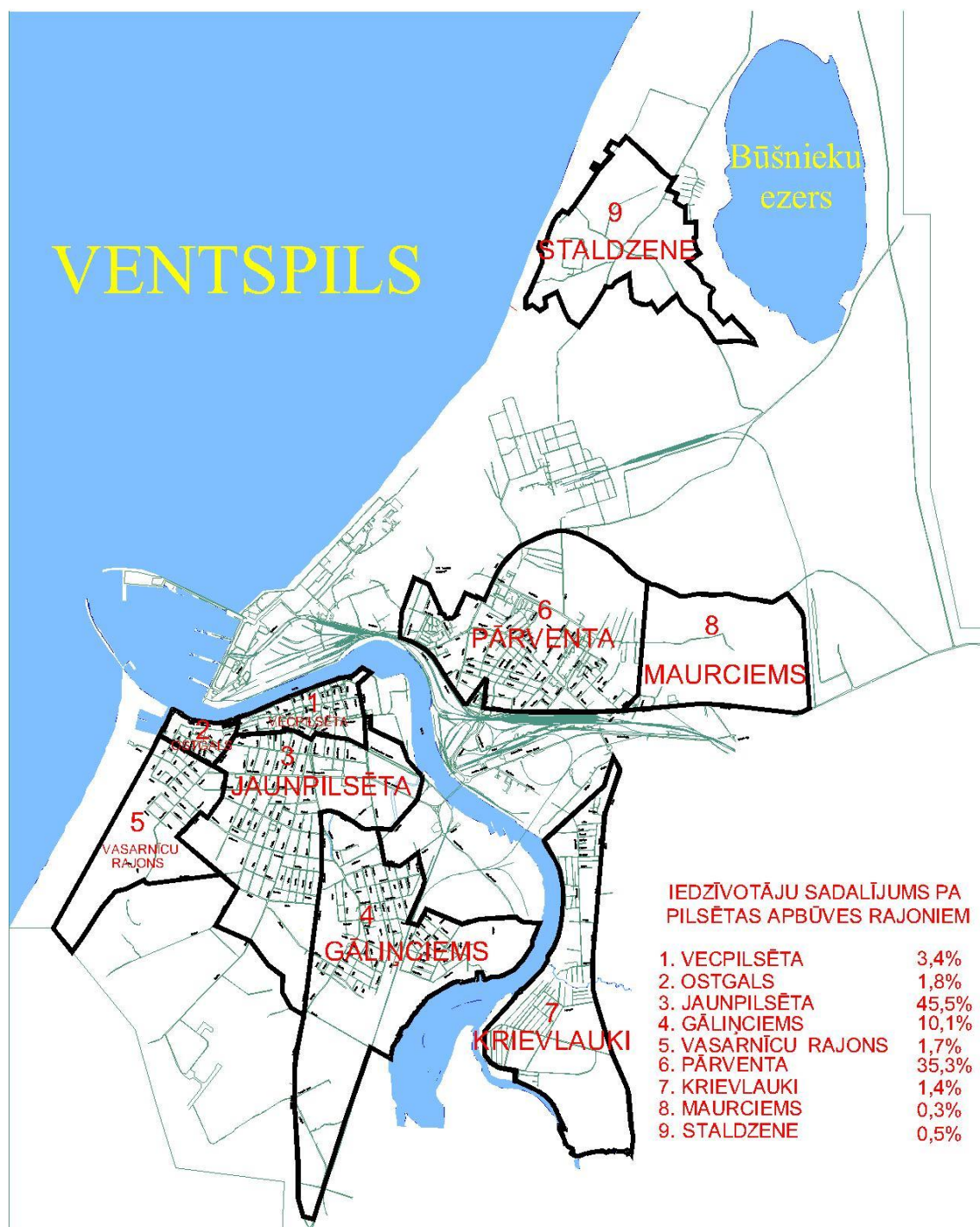
- 2) Pārventas centrs – teritorija no Dzintaru ielas, iekļaujot Talsu ielas nepāru puses zemes gabalus, iekļaujot zemes gabalu Talsu ielā 37, pa iedomātu līniju iekļaujot zemes gabalu Tārgales ielā 5, pa Jaunprojektējamo ielu līdz Ugāles ielai, pa Ugāles ielu iekļaujot īpašumus Ugāles ielā 12/14 un Spāres ielā 3, Spāres ielā 4, Stendes ielā 5, Stendes ielā 4/6, Tārgales ielas nepāru puses zemes gabalus no Embūtes ielas līdz Stacijas ielai, Tārgales ielu no Stacijas ielas līdz Rinda ielai, Tārgales ielas nepāru puses zemes gabalus no Rindas ielas līdz Siguldas ielai, Tārgales ielas pāru puses zemes gabalus no Siguldas ielas līdz Kaļķu ielai, iekļaujot zemes gabalu Kaļķu ielā 1, pa Ozolu ielu līdz Lidotāju ielai iekļaujot zemes gabalus Lidotāju ielā 24, Lidotāju ielā 26, Lidotāju ielā 21 un Talsu ielā 26, Strīķu iela līdz Balastu iela, Balstu iela līdz Talsu iela, iekļaujot zemes gabalus Talsu ielā 2, Talsu ielā 4.

Vadlīnijas Pārventas centrā attīstībai – darījumu iestāžu un komerciāla rakstura apbūvju veidošana, vienlaicīgi saglabājot dzīvojamās apbūves funkciju. Pārventas centra teritorija paredzēta jauktam zemes lietošanas mērķim – jauktas dzīvojamās un darījumu iestāžu, komerciāla rakstura apbūves un sabiedriskas nozīmes objektu apbūves vajadzībām.

Pilsētas teritoriju var nosacīti iedalīt šādās apbūves teritorijās (Attēls Nr.10) – Vecpilsēta, Ostgals, Jaunpilsēta, Gāliņciems, Vasarnīcu ielas apbūves rajons, Pārventa, Krievlauki, Staldzene un Maurciems.

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Attēls Nr.10: Ventspils valstspilsētas apbūves teritorijas

Vadlīnijas apdzīvojuma struktūras attīstībai un plānošanai

- Nākotnē paredzēts intensificēt apdzīvojuma apbūvi Vecpilsētā un pilsētas galvenajā centrā, paredzētas jaunas individuālās apbūves dzīvojamās teritorijas Ventas labajā krastā – Staldzenē un Krievlaukos, savukārt Ventas kreisajā krastā – uz Dienvidiem

4. Telpiskās attīstības perspektīva

un Dienvidrietumiem no esošās apbūves, saskaņā ar Teritorijas plānojumu. Tuvākajos gados prioritāri būtu intensificējama, attīstāma apdzīvojuma apbūve valsts nozīmes pilsētībūvniecības pieminējamā teritorijā – Vecpilsētā, kā arī veicināma apdzīvojuma apbūves attīstība Ostgalā.

- Ventspils daudzdzīvokļu dzīvojamo rajonu raksturīga iezīme, ko ieteicams ņemt vērā nākotnē, ir labiekārtoti iekšējie kvartāli, nodrošinot bērnu rotaļu, fizisko aktivitāšu un āra atpūtas iespējas un ērtu pārvietošanos.
- Viens no svarīgākajiem virzieniem jaunā apdzīvojuma attīstībā līdzās drošībai ir apbūves cilvēcīgā mēroga un ainavisko principu ievērošana. Zaļā struktūra, apstādījumi un citi objekti ir būtisks ārtelpu elements dzīvojamās teritorijās.
- Vecpilsēta un pilsētas centrs ir augstvērtīgas pilsētībūvnieciskas, arhitektūras un pilsētāinas teritorijas. Ventspils valstspilsētas vēsturiskais centrs ir pilsētībūvniecības pieminēklis. Valsts kultūrvēsturiska nozīme ir arī Zvejnieku ciema teritorijai (Ostgals), pilsētas nozīmes kultūrvēsturiska vērtība ir Vasarnīcu ielas rajonam. Attīstot un labiekārtojot šīs teritorijas, ieteicams saglabāt vēsturiskajai pilsētāinai raksturīgās iezīmes.
- Pilsētas galvenajā centrā un Jaunpilsētā jauktā dzīvojamā apbūve mijas ar darījumu un sabiedrisko apbūvi. Šajā rajonā izvietoti ne tikai ikdienā izmantojamie publiskie un citi pakalpojumi, bet darbojas institūcijas, kas apkalpo plašāku reģionu.
- Abās Ventas pusēs ir pieejami pirmsskolas un vispārējās izglītības iestāžu pakalpojumi, primārās veselības aprūpes pakalpojumi, iespēja vērsties pie pašvaldības.

4.2.2. Ventspils novada pašvaldības apdzīvojuma struktūra

Ventspils novadā ieteicams veidoties spēcīgai un līdzsvarotai apdzīvoto vietu struktūrai, kas nodrošina pēc iespējas līdzvērtīgākus dzīves un darba apstākļus visā novada teritorijā. Novada apdzīvojumam ieteicams darboties kā vienotam veselumam, spējot nodrošināt augstu dzīves kvalitāti novada dažāda līmeņa apdzīvotajās vietās.

Apdzīvojuma struktūrai ieteicams pilnveidoties harmonijā ar dabas teritorijām (piejūras, mežu, lauksaimniecības zemju un ūdeņu areāliem) un līdzsvarojot Ventspils aglomerācijas, Piltenes pilsētas, novada ciemu un lauku teritoriju attiecības.

Attīstības centri, vienlaicīgi veidojot vertikālās saites ar Ventspils valstspilsētu, attīstīs horizontālas saites ar citiem tuvējiem ciemiem un apdzīvotajām vietām. Dažādo apdzīvojuma struktūras elementu savstarpējo saikņu attīstīšanos veicinās sekmīgi noteikta funkciju, nodrošināmo pakalpojumu sadalījums un atbilstošas infrastruktūras tīkls.

Apdzīvojuma struktūras stiprināšanas mērķis ir paaugstināt novada spēju konkurēt ar citiem Kurzemes plānošanas reģiona novadiem, veicināt novada līdzsvarotu attīstību un izaugsmi caur:

- Kvalitatīvu dzīves vidi, mazinot teritoriālās atšķirības;

4. Telpiskās attīstības perspektīva

- Pilnveidotu novada telpisko struktūru, maksimāli izmantojot esošo potenciālu;
- Pievilcīgu vidi Piltenes pilsētā un ciemos, atbilstoši teritorijas ekonomiskajām aktivitātēm;
- Visu līmeņu apdzīvoto vietu attīstības atbalstu, palielinot pieejamos pakalpojumus atbilstoši attīstības centru un apkārtējo teritoriju resursiem un atrašanās vietas priekšnosacījumiem;
- Jaunās kompaktās apbūves koncentrēšanos galvenokārt pastāvošajos apdzīvojuma centros, lai saglabātu neapbūvētas teritorijas ekoloģiskā līdzsvara uzturēšanai, novada iedzīvotāju un viesu rekreācijai;
- Priekšnoteikumiem lauku teritorijām tradicionālā izklaidus apdzīvojuma attīstībai;
- Vienlīdzīgām iespējām nokļūt līdz visu līmeņu centriem ikvienam iedzīvotājam, īpaši lauku teritorijās.

Apdzīvojuma centru līmeņi

Pilsētas un ciemi stratēģiskajos attīstības plānošanas dokumentos atkarībā no to attīstības pakāpes tiek apzīmēti kā attīstības centri, veidojot policentriskās attīstības struktūru. Saikne starp lauku teritorijām un attīstības centriem nodrošinās līdzsvarotu un vienotu Ventspils novada un Kurzemes plānošanas reģiona attīstību.

Novada apdzīvojuma struktūru veido nosacīti trīs līmeņu attīstības centri (Attēls Nr.11):

- Novada nozīmes attīstības centri;
- Vietējas nozīmes attīstības centri;
- Ciemi.

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Attēls Nr.11: Ventspils novada apdzīvojuma struktūra

Attīstības centram, atbilstoši tā līmenim, tiek noteikts vēlamo pakalpojumu apjoms, ko nosaka esošās un plānotās apdzīvotās vietas ekonomiskās aktivitātes, pieejamā infrastruktūra, cilvēkresursi, to izvietojums un sasniedzamība.

Novada teritorija robežojas ar nacionālas nozīmes attīstības centru – Ventspils valstspilsētu. Tā ir nozīmīgs, kultūras, izglītības un tūrisma centrs ne tikai Ventspils novadam, bet arī Kurzemes plānošanas reģionam.

Novada nozīmes attīstības centri

Kā novada nozīmes attīstības centri noteikti ciemi, kuru funkcijas un apkalpes zonas nozīmīgas plašākā novada teritorijā – Piltene, Ventava, Ugāle. Novada nozīmes centriem ieteicams kļūt par apdzīvotības struktūras balstu, nodrošinot apkārtnē lauku teritoriju attīstību un dzīvotspēju. Tiem ieteicams attīstīties kā daudzfunkcionāliem pakalpojumu centriem, un jānodrošina pakalpojumi mazāku lauku apdzīvotajām vietām un viensētu iedzīvotājiem, saglabājot lauku teritoriju identitāti.

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Vietējās nozīmes attīstības centri

Kā vietējas nozīmes attīstības centri noteikti ciemi, kuru funkcijas un apkalpes zonas nozīmīgas plašākā lauku teritorijā – Ance, Blāzma, Jūrkalne, Pope, Tārgale, Stikli, Usma, Užava, Ziras, Zlēkas, Zūras, Vārve. Ilgtermiņa mērķis vietējas nozīmes centriem – nodrošināt lauku apdzīvojuma saglabāšanu un identitāti, pamata pakalpojumu pieejamību un vides sakoptību.

Ciemi

Akmeņdziras, Amele, Amjūdze, Būšnieki, Cirpstene, Desciems, Dokupe, Gārzde, Irbene, Jaunciems, Jaunmuiža, Jaunupe, Jorņiņi, Krievlauki, Labrags, Leči, Lielirbe, Liepene, Lonaste, Lūžņa, Māteri, Miķeltornis, Ošvalki, Ovīši, Packules ciems, Pasieste, Puzenieki, Puzes muiža, Ragbrūzciems, Rinda, Sārnate, Spiņņi, Stendzes ciems, Topciems, Ūdrande, Vendzavas, Vēde, Virpe, pildīs vietējās ekonomiskās attīstības atbalsta centru lomu. Dažādojot pakalpojumu piedāvājumu, tie darbosies kā novada un vietējās nozīmes attīstības centru sadarbības posms.

Apkopojums par nodrošināmajiem pasākumiem novada nozīmes centros, vietējās nozīmes centros un ciemos ir attēlots Tabula Nr.3.

Tabula Nr.3: Ventspils novada nodrošinātie pasākumi

Novada nozīmes attīstības centri	Vietējās nozīmes attīstības centri	Ciemi
Dzīvojamās apbūves teritorijas, dzīvesvietas nodrošinājums		
Darbavietas/teritorijas, kas izmantojamas saimnieciskai darbībai, tai skaitā ražošanas objektu izvietojumam		
Pirmsskolas izglītības iestāde vai grupa	Pirmsskolas izglītības iestāde vai grupa / nodrošināts transports uz tuvāko izglītības iestādi	Nodrošināts transports skolēnu nogādāšanai uz tuvāko izglītības iestādi
Vispārējās izglītības iestāde	Vispārējās izglītības iestāde / nodrošināts transports uz tuvāko izglītības iestādi	Nodrošināts transports skolēnu nogādāšanai uz tuvāko izglītības iestādi
Interesu izglītības iestāde		
Atpūtas teritorijas		
Sporta teritorijas infrastruktūra	Publiski pieejamas sporta teritorijas	
Minimālais kultūras pakalpojumu grozs /bibliotēka, kultūras nams (klubs), muzejs vai ekspozīcija u. c.		
Asfaltbetona seguma ceļš līdz nacionālās nozīmes centram	Asfaltbetona seguma ceļš līdz novada vai nacionālās nozīmes centram vai reģionālajam autoceļam	Ceļš līdz augstākā līmeņa attīstības centram

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Novada nozīmes attīstības centri	Vietējās nozīmes attīstības centri	Ciemi
Mazumtirdzniecības un/vai pakalpojumu objekti		
Pašvaldības pārvaldes pakalpojumi/pagasta pārvaldes u.c.		
Sociālie pakalpojumi		
Primārās veselības aprūpes pakalpojumi		
Publiska interneta pieejamība		
Ūdensapgādes, kanalizācijas sistēmas un siltumapgādes nodrošinājums		

Pārējās apdzīvotās vietas

Pārējo apdzīvoto vietu – vēsturisku apdzīvotu vietu, viensētu un viensētu grupu plašāka attīstība netiek prognozēta. Tiek atbalstīta viensētu un to grupu pastāvēšana lauku teritorijā, lai saglabātu tradicionālo lauku apdzīvojamību veidu, veicinātu vienmērīgu lauku apdzīvotību, saglabātu kultūrainavu un tradīcijas.

Vadlīnijas apdzīvojamības struktūras attīstībai un plānošanai

- Novada teritorijā ieteicams veicināt tradicionālās apdzīvojamības struktūras saglabāšanu un attīstību, ievērojot pēctecības principu, papildinot un dažādojot esošās apdzīvotās vietas un izvairoties no jaunu apdzīvoto vietu veidošanās un nekontrolētas izplešanās.
- Novada teritorijas plānojumā, lokālplānojumos, tematiskajos plānojumos ieteicams veicināt novada līdzsvarotu, policentrisku un hierarhiski strukturētu apdzīvojamības sistēmu.
- Lai veicinātu novada teritorijas policentrisku attīstību, perspektīvā ieteicams stiprināt novada attīstības centru funkcijas, turpinot attīstīt daudzveidīgu pakalpojumu klāstu, transporta saites, inženierkomunikācijas, dzīvojamo fondu, kā arī rezervējot teritorijas ražošanas objektu izvietojumam un publiskajai ārtelpai. Ieteicams izvērtēt arī Ugāles ciema atbilstību reģionālās nozīmes attīstības centra statusam, kas varētu veicināt novada pastāvēšanu.
- Katra līmeņa apdzīvotajai vietai nepieciešams stiprināt tās saimniecisko virzienu, sabiedrisko lomu un unikālās iezīmes.
- Apdzīvojamības sistēmā ieteicams veidot līdzsvaru starp teritorijā izvietoto mājokļu, darbavietu un pieejamo pakalpojumu skaitu un daudzveidību.
- Ieteicams uzlabot un pilnveidot saites starp dažādu līmeņu attīstības centriem.

4. Telpiskās attīstības perspektīva

- Katras apdzīvotas vietas plānojumam ieteicams veicināt dzīves vides kvalitātes paaugstināšanos, sabalansējot dažādas intereses, ekonomikas izaugsmes, dabas un kultūrvides aizsardzības un saglabāšanas prasības.
- Dabas un kultūras objektus ieteicams izvērtēt un noteikt kā apdzīvoto vietu attīstības resursus, kuros ieguldot līdzekļus un sakārtojot tos, tiek veicināta novada un reģiona atpazīstamība.
- Piekrastes ciemu plānojumos īpaši ieteicams izvērtēt dabas pamatresursus – pludmali, kāpu joslu, mežus to ilgtspējīgas pastāvēšanas un publiskas pieejamības nodrošināšanu. Šie resursi uzskatāmi par nacionālu vērtību.
- Ieteicams izvairīties no apdzīvoto vietu nepamatotas izplešanās uz dabas teritoriju rēķina, ieteicams panākt optimālu iedzīvotāju skaita un apbūves blīvuma paaugstināšanu ciemos.
- Pilsētu un ciemu teritorijās plānot ūdensobjektu piekrastes izmantošanu iedzīvotāju atpūtas vajadzībām, paredzot atbilstošas infrastruktūras izveidi.
- Ieteicams attīstīt sabiedriskā transporta sistēma, lai nodrošinātu apdzīvoto vietu sasniedzamību un sabalansētu attīstību.
- Pēc iespējas ieteicams izmantot esošo infrastruktūru un nepilnvērtīgi izmantotas vai pamestas apbūves teritorijas, ierobežojot neapbūvēto, sevišķi „zaļo” teritoriju apgūšanu.
- Apdzīvotu vietu attīstībā priekšroku ieteicams dot iedzīvotāju skaita un apbūves blīvuma paaugstināšanai esošajos ciemos.
- Ieteicams ierobežot jaunu, vienlaidus lineāru, dzīvojamās apbūves zonu izveidi gar ceļiem, ūdenstilpju un ūdensteču krastiem.
- Jaunas dzīvojamās apbūves teritorijas ieteicams plānot vietās, kur nav tieša rūpnieciskās zonas vai maģistrālo autoceļu piesārņojuma ietekme.
- Ieteicams sekmēt kvalitatīvas tehniskās un sociālās infrastruktūras izveidi.
- Ieteicams sekmēt labvēlīgas uzņēmējdarbības vides izveidi.

4.3. Galvenie transporta koridori un inženierinfrastruktūra

Telpiskās attīstības perspektīva paredz uzlabot mobilitātes iespējas un pakalpojumu sasniedzamību Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada iedzīvotājiem, kas ietver, sabiedriskā transporta modernizēšanu un nodrošināšanu dažādiem attīstības centriem, veloinfrastruktūras attīstību un integrāciju transporta sistēmā. Tikpat svarīgi ir attīstīt un pilnveidot ostas infrastruktūru, lai piesaistītu jaunus uzņēmumus, tādējādi radot darba vietas valstspilsētas un novada iedzīvotājiem.

Inženierkomunikāciju attīstība paredz vides prasībām atbilstošu un ilgtspējīgu risinājumu ieviešanu komunālajos pakalpojumos, jaunu pieslēgumu veicināšanu centrālajiem komunikāciju tīkliem. Būtiski

4. Telpiskās attīstības perspektīva

veicināt modernu informācijas sistēmu ieviešanu, lai uzlabotu Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada konkurētspēju un dzīves kvalitāti.

4.3.1. Ventspils valstspilsētas galvenie transporta koridori un inženierinfrastruktūra

Par centrālu iedzīvotāju dzīves kvalitātes elementu kļuvusi pieejamība uzlabotai ceļu satiksmei, kas rada laika ietaupījumu, paaugstina satiksmes drošību un uzlabo vides kvalitāti. Mikromobilitātes līmenī visus šos ieguvumus nodrošina, piemēram, riteņbraukšanas infrastruktūras izbūve, sabiedriskā transporta un personīgo transportlīdzekļu modernizēšana, izmantojot videi draudzīgus energoresursus (elektrība, gāzveida degviela u.c.). Visus minētos aspektus iespējams apvienot zem viena nosaukuma – ilgtspējīga pilsētvides mobilitāte.

Ventspils valstspilsētas satiksmes infrastruktūra (skat. Attēls Nr.12) nodrošina pilsētas sasniedzamību un vieno pilsētas teritoriju. Pilsētas sasniedzamību nodrošina gājēju, velosipēdu, autoceļu, dzelzceļa, jūras transporta infrastruktūra un sabiedriskā, auto, sliežu un gaisa satiksme. Vienlaikus – tā ir stratēģiski, vitāli svarīgs elements pilsētas ekonomikas un arī visas valsts attīstībā, jo saistīta ar eksportspējas celšanu.

Nākotnē būtu vēlams nodrošināt satiksmes infrastruktūras telpas ar intensīvu kravu plūsmu nodalīšanu no dzīvojamām teritorijām. Sadarbībā ar valsti tiks risināts jautājums par drošu Valsts galvenā autoceļa A-10 un dzelzceļu sliežu ceļu šķērsojumu, paredzot divlīmeņu risinājumu.

Pilsētas tēla veidošanā būtiska ir nozīme ir „pilsētas vārtu” teritorijām un objektiem. Tās ir iebraukšanas vietas pilsētā pa autoceļiem, autoosta, prāmju terminālis, jahtu osta, lidosta. Šīm teritorijām un objektiem līdz ar augstu funkcionālo efektivitāti ieteicams būt arī ar augstu pilsētbūvniecisko un ainavisko vērtību.

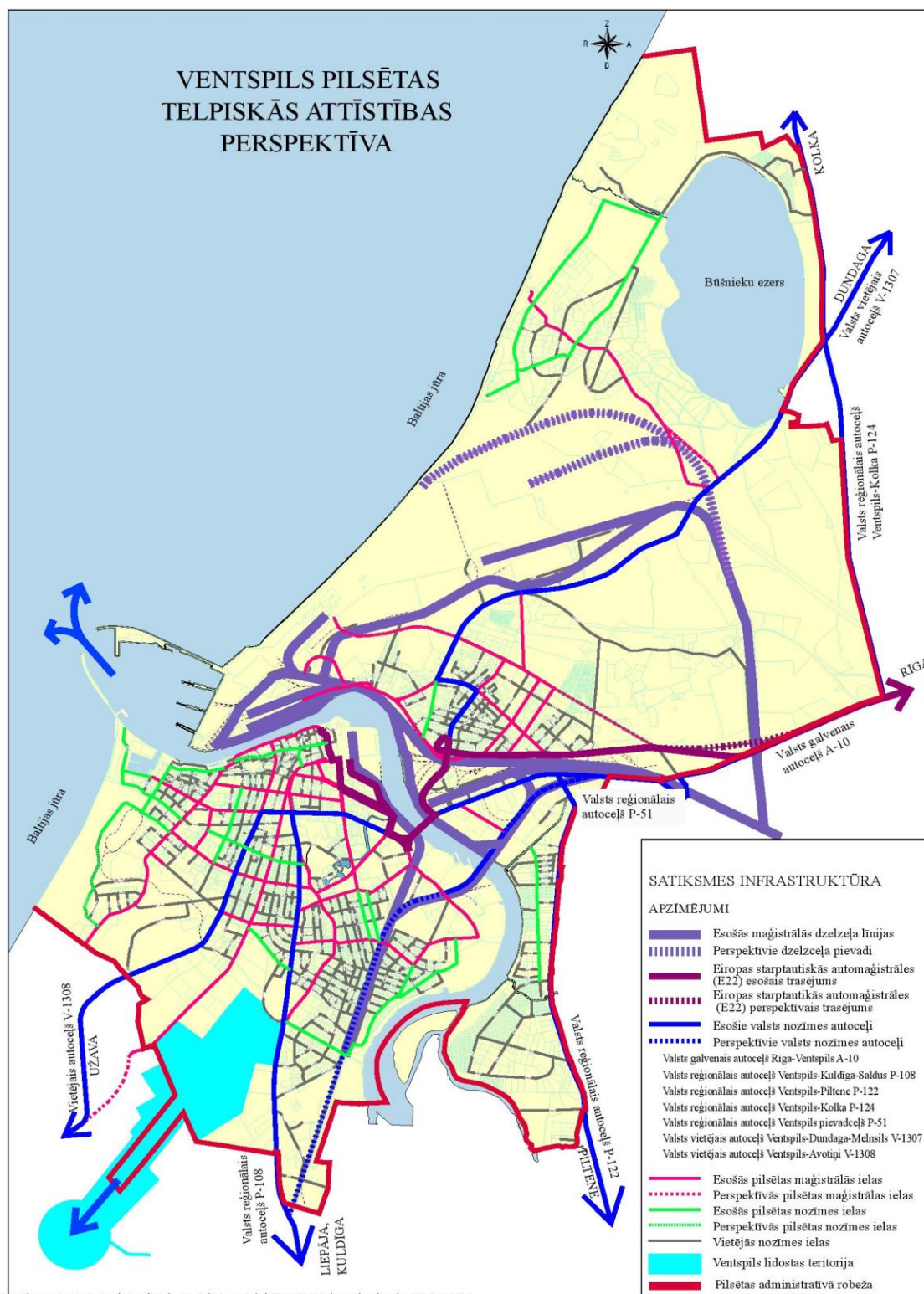
Pilsētas iekšējos satiksmes savienojumus galvenokārt veido ielas – autobrauktuves, veloceļi un gājēju ietves. Iekšējās satiksmes infrastruktūras būtiskas daļas ir arī virkne mezgla objektu – sabiedriskās satiksmes pieturvietas, autostāvvietas un velonovietnes. Ventas upi pilsētas teritorijā šķērso divi autotransporta tilti, tai skaitā viens paceļamais, un dzelzceļa tilts.

Nākotnē pilsētas ielu tīkla un transporta infrastruktūras attīstība saistīta ar:

- Individuālās dzīvojamās apbūves teritoriju attīstību, nodrošinot to sasaisti ar citām pilsētas daļām un pilsētas rajona ielu tīklu un satiksmes infrastruktūru,
- Ar industriālo teritoriju attīstību, nodrošinot pievadceļus ostas un rūpniecības teritorijām;
- Ar Ziemeļu ostas izbūvi tālākā nākotnē, izbūvējot ostas pievadceļus termināļiem.

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Attēls Nr.12: Ventspils pilsētas satiksmes infrastruktūra

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Transporta koridori un pilsētas infrastruktūra

Ventspils pilsētā ir daudzveidīga transporta infrastruktūra – autoceļi, dzelzceļš, jūras satiksme un gaisa satiksme.

Autoceļi

Pašvaldības autoceļi galvenokārt sasaista valstspilsētu ar novada ciemiem un veido autoceļu atzarus no valsts nozīmes autoceļiem, to kopgarums 783,55 km. Kopējā Latvijas autoceļu tīklā Ventspils valstspilsēta iekļaujas ar autoceļu virzieniem:

- Valsts galvenais autoceļš Ventspils – Rīga (A-10) - šis autoceļš ir apstiprināts Eiropas ceļu tīkla maršrutā E22 (Holiheda – Norčēpinga – Ventspils – Rīga – Rēzekne – VeļikijeLuki – Maskava – Vladimira – Nižnijnovgoroda);
- Ventspils – Kuldīga (valsts 1. šķiras autoceļš P- 108);
- Ventspils – Piltene (valsts 1. šķiras autoceļš P-122);
- Ventspils – Kolka (valsts 1. šķiras autoceļš P-124);
- Ventspils – Avotiņi (Užava) (valsts 2. šķiras autoceļš V-1308);
- Ventspils – Dundaga – Melnsils (valsts 2. šķiras autoceļš V-1307).

Telpiskās attīstības perspektīva atbalsta pilsētas ielu un ostas publisko infrastruktūru savienojuma ar TEN-T tīklu attīstību.

Ventspils valstspilsēta ir viens no Kurzemes plānošanas reģiona attīstības centru funkcionālā tīkla galvenajiem balstiem, tādēļ nākotnē tiek paredzēti ieguldījumi jaunu ielu infrastruktūrā un stāvlaukumos, kā arī esošo ielu, ceļu segumu, stāvlaukumu pārbūve un atjaunošana, lai veicinātu starppašvaldību savienojumu izveidi un nodrošinātu augstas kvalitātes mobilitāti. Vienlaikus plānots ielu tīklam piesaistīt daudzdzīvokļu namu teritorijas.

Tāpat, attīstības stratēģija paredz videi draudzīgas infrastruktūras attīstību, uzlabojot iedzīvotāju mobilitātes iespējas nodarbinātībai un pakalpojumu saņemšanai.

Veloceliņi

Ventspils veloceliņu kopgarums ir 65,3km un tie savieno galvenos pilsētas tūrisma objektus. Veloceliņu izbūve veicina velotūrisma attīstību, papildina un uzlabo pilsētas infrastruktūru, veicina drošu velobraucēju pārvietošanos, kā arī uzlabo pilsētas apskates vietu pieejamību, tādējādi radot pievienoto vērtību pilsētas tūrisma piedāvājumam, kā arī uzlabojot iedzīvotāju mobilitāti un apkārtējo vidi.

Stratēģija paredz publiskās infrastruktūras attīstību – reģionālas, nacionālas un starptautiskas nozīmes velosipēdu ceļu, marķētu velomaršrutu un veloinfrastruktūras izbūvi un pārbūvi, lai tos integrētu EuroVelo10 maršruta tīklā, kā arī veicinātu starppašvaldību savienojumu izveidi un nodrošinātu augstas kvalitātes mobilitāti.

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Dzelzceļa transports

Dzelzceļš Ventspils valstspilsētā tiek izmantots kravu pārvadāšanai – “Austrumu – Rietumu” dzelzceļa koridors ir galvenā dzelzceļa artērija, kas nodrošina Latvijas tranzītpārvadājumus un savieno Ventspili caur Tukumu – Jelgavu – Krustpili ar Krievijas un Baltkrievijas robežām. Maršruti pasažieru pārvadājumiem ir slēgti un nacionālās nozīmes politikas plānošanas dokumentos netiek paredzēs aktivizēt pasažieru dzelzceļa transporta maršrutus uz/no Ventspils. Dzelzceļa infrastruktūras attīstība ir cieši saistīta ar ostas darbību un starptautisku savienojamību, tādēļ ilgtermiņa attīstībai svarīgi piesaistīt jaunus kravas veidus gan no, gan uz Ventspils ostu.

Osta

Ventspils brīvosta, kā viena no Latvijas Speciālajām ekonomiskajām zonām, ir Ventspils valstspilsētas ekonomiskās attīstības stūrakmens. Tās teritorijā darbojošies uzņēmumi nodrošina pilsētas iedzīvotājus ar daudzveidīgām, labi apmaksātām darba vietām un piedāvā viņiem karjeras izaugsmi gan nacionāla, gan starptautiska līmeņa uzņēmumos.

Neraugoties uz kravu apjoma kritumu, Ventspils ostai ir vairākas stiprās puses – speciālās ekonomiskās zonas teritorija, ostas tehniskie parametri, neaizsalstoša osta, pieejamas brīvas teritorijas u.c. –, kas var sekmēt ostas attīstību. Tādējādi, ilgtermiņa stratēģijas ietvaros tiek atbalstīta jaunu kuģošanas līniju atvēršana uz Ventspili, kuģu satiksmes sistēmas modernizācija, pievadceļu attīstība, jaunu ražošanas uzņēmumu ienākšana brīvastā un Ventspils ostas infrastruktūras attīstība, uzlabojot piekļuvi TEN-T tīklam.

Tāpat Ventspils ostā tiek nodrošināta prāmju satiksme Ventspils – Nīneshamna (Zviedrija). Stratēģija atbalsta jaunu prāmju satiksmes maršrutu veidošanu, uzlabojot Ventspils apdzīvoto vietu tīkla starptautisko sasniedzamību un veicinātu tūrisma attīstību teritorijā.

Gaisa satiksme

Šobrīd Ventspils lidosta, atbilstoši pašreizējam sertifikātam, specializējas vispārējas aviācijas lidojumu apkalpošanā. Pašreiz esošā Ventspils lidostas sertifikāta ietvaros lidlaukā ir atļauti vispārējās aviācijas lidojumi un speciālie aviācijas darbi (piemēram, aviācijas meklēšanas un glābšanas darbi, kurus veic Valsts robežsardzes un Latvijas Nacionālo bruņoto spēku Gaisa spēku gaisa kuģi) saskaņā ar vizuālo lidojumu noteikumiem (Visual Flight Rules) dienā un naktī. Lidlauka tehniskie parametri ļauj apkalpot gaisa kuģus, kuru maksimālā pacelšanās masa nepārsniedz 30 tonnas⁸⁰.

Stratēģija atbalsta starptautiskās savienojamības uzlabošanu un Ventspils lidlauka sertificēšanu regulāriem komerciāliem gaisa pārvadājumiem, kā arī sabiedriski svarīgu funkciju izpildi kā meklēšana un glābšana, civilmilitārās sadarbības atbalsta sniegšanu līguma ar valsti un pašvaldību “Par sabiedrisko svarīgu funkciju veikšanas atbalsta saistību uzlikšanu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Ventspils lidosta” ietvaros.

⁸⁰ SIA “Ventspils lidosta” Neauditēts saīsināts starpperiodu finanšu pārskats par 2021.gada 1.janvāri-30.jūniju, pieejams: http://airport.ventspils.lv/wp-content/uploads/2021/09/Lidosta_Neauditetais_2021.g.1.pusg_parskats.pdf

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Sabiedriskais transports

Stratēģijā tiek plānota videi draudzīga sabiedriskā transporta attīstība, samazinot sabiedriskā transporta radīto vides piesārņojumu Ventspils pilsētā un veicinot pasažieru skaita pieaugumu.

Tāpat būtiski integrēt dažādus mobilitātes veidus transporta sistēmā, konkrēti, integrējot veloinfrastruktūru kopējā maršrutu tīklā. Tiek paredzēts ieviest viedās tehnoloģijas mobilitātes plānošanā un organizēšanā, attīstot esošos galvenos transporta mezglus..

Inženierinfrastruktūras nodrošinājums

Ventspils valstspilsēta ir nacionālas un starptautiskās nozīmes transporta, uzņēmējdarbības, izglītības un kultūras centrs, tāpēc tajā pieejamajai inženierkomunikāciju infrastruktūrai ieteicams uzturēt augstā līmenī.

Ātri, moderni sakari un IKT infrastruktūra stimulē valstspilsētas ekonomiku un kalpo iedzīvotāju vajadzībām, tādēļ ieteicams veicināt tās attīstību, kas uzlabotu uzņēmējdarbībai atvēlēto teritoriju pievilcību investoriem, uzņēmumu attīstību, sakaru, informācijas, masu mediju attīstību, elektroniskos pakalpojumus, darbu, izklaidi u.c. Šī ietvaros būtiski pašvaldībai īstenot savstarpēju dialogu ar elektronisko sakaru komersantiem, kā arī pilsētā esošajiem uzņēmumiem, lai apzinātu elektronisko sakaru tīkla infrastruktūras attīstības tvērumu. Tāpat ilgtermiņa attīstības stratēģija atbalsta platjoslas attīstību, tādējādi uzlabojot piekļuvi dažādiem pakalpojumiem savā teritorijā.

Ieteicams realizēt pāreju uz zaļāku (zema oglekļa patēriņa u.c.) ekonomiku un radīt vidi saudzējošus risinājumus, izmantojot vietējos produktus. Tā ietvaros nepieciešams investēt ilgtspējīgos risinājumos, kas vērsti uz alternatīvu energoresursu izmantošanu sabiedrisko pakalpojumu nodrošināšanai un uzlabojot ēku energoefektivitāti. Nepieciešams palielināt to iedzīvotāju skaitu, kas ir pieslēgti ūdens un kanalizācijas centralizētajai sistēmai, t.sk., arī jaunu pieslēgumu izveidi centralizētajā siltumapgāde vienlaikus turpinot investīcijas tīkla paplašināšanā un modernizācijā. Būtiski veikt arī sabiedrību izglītojošos pasākumus, lai veicinātu izpratni par centralizētās siltumapgādes sistēmas izdevīgumu.

Vadlīnijas transporta un inženierinfrastruktūras plānošanai:

- Ventspils valstspilsētas sasniedzamības attīstīšana;
- Videi draudzīga transporta attīstība;
- Dzelzceļa līniju (savienojums ar Rīgu) modernizācija;
- Jaunu jūras (kravu un pasažieru pārvadājumu) līniju atvēršana;
- Transporta sistēmas attīstīšana;
- Gudro risinājumu ieviešana pilsētas infrastruktūras pārvaldē (apgaismojums, luksofori);
- Ilgtspējīgas attīstības principu piemērošana infrastruktūras attīstībā, veidojot iedzīvotāju vajadzībām piemērotu un veselībai draudzīgu un noturīgu vidi;

4. Telpiskās attīstības perspektīva

- Optiskā un bezvadu datu pārraides tīkla pārklājuma paplašināšana;
- Energoefektīvu un ilgtspējīgu risinājumu ieviešana sabiedrisko pakalpojumu nodrošināšanai, t.sk., centrālās siltumapgādes tīkla paplašināšana un modernizācija;
- Ilgtspējīgas ūdenssaimniecības attīstība un pieejamība, tai skaitā attīstot infrastruktūru, veicinot energoefektivitāti, ieviešot AER tehnoloģijas un nodrošinot notekūdeņu dūņu efektīvu apsaimniekošanu.

4.3.2. Ventspils novada pašvaldības galvenie transporta koridori un inženierinfrastruktūra

Mūsdienīga transporta sistēma ir viens no pamatelementiem kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšanai un ekonomiskās darbības attīstībai. Novada teritorijā ieteicams pilnveidot transporta sistēmas efektivitāti un sniegto pakalpojumu kvalitāti, nodrošinot iedzīvotājiem, uzņēmējiem un novada viesiem ērtas satiksmes iespējas un kvalitatīvus transporta pakalpojumus..

Efektīvas, elastīgas un drošas transporta infrastruktūras nodrošināšana tiek uzskatīta par obligātu priekšnosacījumu novada teritorijas ekonomiskajai attīstībai. Teicama Rīgas, Ventspils valstspilsētas, tuvāko reģionālas nozīmes attīstības centru – Talsu un Kuldīgas –, un novada attīstības centru sasniedzamība ir svarīgākais priekšnosacījums daudzpusīgu funkcionālo saikņu attīstībai un stiprināšanai.

Inženierkomunikāciju nodrošinājums veicinās dzīves kvalitātes celšanu apdzīvotajās vietās, uzņēmējdarbības aktivizēšanos ražošanas, tūrisma un komercpakalpojumu jomās, sekmēs investīciju piesaisti un darbavietu skaita pieaugumu novada teritorijā.

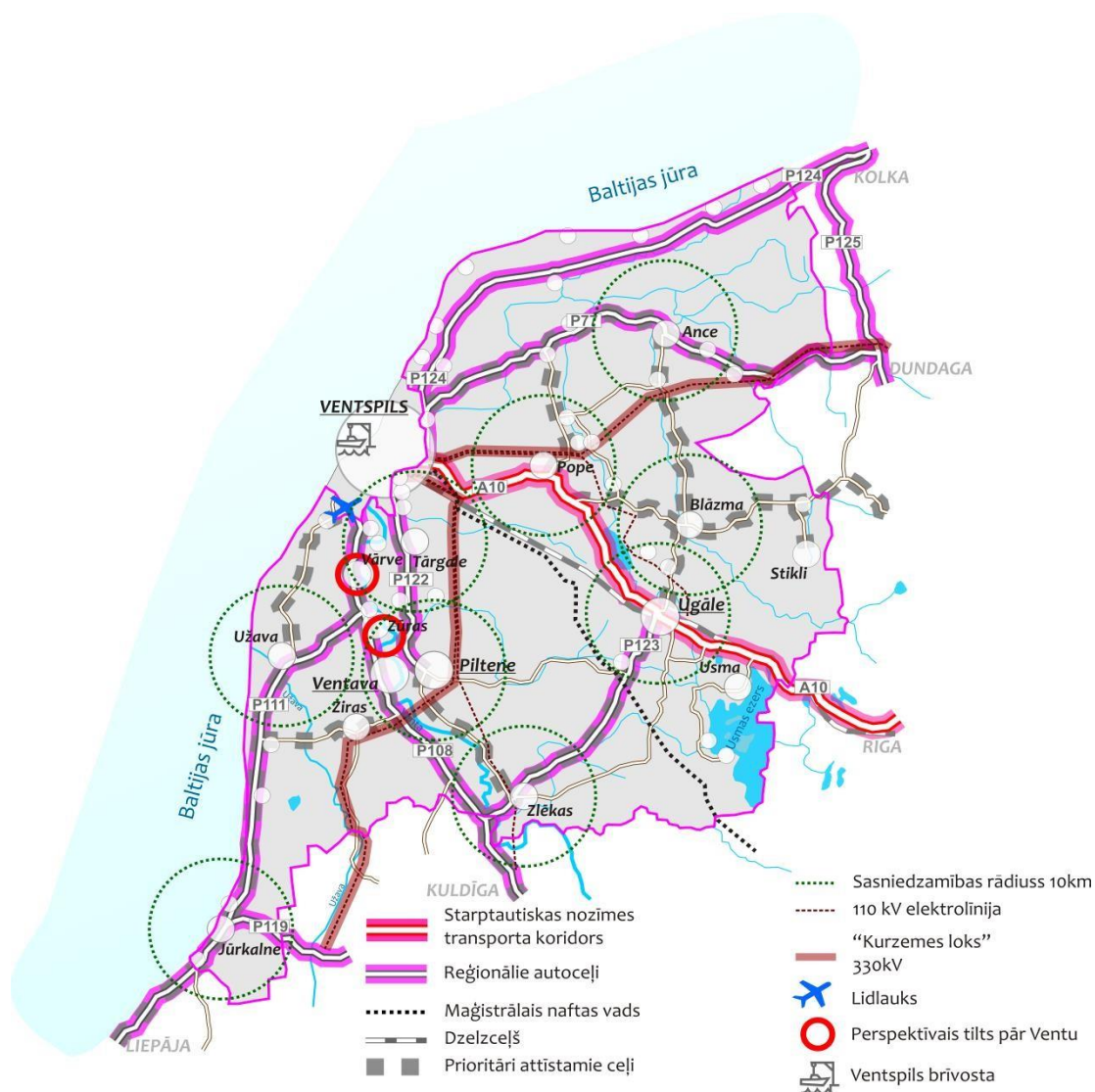
Visā novada teritorijā ieteicams attīstīt ikvienam pieejamu un kvalitatīvu informācijas komunikāciju infrastruktūru (telefona līnijas, mobilo sakaru tīkli, interneta sakari, televīzijas un radio sakaru infrastruktūra).

Transporta infrastruktūras attīstība

Viens no galvenajiem novada attīstības priekšnoteikumiem ir iekšējā un ārējā sasniedzamība. Autoceļiem ir galvenā loma novada sasniedzamības nodrošināšanā. Esošais autoceļu tīkls ir pietiekami attīstīts un funkcionāls gan nacionālas, gan reģionālas, gan novada un vietējās nozīmes attīstības centru sasniegšanai. Nepieciešams paaugstināt šo autoceļu kvalitāti, uzlabojot segumu, rekonstruējot atsevišķus posmus un veidojot jaunus transporta infrastruktūras savienojumus (skat. Attēls Nr.13).

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Attēls Nr.13: Ventspils novada vēlamā transporta infrastruktūra un inženierkomunikāciju nodrošinājums

Starptautiskas nozīmes transporta koridors

Lai nodrošinātu ātras transporta plūsmas satiksmes iespējas, atbalstāma starptautiskas nozīmes transporta koridora attīstība:

- Valsts galvenais autoceļš A10 Rīga – Ventspils (daļa no TEN-T tīkla);
- Stratēģiskās nozīmes dzelzceļa iecirknis Ventspils – Tukums II.

Starptautiskās sasniedzamības uzlabošanai un uzņēmējdarbības attīstībai būtiska loma ir Ventspils ostai, kas nodrošina pasažieru pārvadājumus uz citām valstīm, piemēram, Zviedriju.

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Reģionālie autoceļi

Stratēģija atbalsta valsts reģionālo autoceļu P51 Ventspils pievedceļš, P77 Ventspils – Dundaga, P108 Ventspils – Kuldīga – Saldus, P111 Ventspils (Leči) – Grobiņa, P119 Kuldīga – Alsunga – Jūrkalne, P122 Ventspils – Piltene un P123 Zlēkas – Ugāle attīstību.

Novadā saikni starp Ventas abu krastu apdzīvotajām vietām nodrošina tilts pie Zlēkām. Stratēģija atbalsta tilta būvniecību un satiksmes uzlabošanu starp novada apdzīvotajām vietām Ventas abos krastos, perspektīvā plānojot tiltu pār Ventu pie Vārves vai Zūrām, kas savienotu autoceļus P108 Ventspils – Kuldīga – Saldus un P122 Ventspils – Piltene.

Novada nozīmes transporta saites

Lai nodrošinātu visu attīstības centru un lauku teritoriju sasniedzamību, kā arī ražošanas teritoriju un pakalpojumu centru attīstību transporta mezglos, būtiska loma ir valsts vietējās nozīmes autoceļiem un pašvaldības ceļiem. IAS2030 atbalsta šo autoceļu rekonstrukciju un seguma kvalitātes uzlabošanu.

Kā prioritāri attīstāmi (pārbūvējami un atjaunojami) valsts autoceļi, kuriem ir būtiska nozīme atsevišķu novada apdzīvoto vietu sasniedzamībā, novada prioritāro nozaru – mežsaimniecības, tūrisma un lauksaimniecības attīstībā noteikti:

- V1309 Piltene – Zlēkas;
- V1350 Ziras – Vēkas;
- V1308 Ventspils – Avotiņi;
- V1313 Virpe – Pope;
- V1411 Valdemārpils – Pope;
- V1311 Ugāle – Blāzma – Ance;
- V1319 Amele – Stikli.

Veloinfrastruktūra un aktīvās atpūtas iespējas.

Velosipēdu infrastruktūra pieejama Vārves pagastā, tāpat Ugāles pagastā ir velotriāla trase. Velonovietnes ir izvietotas katrā pagasta centrā un arī pie izglītības iestādēm.

Galvenie velomaršruti novadā ir (skat. Attēls Nr.14):

- EuroVelo 10 “Apkārt Baltijas jūrai”;
- EuroVelo 13 “Dzelzs priekšgars”;
- Ventas upes velomaršruts 561, Ventspils – Piltene – Zlēkas – Ventava – Zūras – Vārve – Ventspils;
- Apkārt Usmas ezeram 559, Usma – Amjūdze – Āpciems – Usma;
- Vietējie velomaršruti.

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Tāpat pieejamas dažādas aktīvās atpūtas iespējas (skat. Attēls nr.14):

- 7 laivošanas maršruti;
- Kājāmgājēju maršruts “Jūrtaka”;
- Laivu braucieni pa Irbi, Stendi, Rindu, Lonasti, Enguri.

Attēls Nr.14: Velomaršruti, kājāmgājēju un laivošanas maršruti

Sabiedriskais transports

Ventspils novada iedzīvotāju mobilitāti nodrošina Ventspils valstspilsētas sabiedriskā transporta maršruti, reģionālie vietējās nozīmes maršruti un reģionālie starppilsētu nozīmes maršruti.

Kā galvenais pasažieru apmaiņas punkts un transporta mezgls gan valstspilsētā, gan novadā ir Ventspils valstspilsētas autoosta, no kuras un uz kuru galvenokārt iet visi

4. Telpiskās attīstības perspektīva

sabiedriskā transporta maršruti Ventspils novadā. Ņemot vērā Pasažieru ostas tuvu atrašanās vietu autoostai (0,5km), tiek nodrošināta laba savienojamība gan novada iedzīvotājiem, gan tūristiem. Pēc KPR transporta organizācijas un pārvaldības stratēģijas rekomendācijas nepieciešams izveidot 2. līmeņa pasažieru apmaiņas punktu, autobusa pieturu Ugāles centrā uz autoceļa A10.

Stratēģija atbalsta integrētu sabiedriskā transporta un veloceļu attīstību un to lomas paaugstināšanos kopējā transporta infrastruktūras sistēmā.

Mūsdienīgam un kvalitatīvam sabiedriskajam transportam ieteicams nodrošināt novada iedzīvotājus ar iespēju īsākā laikā sasniegt dzīves vietu, darbavietu, pakalpojumus, tai skaitā tuvākos, lielākos pakalpojumu centrus.

Inženierkomunikāciju nodrošinājums

Piltenes pilsētā un novada ciemos ieteicams nodrošināt vides aizsardzības prasībām atbilstošu ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmu funkcionēšanu, kā arī nodrošināt optimālu siltumapgādes risinājumu. IAS2030 atbalsta atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošanu un modernizāciju.

IAS2030 atbalsta energoapgādes infrastruktūras attīstību un alternatīvu enerģijas avotu (vēja, ūdens, saules) izmantošanu, kā arī vietējo atjaunojamo energoresursu – koksnes, atkritumu, salmu, biogāzes u.c. izmantošanu. IAS2030 paredz modernu informācijas sistēmu izveidi, nodrošinot augstas kvalitātes infrastruktūru visā novada teritorijā.

Vadlīnijas transporta un inženierkomunikāciju plānošanai

- Ieteicams veikt reģionālo un vietējas nozīmes autoceļu tīkla pārbūvi un atjaunošanu, lai nodrošinātu visu apdzīvoto vietu sasniedzamību, labu satiksmi ar tuvākajiem apdzīvojuma centriem, kaimiņu novadiem un apdzīvotajām vietām.
- Ieteicams pilnveidot sabiedriskā transporta sistēmas efektivitāti, integrējot to ar mikromobilitāti, attīstot kopēju mobilitātes tīklu
- Ieteicams paplašināt videi draudzīgu transporta veidu (sabiedriskais transports, dzelzceļš, ūdens un velotransports) īpatsvaru no kopējā transporta apjoma, attīstot atbilstošu infrastruktūru.
- Apbūvi ieteicams plānot tādā attālumā no ceļiem, kas neprasa papildus pasākumus aizsardzībai pret autotransporta radīto troksni un citu negatīvo ietekmi.
- Teritorijas attīstības plānošanas dokumentos ieteicams paredzēt visu ciemu apbūves teritoriju inženiertehniskas apgādes nodrošinājums.
- Ieteicams veicināt ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas inženierkomunikāciju rekonstrukciju un attīstību.
- Lai racionāli izmantotu teritoriju, ieteicams paredzēt pēc iespējas kompaktu visu maģistrālo inženiertīklu koncentrēšanu koridoros gar valsts autoceļiem un pašvaldības ceļiem.
- Ieteicams veicināt elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu attīstību, pielietojot modernus tehniskos risinājumus un veidojot drošas elektroapgādes shēmas.

4. Telpiskās attīstības perspektīva

- Ieteicams atbalstīt alternatīvo enerģijas avotu (vēja, ūdens, saules enerģija) un vietējo atjaunojamo energoresursu – koksnes atkritumu, salmu, biogāzes u.c. – pielietošanu.
- Ieteicams veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu siltumapgādes uzņēmumu sistēmās, dzīvojamās mājās, veicinot enerģijas ražošanu no atjaunojamajiem enerģijas resursiem.
- Attīstības plānošanas dokumentos ieteicams noteikt noteikumus vēja elektrostaciju izvietošanai, ievērojot dažādu sabiedrības grupu intereses.
- Ieteicams veicināt ražošanas teritoriju un transporta apkalpes infrastruktūras teritoriju izveidošanu, kā arī esošo teritoriju attīstīšanu ap valsts un reģionālajiem autoceļiem.
- Ieteicams attīstīt kvalitatīvu informācijas un telekomunikāciju pakalpojumu pieejamību.
- Ieteicams nodrošināt piekļuvi ievērojamākajiem vietējiem objektiem, piemēram, uzņēmējdarbības centriem, publiskajām iestādēm un tūristu apskates objektiem.

4.4. Dabas teritoriju telpiskā struktūra

Dabas teritorijas ir nozīmīgas kopējo interešu vietas Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada pašvaldību iedzīvotājiem. Dabas teritoriju telpiskās struktūras attīstībā svarīgi saglabāt dabiskās ekosistēmas, atjaunot degradētās teritorijas un izmantot īpaši aizsargājamās teritorijas tikai saskaņā ar šo teritorijas izmantošanas noteikumiem. Veidojot jaunu apbūvi, būtiski to sabalansēt ar zaļās struktūras elementiem.

Par kopīgām interešu teritorijām Ventspils valstspilsētai un novadam Stratēģijas ietvaros tiek atzītas:

- Meža aizsargjosla ap Ventspils pilsētu;
- Krasta erozijas procesi Baltijas jūras piekrastē (Ventspils pilsētas Ziemeļu ostas attīstība var ietekmēt novada piekrasti);
- Krasta aizsardzības bataljona baterijas, vēsturisks objekts;
- Latvijas Valsts mežiem piederošā bijusī armijas bāze Vārvē, Cirpstenē;
- Tūrisma attīstība Lībiešu krastā, robežojoties ar Staldzeni;
- Veloceliņa pagarinājums Kuldīgas virzienā – infrastruktūras uzlabošanas pasākumi;
- Veloceliņa turpinājums Piltenes virzienā līdz Tārgalei

4. Telpiskās attīstības perspektīva

4.4.1. Ventpils valstspilsētas pašvaldības dabas teritoriju telpiskā struktūra

Ventpils valstspilsētai raksturīga dabiskās vides daudzveidība, nozīmīgas dabas vērtības un objekti – Baltijas jūras piekraste, Būšnieku ezers, Ventas upe, meži, kāpas. Starp tām ir arī trīs ĪADT: ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi Staldzenes stāvkrasts un Dampēļu atsegums un liegums “Būšnieku ezera krasts”, kas iekļauts Eiropas nozīmes ĪADT tīklā NATURA 2000.

Ventpils valstspilsētas dabas teritoriju apkopojums (ha) attēlots Tabula Nr.4.

Tabula Nr.4: Ventpils valstspilsētas dabas teritorijas

Mežs	Purvs	Ūdens objekti
1 326	157	730

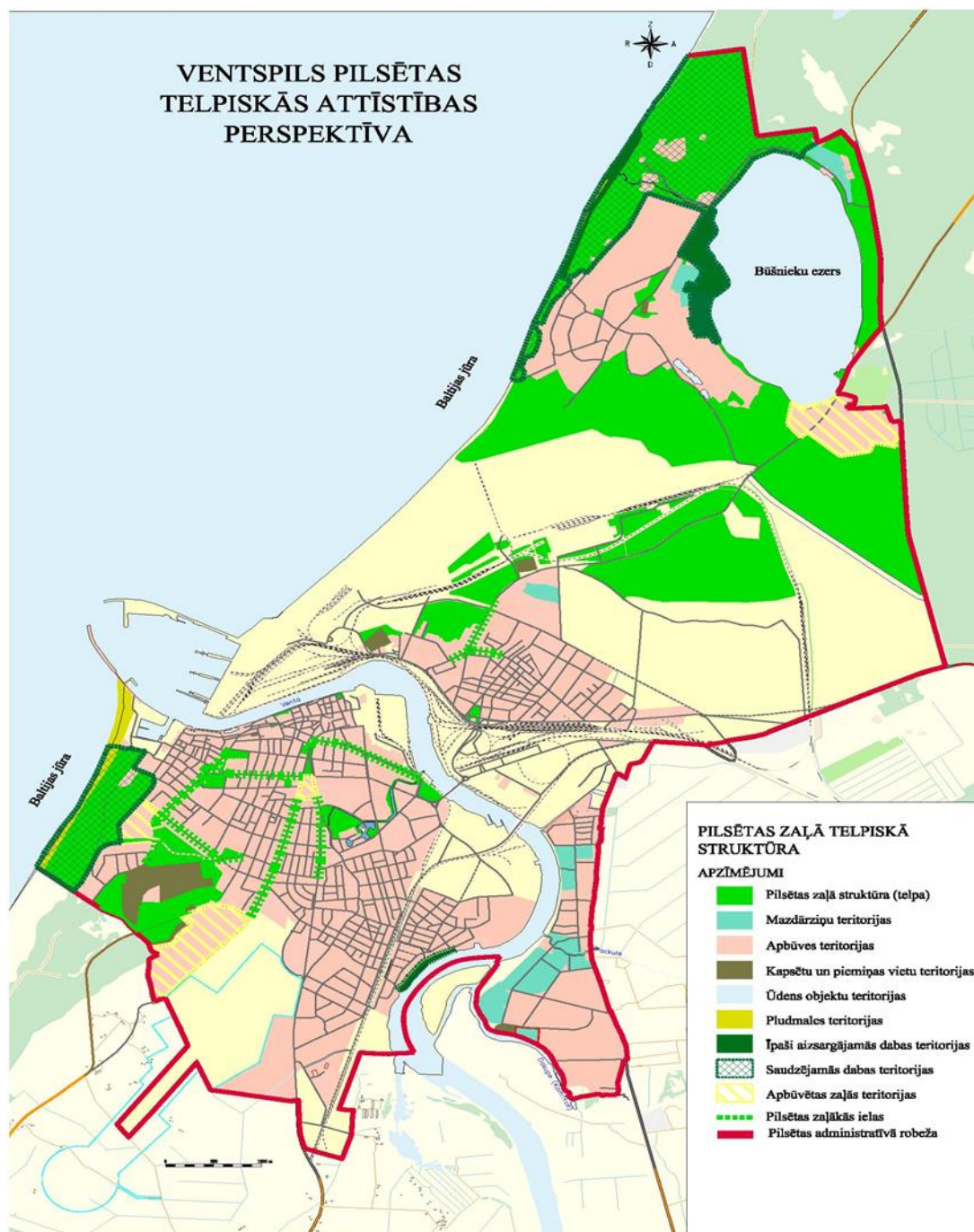
Ventpils valstspilsētas teritorijā nav derīgo izrakteņu ieguves vietas, bet ir divas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas: Staldzenes stāvkrasts un Būšnieku ezera krasts. Ventpils pludmalei piešķirts starptautisks novērtējums – Zilā karoga pludmale. Novērtējums piešķirts, izvērtējot tādas kritērijas kā vides tīrība, ūdens kvalitāte, drošība uz ūdens un krastā, kā arī pludmales labiekārtojums.

Ventpils valstspilsētā kā piejūras pilsētā īpaša uzmanība tiek pievērsta jūras piekrastes teritorijai, attīstot to kā kvalitatīvu publisko ārtelpu iedzīvotājiem, kā arī tūristu piesaistes un atpūtas zonu, nenodarot kaitējumu apkārtējai videi un tās unikalitātei. Valstspilsētai attīstoties, tiks pievērsta īpaša uzmanība šīs dabiskās ekosistēmas saglabāšanai un degradēto teritoriju atjaunošanai un pilnveidošanai. Stratēģija atbalsta Baltijas jūras piekrastes infrastruktūras pilnveidošanu, uzlabojot vides pieejamību, tai pat laikā nodrošinot dabas vērtību saglabāšanu atpūtas vietās. Nākotnē paredzēts arī vairāk izmantot pieeju citiem virszemes ūdens objektiem – Ventas upei un Būšnieku ezeram, vairāk izmantot rekreācijai šo ūdenstilpju krastus.

Valstspilsētas dabas teritorijas veido arī zaļā struktūra jeb pilsētas labiekārtotie dārzi, parki, laukumi, skvēri, ielu apstādījumi, kā arī mazdārziņu teritorijas. Zaļās teritorijas ir neatņemams valstspilsētas ainavas elements, kas nodrošina patīkamu dzīves vidi un pilsētas pievilcību. Dabas aizsargājamās teritorijas, jūra un tās piekraste, Ventas upe un zaļā struktūra veido pilsētas ainaviskās vērtības. Ventpils pilsētas zaļā telpiskā struktūra attēlota Attēls Nr.15.

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Attēls Nr.15: Ventspils pilsētas zaļā telpiskā struktūra

Vadlīnijas dabas teritoriju izmantošanai

- Nākotnē veidojot jaunu apbūvi ārpus industriālajām teritorijām, svarīgi to sabalansēt ar zaļo struktūru, saglabājot zaļās pilsētas tēlu;

4. Telpiskās attīstības perspektīva

- Industriālajās teritorijās iespēju robežās ieteicams saglabāt vai ieviest zaļās struktūras telpas un elementus;
- Ieteicams attīstīt zaļās un zilās infrastruktūras risinājumus klimata pārmaiņu novēršanai, piemēram, risinājumus plūdu risku mazināšanai, virszemes noteces sistēmas pilnveidi.

4.4.2. Ventspils novada pašvaldības dabas teritoriju telpiskā struktūra

Ventspils novads atrodas Piejūras zemienes Ventavas, Irves un Piemāres līdzenumos, Kursas zemienes Ugāles līdzenumā. Novada teritorijai raksturīgs līdzens vai viļņots reljefs, kurā atrodas lieli lauksaimniecībā izmantojamo zemju un mežu apgabali.

Ūdenstilpes un ūdensteces: lielākās upes, kas šķērso novada teritoriju, ir Venta (ar pietekām Abavu, Vēždūku, Dzirnāvupi), Užava, Irbe (ar lielākajām pietekām Rindu un Stendi) un Engure. Lielākie ezeri pēc platības ir Usmas (3469,2 ha), Puzes (520,5 ha), Klāņezers (67 ha) un Sārnotes ezers (60 ha).

Meži: aizņem lielāko daļu novada teritorijas – 179 222,6 ha⁸¹. No mežu kopplatības meži aizņem 163 072,9 ha, purvi 7 702,3, lauces 1 487,0 ha, pārplūstošie klajumi 918,7 ha un zeme zem infrastruktūras objektiem 7 244 ha⁸². Vairāki purvi tiek aizsargāti, tajos izveidoti dabas liegumi - dabas liegums "Sārnotes purvs", dabas liegums "Tīšezers", dabas liegums "Stiklu purvi", u.c. Stiklu purvu komplekss aizņem 6636 ha lielu teritoriju un ir lielākais Rietumlatvijā⁸³.

Pēc Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (LVĢMC) derīgo izrakteņu atradņu datiem Ventspils novadā galvenokārt atrodas smilts, smilts-grants, kūdras un māla atradnes. Kopumā novada teritorijā atrodas 115 būvmateriālu atradnes un 136 kūdras atradnes. Ventspils novadā konstatētas 28 sapropeļa atradnes, no būvmateriālu atradnēm visvairāk novadā ir smilts un smilts-grants atradņu. Lai gan novadā ir ievērojams skaits derīgo izrakteņu atradņu, to izmantošana ir ierobežota, jo zemes dziļu resursi atrodas arī ģipša aizsargājamās dabas teritorijās (turpmāk – ĪADT).

Ģipša aizsargājamās dabas teritorijas

Novadā atrodas Moricsalas dabas rezervāts un divi dabas parki – Abavas senleja un Užavas lejtece. Ģipša aizsargājamu biotopu, augu un dzīvnieku sugu saglabāšanai un aizsardzībai izveidoti 18 dabas liegumi un 95 mikroliegumi, kā arī noteikti trīs aizsargājamie ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi, četri dendroloģiskie stādījumi, divas alejas un ievērojams skaits dižkoku. Novadam rietumos piekļaujas aizsargājamā jūras teritorija – Irbes šaurums.

Šo teritoriju izmantošanas mērķis – ilgtspējīgas dabas aizsardzības teritoriju apsaimniekošanas politikas īstenošana, ietverot ekonomiskos un sociālos aspektus.

⁸¹ Publikācijas un pārskati, Valsts meža dienests, pieejams: <https://www.vmd.gov.lv/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/publikacijas-un-statistika/meza-statistikas-cd?nid=1809#jump>

⁸² Zemes sadalījums zemes lietošanas veidos, Valsts zemes dienests, pieejams: <https://www.vzd.gov.lv/lv/zemes-sadalijums-zemes-lietosanas-veidos>

⁸³ Stiklu purvi, Dabas aizsardzības pārvalde, pieejams: <https://www.daba.gov.lv/lv/stiklu-purvi>

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Prioritāte ir unikālo dabas vērtību aizsardzība un ilgtspējīga izmantošana saskaņā ar teritoriju izmantošanas noteikumiem. Tāpēc ar tūrismu un rekreāciju saistītas aktivitātes ieteicams realizēt, ievērojot īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanas mērķus un izmantošanas ierobežojumus. Iespējams arī atbalstīt alternatīvo saimniekošanas veidu attīstību ĪADT daļās, kur dabas aizsardzības mērķu noteiktie ierobežojumi ir minimāli un teritorijās, kas robežojas ar ĪADT.

Vadlīnijas ĪADT izmantošanai

- Teritoriju izmantošanu nosaka ĪADT vispārējie un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi;
- Jāievēro ĪADT dabas aizsardzības plānos noteiktie apsaimniekošanas pasākumi dabas vērtību saglabāšanai;
- Ar tūrismu un rekreāciju saistītas aktivitātes ieteicams realizēt, ievērojot ĪADT izveidošanas mērķus un izmantošanas ierobežojumus;
- Atbalstīt alternatīvo saimniekošanas veidu attīstību ĪADT daļās, kur dabas aizsardzības mērķu noteiktie ierobežojumi ir minimāli un teritorijās, kas robežojas ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām.

Kopīgās interešu teritorijas ar citām pašvaldībām

Par kopīgām dabas interešu teritorijām Stratēģijas ietvaros tiek atzītas:

- Dabas parks Abavas senleja (Kuldīgas, Talsu un Tukuma novadi);
- Dabas liegums „Stiklu purvi” (Talsu novads);
- Dabas liegums „Raķupes ieleja” (Talsu novads, Dundagas pagasts);
- Ventas baseina apsaimniekošana (Saldus, Skrundas, Kuldīgas, Ventspils novadi, Ventspils pilsēta un Lietuvas Republika).

4.5. Ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgākās teritorijas un citas īpašas teritorijas

Ventspils valstspilsēta un Ventspils novads ir bagāti ar kultūrvēsturisko mantojumu un pieminekļiem. To saglabāšana ir cieši saistīta ar teritorijas un tās iedzīvotāju identitāti, tādēļ jebkurām aktivitātēm jābūt saskaņā ar šo vērtību un vides saglabāšanu. Ņemot vērā tūrisma ieguldījumu Ventspils valstspilsētas un Ventspils novada ekonomiskajā attīstībā, tiek plānots attīstīt kopīgus tūrisma pakalpojumus, veidot jaunus reģionālos tūrisma objektus un maršrutus.

4.5.1. Ventspils valstspilsētas pašvaldības ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgākās teritorijas

Ventspils valstspilsētai ir jau vairāk nekā septiņu gadsimtu gara vēsture. Laika gaitā no 1290.gada, kad Livonijas ordeņa pils pirmo reizi minēta rakstos, pilsētā ir uzkrājies bagāts kultūrvēsturiskais mantojums. Daļai no nozīmīgākā kultūras mantojuma ir

4. Telpiskās attīstības perspektīva

piešķirts valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu statuss. IAS2030 kontekstā īpaša uzmanība tiek pievērsta tām vērtībām, kuras ir atzītas par valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem, īpaši – Vecpilsētas un Ostgala apbūvei, kultūrvēsturiski nozīmīgākajai apbūvei, kā arī nozīmīgākajām vēsturiskajām pilsētbūvniecības teritorijām – Jaunpilsētai un Vasarnīcu rajonam. Tā ir kultūras mantojuma daļa, kura ieņem nozīmīgu vietu pilsētas plānojumā, ekonomiskajā un kultūras dzīvē, tās ir pilsētas teritorijas ar bagātu kultūrvēsturiskā mantojuma īpatsvaru, bez kura saglabāšanas un veiksmīgas tālākas integrēšanas pilsētas struktūrā nav iedomājama Ventspils valstspilsētas identitāte un nākotne.

Ventspils valstspilsētā ir apstiprināti 45 valsts aizsargājami kultūras pieminekļi. Pilsētas plānošanā jāņem vērā kultūrvēsturisko objektu vērtība un vēsturiskā apbūve, kvartālu (Vecpilsēta, Ostgals, Jaunpilsēta un Vasarnīcu rajons) telpisko organizāciju ieteicams veikt saskaņā ar definētiem apbūves principiem.

IAS2030 atbalsta ar kultūras un dabas mantojumu saistītās infrastruktūras (t.sk. tūrisma infrastruktūras) būvju atjaunošanu, pārbūvi, jaunu infrastruktūras būvju būvniecību un publiskās ārtelpas attīstīšanu.

Vadlīnijas tūrisma, rekreācijas un ainaviski nozīmīgu teritoriju plānošanai un izmantošanai

- Ieteicams veidot jaunus reģionālā tūrisma objektus, lai mazinātu tūrisma sezonālītāti;
- Ieteicams pilnveidot tūrisma pakalpojuma klāstu, kā arī veidot starptautisku sadarbību kultūras jomā;
- Ventspils valstspilsētas attīstībai svarīgi saglabāt nacionālās un reģionālās nozīmes kultūras un dabas mantojumu;
- Ieteicams attīstīt kultūras telpu un palielināt tās lomu pilsētas ekonomiskajā attīstībā;
- Piekrastes dabas vērtību saglabāšana, labiekārtojot atpūtas vietas, un aktīvās atpūtas objektu veidošana pašvaldības zaļajā zonā, t.sk. izmantojot digitālas tehnoloģijas;
- Tūrisma attīstību ieteicams plānot saskaņā ar vides aizsardzību, saglabājot skaistās ainavas, tīro vidi un unikālos dabas objektus.

4.5.2. Ventspils novada pašvaldības ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgākās teritorijas

Ventspils novadu raksturo smilšainas līdzenumu ainavas, kuras klāj meži un Baltijas jūras piekrastē veidojušās eolo kāpu, mitrzemju un purvu ainavas. Ainaviski nozīmīgas teritorijas novadā veidojušās mijiedarbojoties kultūras un dabas elementiem. Baltijas jūras piekrastes stāvkrasti Jūrkalnē, kāpu grēdas, lībiešu, suitu apdzīvotie ciemi un vēsturiskie objekti veido savdabīgu Kurzemei raksturīgu kultūrainavu. Ainaviski nozīmīgas teritorijas ar būtisku nozīmi tūrisma un rekreācijas attīstībā ir Baltijas jūras piekraste, Ventas, Užavas, Rinda upju, Usmas un Puzes ezeru teritorijas, kas aptver

4. Telpiskās attīstības perspektīva

dažāda veida tūrisma attīstībai piemērotas teritorijas, ko raksturo augsta estētiskā kvalitāte.

Stratēģijas prioritāte ir kultūrvēsturisko un estētisko vērtību saglabāšana, kopšana un popularizēšana, teritoriju ilgtspējības nodrošināšana un daudzveidīgu tūrisma pakalpojumu attīstība, novada ainavas daudzveidības un kultūrvēsturiskās savdabības saglabāšana un stiprināšana.

Kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti un teritorijas, ko nepieciešams īpaši akcentēt ir:

- Suitu novads (Jūrkalnes pagasts) – Jūrkalnes pagasts ietilpst suitu kultūrtelpā, kura 2009.gadā tika iekļauta UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā, kam jānodrošina neatliekama saglabāšana.
- Piltene kā senpilsēta, kuras teritorijā atrodas tādi kultūrvēsturiskie objekti kā Piltenes pils, kas celta 13. un 14. gs. kā konventa pils, un Piltenes luterāņu baznīca, kuras interjers saglabājies no iepriekšējās Piltenes baznīcas, piemēram, barokālā kancele (18. gs. sākums), rokoko altāris (18. gs. trešais ceturksnis). Baznīcas ērģeļu prospekta kokgriezumus (18. gs. 20 gadi), pēc speciālistu domām, varētu būt veidojis pazīstamais kokačigāns Joahims Kreicfelds.
- Lībiešu senais krasts (Ovīši, Lūžņa, Miķeltornis, Lielirbe) – valsts īpaši aizsargājama lībiešu kultūrvēsturiskā teritorija. Saskaņā ar Latviešu vēsturisko zemju likumu valstiski atbalstāma ir lībiešu identitātes, kultūras un valodas saglabāšana un attīstība, tādēļ Lībiešu senajam krastam ir īpaša loma novada identitātes saglabāšanā un novadam ir pienākums saglabāt un attīstīt vēsturisko zemju kultūrvēsturisko vidi, kā arī izglītēt novada iedzīvotājus par šīm vērtībām. Papildus tam būtiski ir veicināt lībiešu valodas apguvi un lietošanu gan skolās, gan informatīvajā telpā;
- Popes muižas pils komplekss (Popes pagasts) – Popes muižas kultūrvēsturiskā apbūve ir Latvijā lielākais valsts nozīmes kultūrvēsturiskais piemineklis ar tajā ietilpstošajiem 16 arhitektūras un 11 mākslas pieminekļiem. Popes muižas aleja ir vienīga Latvijā ar valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa statusu. Tāpēc ieteicams domāt par kompleksa aizsardzību un attīstību, t.sk. izstrādājot attīstības koncepciju.

Stratēģija atbalsta jaunu tūrisma maršrutu veidošanu, jaunu tūrisma objektu iekļaušanu esošajos maršrutos, tūrisma pakalpojumu, aktīvās atpūtas iespēju un naktsmītņu dažādošanu.

Vadlīnijas tūrisma, rekreācijas un ainavu nozīmīgu teritoriju plānošanai un izmantošanai

- Ieteicams saglabāt un attīstīt tūrismam nozīmīgas teritorijas, sabalansējot tās ar citu tautsaimniecības nozaru interesēm;
- Ieteicams veicināt tūrisma objektu infrastruktūras pilnveidošanu un pieejamību;
- Ieteicams saglabāt kultūrvēsturisko mantojumu un sekmēt tradīciju izkopšanu un pārmantojamību;

4. Telpiskās attīstības perspektīva

- Tūrisma attīstību ieteicams veikt saskaņā ar vides aizsardzību, saglabājot skaistās ainavas, tīro vidi un unikālos dabas objektus;
- Ieteicams īstenot saskaņotu zemes izmantošanas politiku, lai ainaviskās vērtības netiktu degradētas tuvsredzīgu un nepārdomātu aktivitāšu dēļ;
- Ieteicams popularizēt novada tūrisma iespēju daudzveidību, stiprinot esošo tūrisma piedāvājumu un piedāvājot jaunas iespējas;
- Ieteicams izveidot attīstītu tūrisma pakalpojumu tīklu saistībā ar blakus esošajām pašvaldībām;
- Ieteicams saglabāt un attīstīt Kurzemes piekrastes (suitu, lībiešu un ventiņu) tradicionālās apbūves raksturs, viensētas un to grupas, raksturīgās formas, estētiskās vērtības un būvniecības tradīcijas;
- Ieteicams atbalstīt ainavas uzturēšana un kopšana, saglabājot reljefu, attīstot tā atsevišķos elementus, jaunu ainavu veidošana nesakoptās, pamestās un degradētās teritorijās.
- Ieteicams veicināt upju ieteku jūrā sakopšanu un dabas vērtību saglabāšanu. Tūrisma sezonas laikā tajās ir liels apmeklētāju skaits, kas rada slodzi uz dabas resursiem un bojā kāpu zonu.
- Ieteicams izstrādāt mārketinga un komunikācijas plānu, kas paredzētu kompleksu mārketinga pasākumu plānošanu, sabiedrībai izmantojamo informatīvo materiālu izstrādi par tūrisma piedāvājumu (ceļveži, kartes u.c.).

4.6. Prioritāri attīstāmās teritorijas

Ventspils valstspilsēta un novads ir definējušas prioritāri attīstāmās teritorijas. Ilgtermiņa attīstības perspektīvā valstspilsētas industriālajām teritorijām un ostai ir plašāka ietekme ārpus pilsētas robežām, nodrošinot ekonomisko aktivitāti arī novada iedzīvotājiem, tādēļ to attīstība ir svarīga gan pilsētas, gan novada iedzīvotājiem. Prioritāri attīstāmajās teritorijās netiek identificētas konfliktsituācijas.

4.6.1. Ventspils valstspilsētas pašvaldības prioritāri attīstāmās teritorijas

Ventspils ir ostas pilsēta un augošs industrijas centrs, kam svarīga nozīme ir visas valsts ekonomiskajā attīstībā. Ventspils brīvostas teritorijai ir noteiktas robežas un šīs teritorijas izmantošanas mērķis ir saistīts ar transporta – ostas, lidostas un dzelzceļa mezglu – un uzglabāšanas un rūpniecības objektiem.

Ar ostu saistītie transporta un loģistikas pakalpojumi un ražošana ir eksporta nozares, tām ir starptautisks raksturs, tāpēc teritorijām, kur tās var tikt izvietotas, ir nacionāla mēroga attīstības nozīme.

- Nākotnē atbalstot dekoncentrētu jeb daudzcentru pilsētas struktūru, tiks attīstīti pilsētas apakšcentri, kur, mijoties ar dzīvojamo apbūvi, koncentrējas dažādi ikdienā nepieciešamie pakalpojumi, kā piemēram, pārtikas, sadzīves preču un citu ikdienas

4. Telpiskās attīstības perspektīva

preču veikali, sadzīves pakalpojumi, bankas vai bankomāti, interneta pieejas punkti, bibliotēkas un brīvā laika pavadīšanas iespējas. Tādējādi vairumam pilsētas iedzīvotāju ikdienas gaitās būs izvēles brīvība – iet kājām, braukt ar velosipēdu, sabiedrisko transportu vai automašīnu. Sabiedriskā transporta maršruti vienos apakšcentrus ar pilsētas galveno centru.

Vadlīnijas ostu, rūpniecības teritoriju un maģistrālo inženierkomunikāciju telpiskās struktūras (Attēls Nr.16) attīstībai

- Attīstot industriālās teritorijas uzmanība tiks pievērsta arī degradēto, t.sk. piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju revitalizācijai.
- Pilsētas satiksmes infrastruktūra savieno vai saskaņā ar Teritorijas plānojumu ar to tiek paredzēts savienot ostas un rūpniecības teritorijas ar galvenajiem transporta koridoriem. Teritorijas ir nodrošinātas vai saskaņā ar Teritorijas plānojumu tās tiek paredzēts nodrošināt ar nepieciešamo inženiertehnisko infrastruktūru.
- Tā kā vietām ostas un rūpniecības teritorijas mijas ar dzīvojamām teritorijām, starp tām ir saglabātas dabiskās buferzonas.
- Tālākā nākotnē, stratēģiskā investora piesaistes gadījumā, paredzēts attīstīt Ziemeļu ostu.

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Attēls Nr.16: Ostas, rūpniecības teritoriju un maģistrālo inženierkomunikāciju telpiskā struktūra

Ārpus industriālajam teritorijām kā prioritāri attīstāmās teritorijas noteiktas valstspilsētas apakšcentru teritorijas. Tās ilustrētas un vadlīnijas to attīstībai atspoguļotas ziņojuma sadaļā 4.2.1.

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Valstspilsētas ilgtspējīgai attīstībai prioritāri ir atjaunot un sakopt vēsturiski degradētas vietas. Ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta degradētu objektu revitalizāciju Vecpilsētā.

4.6.2. Ventspils novada pašvaldības prioritāri attīstāmās teritorijas

Kā prioritāri attīstāmās teritorijas tiek noteikti novada attīstības centri, kuros nodrošināma kvalitatīva infrastruktūras attīstība un ieteicams pilnveidot pieejamo pakalpojumu daudzveidība – Piltene, Ventava, Ugāle. Novada nozīmes centriem ieteicams kļūt par apdzīvojuma struktūras balstu, nodrošinot apkārtējo lauku teritoriju attīstību un dzīvotspēju. Tiem ieteicams attīstīties kā daudzfunkcionāliem pakalpojumu centriem, ieteicams nodrošināt pakalpojumi mazāku lauku apdzīvoto vietu un viensētu iedzīvotājiem, saglabājot lauku teritoriju identitāti.

Arī novada ražošanas teritorijas tiek noteiktas kā prioritāri attīstāmās teritorijas. Novada ģeogrāfiskais novietojums pie starptautiskas un starpreģionālas nozīmes transporta koridoriem, Ventspils ostas tuvums un tehniskās infrastruktūras esamība rada priekšnoteikumus daudzveidīgas uzņēmējdarbības, ražošanas un loģistikas teritoriju attīstībai. Ražošanas attīstības teritorijas noteiktas, ņemot vērā esošo teritoriju izmantošanu, resursus, transporta infrastruktūras objektus – valsts autoceļus un dzelzceļa līniju. Teritorijas attīstības prioritātes – transporta infrastruktūra, daudzveidīga ražošana un pakalpojumi.

IAS2030 atbalsta esošo industriālo zonu attīstību, kas nodrošinātas ar atbilstošām inženierkomunikācijām. Tiek atbalstīta vispārīgās un vieglās ražošanas uzņēmumu veidošana visā novada teritorijā. Turpmākajā plānošanas procesā izvērtējot to izvietojumu vietas un ietekmes atbilstību, pēc iespējas izvairoties no konfliktsituācijas starp ražošanu, dzīvojamo vidi un dabas aizsardzību.

Ainaviski nozīmīga teritorija ar būtisku nozīmi tūrisma un rekreācijas attīstībā ir Ventspils novada Baltijas jūras piekraste. Tajā ir izdalīti divi ainavu apvidi – Ziemeļu piekrastes ainavu apvidus un Rietumu piekrastes ainavu apvidus⁸⁴.

Ziemeļu piekrastes ainavu apvidus ir uzskatāms par īpaši nozīmīgu ainavu telpu apvidu ne tika novada, bet arī nacionālā mērogā⁸⁵. No kultūrvēsturiskā skatpunkta, to veido līvu kultūras mantojums, iezīmējot to kā etnogrāfisku lībiešu zvejniekciema ainavu. Kultūrvēsturiskā un tūrisma vērtība ir Ovišu un Miķeļtorņa bākām, Miķeļtorņa baznīcai, kroga un vecās skolas ēkām. Piekrastes ainavu veido arī dažādi militārā mantojuma elementi, tomēr būtiskākās vērtības veido tieši dabas elementi – jūra, plašais un daudzveidīgais liedags, kāpu reljefs, priežu meži, Irbes upe ar tās ieteku jūrā, Ances Dižpurva krusteniskās kāpas. Turpmāk ieteicams piekrastes ciemos veicināt vēsturiskās ainavas telpiskās struktūras saglabāšanos, piekrastes garumā attīstīt vienotu veloceļu tīklu, apzināt Popes muižas vēsturiskās telpiskās struktūras, kā arī veikt citas "Ventspils novada ainavas un to vērtības" paredzētās rekomendācijas.

⁸⁴ "Ventspils novada ainavas un to vērtības", Baltijas Vides forums, 2020.09.20., pieejams: http://ventspilsnovads.lv/wp-content/uploads/2020/11/Ainavu_petijums_VN_20Sept_2020_gala.pdf

⁸⁵ Turpat.

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Gandrīz visa rietumu piekrastes ainavu apvidus teritorija ir uzskatāma par īpaši nozīmīgu ainavu telpu apvidu ne tikai novada, bet arī nacionālā mērogā⁸⁶. Stāvkrastu ainava ir unikāla visas Latvijas mērogā, bet visa piekraste kopumā ir piemiņas vieta 20.gs. notikumiem un pārmaiņām daļēji slēgtās militārās zonas izveidē. Turpmāk ieteicams plānot/ tiesiskot Jūrkalnes-Sārnates un Užavas piekrastes ainavu kā novada vizuāli augstvērtīgas ainavas teritorijas, veicināt vēsturiskās ainavas telpiskās struktūras saglabāšanos, veikt ainavu telpas detālu izpēti un inventarizāciju, kā arī veikt citas "Ventspils novada ainavas un to vērtības" paredzētās rekomendācijas.

Vadlīnijas prioritāri attīstāmo teritoriju attīstīšanai:

- Jaunas rūpnieciskās zonas galvenokārt ieteicams plānot tuvu esošām ražošanas teritorijām ar pieeju infrastruktūras tīkliem un to paplašināšanas iespējām.
- Ieteicams racionāli izmantot, iesaistīt aprītē un attīstīt esošo tehnisko infrastruktūru.
- Ražošanas teritorijām ieteicams nodrošināt laba sasniedzamību un nepieciešamā inženierinfrastruktūra.
- Ieteicams veicināt labvēlīgas uzņēmējdarbības vides veidošanās, īpaši atbalstot uz zināšanām, pētniecību un videi draudzīgām tehnoloģijām balstītu inovatīvo ražošanu;
- Ieviest rekomendācijas tālākai Baltijas jūras piekrastes ainavu veidošanai, veicot augstvērtīgo ainavu detālu izpēti un inventarizāciju, plānojot tās kā novada vizuāli augstvērtīgas ainavas, veicinot vēsturiskās ainavas telpiskās struktūras saglabāšanos u.c. pētījuma "Ventspils novada ainavas un to vērtības" ieteikumus.

4.7. Citas ilgtermiņa attīstībai nozīmīgas telpas un struktūras elementi

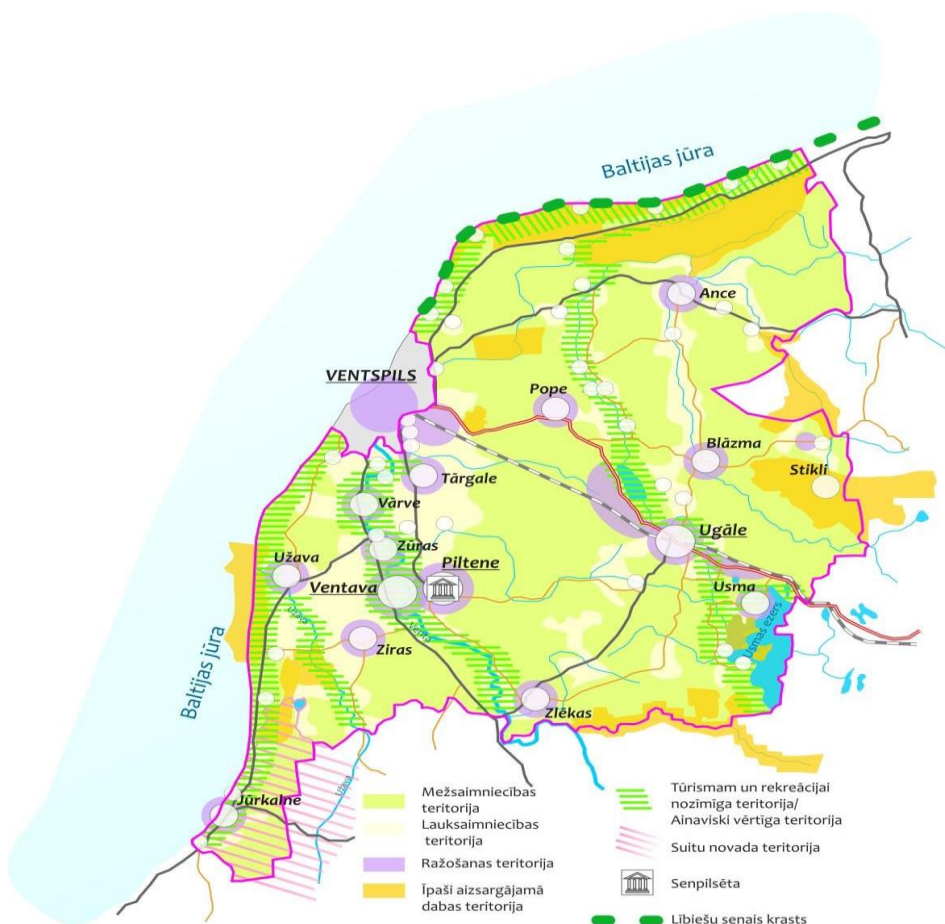
4.7.1. Ventspils novada pašvaldības citas ilgtermiņa attīstībai nozīmīgas telpas un struktūras

Novada lauku teritorijas ir telpa ārpus Piltenes pilsētas un ciemiem, ietverot mežu teritorijas piekrasti, lauksaimniecībā izmantojamās zemes, ūdeņus, saimniecisko aktivitāšu teritorijas, aizsargājamas dabas teritorijas, vietas tūrisma aktivitātēm un rekreācijai (Attēls Nr.17).

⁸⁶ "Ventspils novada ainavas un to vērtības", Baltijas Vides forums, 2020.09.20., pieejams: http://ventspilsnovads.lv/wp-content/uploads/2020/11/Ainavu_petijums_VN_20Sept_2020_gala.pdf

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Attēls Nr.17: Lauku teritorijas Ventspils novadā

Daudzveidīgu lauku teritoriju nodrošināšanas mērķis ir kvalitatīvas vides veidošana, kā arī lauku teritoriju sociālās un ekonomiskās attīstības veicināšana. Lauku apvidu aktivizēšanai galvenokārt jānotiek, maksimāli izmantojot pieejamos resursus un teritoriju esošo izmantošanu, attīstot tradicionālās nozares, orientējot tās uz specializāciju un saistītu nozaru attīstību.

Stratēģijā tiek noteikti novada pamata lauku teritorijas elementi, kas īpaši stiprināmi un nozīmīgi novada ilgtspējīgai attīstībai:

- Mežsaimniecības teritorijas;
- Lauksaimniecības teritorijas;
- Ražošanas teritorijas;
- Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas;
- Tūrisma un rekreācijai nozīmīgas teritorijas/ainaviski vērtīgas teritorijas.

Novada lauku teritoriju attīstība balstīsies uz mežsaimniecību, tūrismu, tradicionālo un bioloģisko lauksaimniecību, kā arī lauksaimniecības produktu pārstrādi un mājražošanu. Lai saglabātu lauku telpu esošo kvalitāti, veicinātu novada saimniecisko darbību un

4. Telpiskās attīstības perspektīva

paaugstinātu iedzīvotāju dzīves līmeni, jāņem vērā pieejamo resursu izvietojums, teritorijas līdzšinējās izmantošanas un attīstības īpatnības, kā arī perspektīvā ekonomiskā darbība.

Daudzveidīgu funkcionālo telpu attīstības vīzija paredz:

- Teritorija ir ekonomiski un sociāli aktīva, ar pievilcīgu dzīves vidi. Saglabājies novada iedzīvotāju skaits, sabiedrība iesaistās lauku attīstības jautājumu risināšanā, tiek nodrošinātas daudzveidīgas ekonomisko aktivitāšu un nodarbinātības iespējas.
- Novada lauku teritorijas saistītas ar novada un vietējas nozīmes attīstības centriem, kas nodrošina atbilstošus un kvalitatīvus pakalpojumus.
- Novada lauku teritorija ir attīstījusies, pilnveidojot tradicionālās nozares – mežsaimniecību, tūrismu un lauksaimniecību. Dažādojot ekonomiskās aktivitātes, racionāli tiek izmantoti esošie resursi.
- Saglabāta novada piekrastes savdabība, lauku identitāte, pievilcība, dabas un kultūras vērtības.
- Kultūrainava, ĪADT, ūdeņi un piekraste tiek racionāli izmantota un atbilstoši pārvaldīta.

Mežsaimniecības teritorijas

Mežsaimniecībai ir nozīmīgākā loma novada ekonomiskajā attīstībā, mežs dod būtisku ieguldījumu novada ainavas veidošanā, bioloģiskās daudzveidības un kultūrvēsturiskās vides saglabāšanā. Saprātīgai meža resursu izmantošanai ir svarīga loma novada ilgtspējīgā attīstībā.

Nemot vērā esošo mežu teritoriju izvietojumu, Stratēģija nosaka mežsaimniecībai nozīmīgākās teritorijas ar potenciālu konkurētspējīgai mežsaimniecībai un prioritāti mežu saimnieciskajai izmantošanai. Teritorijas raksturo plaši vienlaidus mežu masīvi. Stratēģija teritorijā atbalsta saimniecības dažādošanu – tūrismu, rekreācijas un atpūtas iespējas, pakalpojumus u.c.

Piejūras mežu, kas atrodas ārpus ĪADT un iekļaujas ierobežotās saimnieciskās darbības joslā, attīstības prioritāte ir ilgtspējīga piekrastes attīstība, sabalansējot vides aizsardzības, sociālās, ekonomiskās un kultūrvides attīstības intereses.

Vadlīnijas mežsaimniecības teritoriju attīstībai un plānošanai

- Ieteicams veicināt mežu teritoriju ilgtspējīgu apsaimniekošanu, saglabājot meža ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās funkcijas, veicinot videi draudzīgu mežsaimniecības praksi.
- Stratēģija atbalsta mežsaimniecības zemju prioritāro izmantošanu mežsaimniecības attīstībai – mežsaimniecībai, kokmateriālu sagatavošanai –, un ar tām saistītiem pakalpojumiem, kā derīgo izrakteņu ieguve, rekreācija un tūrismu, teritoriju labiekārtošana, medību tūrismu.

4. Telpiskās attīstības perspektīva

- Izmantojot kultūrvēsturiskās un izcilās dabas vērtības un resursus, piejūras mežu teritorijas ieteicams attīstīt kā rekreācijas un tūrisma teritorijas ar nelieliem, ainavas mērogam atbilstošiem objektiem un infrastruktūru, ievērojot vides aizsardzības prasības un ņemot vērā riskus (krasta erozija, applūšanas risks u.c.), kā arī nodrošinot kvalitatīvus dzīves apstākļus vietējiem iedzīvotājiem un atpūtas iespējas novada viesiem.

Lauksaimniecības teritorijas

Lauksaimniecības attīstība tiek atbalstīta visā novada teritorijā, bet IAS2030 īpaši izceļ lauksaimniecības teritorijas, kurās ir potenciāls konkurētspējīgai lauksaimniecībai un šajās teritorijās tā noteikta kā prioritāte.

Par lauksaimniecības attīstībai nozīmīgu teritoriju tiek noteikti vairāki areāli. Tās ir teritorijas, kas raksturojas ar lielākajām vienlaidus meliorētajām lauksaimniecības zemju platībām un augstāku lauksaimniecības zemju vērtību. Teritorijas ietver nacionālas nozīmes lauksaimniecības polderus – Užavas un Upatu.

Vadlīnijas lauksaimniecības teritoriju attīstībai

- Galvenā attīstības prioritāte ir visa veida lauksaimnieciskā darbība, īpaši atbalstot mazo un vidējo ražošanu, lauksaimniecības produkcijas pārstrādi un netradicionālo lauksaimniecību.
- Ieteicams veicināt esošo un jaunu lauksaimniecības uzņēmumu izveidošanu un darbību, attīstot produktīvas un tehnoloģiski modernas saimniecības.
- Tiek atbalstīta teritoriju izmantošanas dažādošana – tūrisms, ražošana, derīgo izrakteņu ieguve, dažādu pakalpojumu sniegšana.
- Jānodrošina meliorācija sistēmu pilnvērtīga funkcionēšana un to apsaimniekošana. Nav pieļaujama vērtīgu lauksaimniecības zemju degradēšana, apmežošana, aizsargšana un meliorācijas sistēmu sagraušana.
- Ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta neizmantoto un mazvērtīgo lauksaimniecības zemju apmežošana, bet nepieļaujot ainavas daudzveidības un estētiskās kvalitātes samazināšanos ainaviski nozīmīgās teritorijās, nepieļaujot izcilu skatu vērtību zaudēšanu un kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu aizsegšanu.

Sazinieties ar mums

Andžs Ūbelis

Direktors, Vadības un riska konsultācijas

T +371 29 452 628

E aubelis@kpmg.com

Evija Šturca

Partnere, Konsultāciju pakalpojumi

T +371 29 479 747

E esturca@kpmg.com

Atsevišķus vai visus šajā dokumentā aprakstītos pakalpojumus varēt nebūt atļauts sniegt KPMG revīzijas klientiem un to saistītām pusēm.

www.kpmg.com/lv

© 2021 KPMG Baltics SIA, Latvijā reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību un KPMG neatkarīga dalībfirmas, kuras saistītas ar Apvienotajā Karalistē reģistrētu privātu garantiju sabiedrību "KPMG International Limited", globālās organizācijas dalībfirmas. Visas tiesības aizsargātas.

Šajā dokumentā apkopotā informācija ir vispārīga un nav paredzēta kādas konkrētas fiziskas vai juridiskas personas situācijas apskatam. Lai arī mūsu mērķis ir sniegt precīzu un savlaicīgu informāciju, nav iespējams garantēt, ka informācijas saņemšanas brīdī tā vēl arvien būs precīza vai ka tā būs precīza nākotnē. Nevienam savā rīcībā nevajadzētu paļauties uz šo informāciju bez atbilstošas profesionālas konsultācijas, rūpīgi izpētot konkrēto situāciju.

KPMG nosaukums un logo ir preču zīmes, kuras KPMG globālās organizācijas neatkarīgās dalībfirmas izmanto saskaņā ar licences noteikumiem.